

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне
банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење
јавних средстава и на пословање са државним буџетом**

Број: 400-731/2011-01/1

Б е о г р а д, 16. децембар 2011. године

Садржај

	<i>Страна</i>
Извештај државног ревизора	4
1. Подаци о субјекту ревизије	8
a) Настанак Народне банке Србије	8
b) Органи Народне банке Србије	8
c) Однос Народне банке Србије према Народној Скупштини и Влади Републике Србије	9
d) Имовина и капитал Народне банке Србије	10
2. Финансијски извештаји	11
- БИЛАНС СТАЊА на дан 31.12.2010.године	11
- БИЛАНС УСПЕХА у периоду од 01.01. до 31.12.2010. године	13
- ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ у периоду од 01.01. до 31.12.2010. године	14
- ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ у периоду од 01.01. до 31.12.2010. године	16
3. Напомене уз ревизијски извештај	17
3.1. Рачуноводствени систем	17
3.1.1. Организација рачуноводства	17
3.1.2. Пословне књиге и рачуноводствене исправе	17
3.1.3. Састављање финансијских извештаја	18
3.1.4. Систем интерних рачуноводствених контрола	18
3.1.5. Рачуноводствене политике	18
3.2. Интерна ревизија	23
3.2.1. Организовање интерне ревизије	23
3.2.2. Извршене интерне ревизије у 2010. години	24
3.3. Позиције Биланса стања	25
3.3.1. Готовина и готовински еквиваленти	25
3.3.2. Злато и други племенити метали	26
3.3.3. Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	27
3.3.4. Дати кредити и депозити	28
3.3.5. Хартије од вредности	33
3.3.6. Удели (учешћа)	34
3.3.7. Чланска квота у Међународном монетарном фонду	35
3.3.8. Остали пласмани	35
3.3.9. Нематеријална улагања	36
3.3.10. Основна средства и инвестиционе некретнине	37
3.3.11. Остала средства	39
3.3.12. Рачуни исправке вредности	45
3.3.13. Трансакциони депозити	46
3.3.14. Остали депозити	46
3.3.15. Примљени кредити	49
3.3.16. Обавезе према Међународном монетарном фонду	50
3.3.17. Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	51

3.3.18.	Резервисања	52
3.3.19.	Обавезе за порезе	53
3.3.20.	Остале обавезе	53
3.3.21.	Новац у оптицају	55
3.3.22.	Рочност обавеза	55
3.3.23.	Капитал	55
3.3.24.	Ванбилансне позиције	56
3.4.	<i>Позиције Биланса успеха</i>	69
3.4.1.	Приходи од камата	69
3.4.2.	Расходи камата	70
3.4.3.	Приходи од накнада и провизија	71
3.4.4.	Расходи накнада и провизија	72
3.4.5.	Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	73
3.4.6.	Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	73
3.4.7.	Нето приходи од курсних разлика	73
3.4.8.	Приходи од дивиденди и учешћа	74
3.4.9.	Остали пословни приходи	74
3.4.10.	Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	75
3.4.11.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	76
3.4.12.	Трошкови амортизације	79
3.4.13.	Оперативни и остали пословни расходи	79
3.4.14.	Приходи од промене вредности имовине и обавеза	80
3.4.15.	Расходи од промене вредности имовине и обавеза	80
3.5.	<i>Резултат периода</i>	80
3.6.	<i>Јавне набавке</i>	81
3.6.1.	Поступци јавних набавки	82
3.7.	<i>Девизне резерве Народне банке Србије</i>	84
3.7.1.	Појам девизних резерви Народне банке Србије	84
3.7.2.	Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије	84
3.7.3.	Оперативне смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије	85
3.7.4.	Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије	85
3.7.5.	Надлежности у вези управљања девизним резервама Народне банке Србије	90
3.7.6.	Стање девизних резерви Народне банке Србије	91
3.7.7.	Публиковање података о стању девизних резерви Народне банке Србије	96
3.8.	<i>Јавни дуг Републике Србије</i>	97
3.9.	<i>Судски спорови</i>	101

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ

о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о токовима готовине; 4) Извештај о променама на капиталу; 5) Напомене уз финансијске извештаје; 6) Статистички анекс и ревизију правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом.

Нисмо вршили ревизију финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом за предходне године, али смо извршили ревизију финансијских извештаја Народне банке Србије за 2009. годину у делу који се односи на пословање са државним буџетом.

Ревизију су извршила овлашћена лица Државне ревизорске институције.

Ревизија је извршена у Београду, у седишту Народне банке Србије, улица Немањина број 17 у присуству овлашћених лица Банке.

Правни основ

Правни основ за вршење ревизије је дат у Уставу Републике Србије¹, Закону о Државној ревизорској институцији², Закону о Народној банци Србије³, Програму ревизије Државне ревизорске институције за 2011. годину, Међународним стандардима ревизије (ISA) и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI).

Предмет ревизије

Сагласно Закључку о спровођењу ревизије број 400-731/2011-01 од 1. марта 2011. године, Државне ревизорске институције, предмет ревизије су финансијски извештаји Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о токовима готовине; 4) Извештај о променама на капиталу; 5) Напомене уз финансијске извештаје; 6) Статистички анекс и правилност пословања Народне банке

¹ “Службени гласник РС”, бр. 83/2006-2 и 98/2006-3

² “Службени гласник РС”, бр.101/2005 и 54/2007 и 36/2010

³ “Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004 и 44/2010

Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом.

Циљ ревизије

Циљ ревизије је да се, на основу прикупљених адекватних и довољних доказа, изрази мишљење о истинитости и објективности годишњих финансијских извештаја, као и мишљење о правилности пословања и законитости рада одговорних лица у субјекту ревизије.

Поступак ревизије

Државна ревизорска институција је члан Међународне организације врховних ревизијских институција (International Organization of Supreme Audit Institution, у даљем тексту - **INTOSAI**) и у свом раду користи Међународне стандарде врховних ревизијских институција (International Standards of Supreme Audit Institutions, у даљем тексту - **ISSAI**). Такође за потребе обављања ревизије финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом коришћени су и Међународни стандарди ревизије (издао их је IFAC – Међународна федерација рачуновођа), који се примењују у Републици Србији у смислу члана 2. Закона о рачуноводству и ревизији⁴.

Ти стандарди захтевају да поступамо у складу са етичким захтевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа којима се потврђују исказани подаци, као и обелодањивање података у финансијским извештајима. Избор поступака је заснован на ревизоровом просуђивању, укључујући и процену ризика од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, било услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ризика, ревизор разматра и интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима. Ревизија такође укључује процену адекватности примењених рачуноводствених политика и значајних процена извршених од стране руководства, као и оцену целокупне презентације финансијских извештаја.

Ревизија укључује и спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани расходи и издаци, приходи и примања извршени у складу са намером законодавца, односно у складу са прописима у Републици Србији. Ти поступци укључују процену ризика постојања материјално значајне неусклађености.

Одговорност руководства за састављање финансијских извештаја и правилност пословања

За састављање и објективну презентацију финансијских извештаја одговорно је руководство Народне банке Србије.

⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 46/2006 и 111/2009

Ова одговорност обухвата одржавање интерних контрола, које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја услед криминалне радње или грешке, одабир и примену одговарајућих рачуноводствених политика као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процена.

Поред одговорности за припремање и презентацију годишњих финансијских извештаја, руководство Народне банке Србије је, такође, одговорно да обезбеди да су активности, трансакције и информације, које су приказане у финансијским извештајима у складу са прописима у Републици Србији.

Финансијски извештаји су састављени у складу са Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања за годину која се завршава са 31. децембром 2010. године, а које је усвојио Савет гувернера Народне банке Србије у складу са одредбама Закона о Народној банци Србије.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о финансијским извештајима Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом.

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, наша одговорност укључује и изражавање мишљења да ли су активности, трансакције и информације које су обелодањене у финансијским извештајима по свим материјално значајним аспектима у складу са прописима у Републици Србији. Та одговорност укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани подаци у финансијским извештајима у складу са намером законодавца у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом. Ти поступци укључују процену ризика постојања материјално значајне неусклађености.

Сматрамо да ревизија финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, коју смо извршили и докази које смо прикупили обезбеђују разумну основу за наше мишљење.

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извештаји Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом дају истинит и фер приказ финансијске позиције на дан 31. децембра 2010. године, њеног финансијског резултата и финансијских токова за годину завршену на тај датум у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

По нашем мишљењу, активности, трансакције и информације, које су приказане у наведеним финансијским извештајима су у складу са прописима Републике Србије.

Не коригујући напред изражено мишљење, скрећемо пажњу на следеће:

Као што је објашњено у Напомени 3.7.6.2, уз Извештај ревизора, Народна банка Србије је потенцијалне процењене трошкове афинаже (усклађивања са LGD стандардом) део резерви злата исказала путем њихове исправке вредности у износу од 36.613 хиљада динара. Како у постојећем Контном оквиру није постојао одговарајући троцифрени рачун, за ове потребе је отворен посебан четвороцифрени рачун исправке вредности злата. Међутим, у оквиру уграђених контрола у рачуноводственом софтверу за наведени рачун злата предвиђено је да се приликом евидентирања исправки **уносе и количине као помоћне обрачунске категорије**, како би апликативно било могуће извршити корекцију злата и применити MPC/МСФИ у смислу вредновања злата које није подобно за трговање на берзи. На тај начин је трошак афинаже изражен и у количини од 10.185,43 грама злата, која је добијена дељењем укупних процењених трошкова афинаже од 461.813, 32 USD са ценом злата од 45,3406 USD/Oz. Као последица описане процедуре количине злата исказане у књиговодственој евиденцији мање су од количине утврђене пописом са стањем на дан 31.12 2010.године, за 10.185,43 грама.

Да би се отклонила било каква, евентуална, недоумица да се оваквим начином књижења исправке вредности злата умањује и његова количина, Народна банка Србије је, у 2011. години, извршила допуну Правилника о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за Народну банку Србије, којом је прописан нови троцифрени рачун исправке вредности злата и племенитих метала, који се води у USD и одговарајућој динарској противвредности, **али без навођења количина** које се иначе воде на четвороцифреним рачунима.

У складу са наведеном допуном извршено је и прекњижавање исправке вредности злата с посебног четвороцифреног рачуна, на коме је иницијално евидентирана, на новостворени троцифрени рачун исправке вредности.

ГЕНЕРАЛНИ
ДРЖАВНИ РЕВИЗОР

Радослав Сретеновић

Београд, 16. децембар 2011. године

1. Подаци о субјекту ревизије

Народна банка Србије је централна банка Републике Србије и њена улога је одређена Уставом Републике Србије, Законом о Народној банци Србије и другим законом. Народна банка Србије је самостална и независна у обављању прописаних функција и подлеже надзору Народне скупштине, којој и одговара.

За обавезе Народне банке Србије јемчи Република Србија.

Основни циљ Народне банке Србије јесте постизање и одржавање стабилности цена и очување стабилности финансијског система, као и да не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржава спровођење економске политике Владе Републике Србије послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Народна банка Србије утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и управља девизним резервама, утврђује и спроводи активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система, издаје новчанице и ковани новац, управља токовима готовине, унапређује несметано функционисање платног система, а обавља и друге послове као и послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност.

Народна банка Србије је правно лице са седиштем у Београду и не уписује се у регистар правних лица.

Народном банком Србије руководи гувернер, кога бира Народна скупштина на предлог председника Републике Србије.

а. Настанак Народне банке Србије

Почетак рада Народне банке Србије се везује за оснивање и почетак рада Привилеговане банке Краљевине Србије 1884. године. Народна банка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца формирана је 1920. године, а 1929. године је променила назив у Народну банку Краљевине Југославије. Од 1946. године, Народна банка Србије своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција најпре Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ), касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије(СФРЈ), све до њеног распада 1991. године. Народна банка Србије је наставила своје пословање у Београду као централна банка СФРЈ представљајући две републике претходне Југославије - Србију и Црну Гору, које су у априлу 1992. године формирале Савезну Републику Југославију (СРЈ).

Скупштина СРЈ усвојила је Закон о Народној банци Југославије 25. јуна 1993. године у коме је Банка дефинисана као једина и независна емисиона банка монетарног система СРЈ. Сва нематеријална улагања и основна средства које Банка користи су власништво СРЈ, док СРЈ гарантује за све обавезе Банке.

У складу са Законом о спровођењу Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, Банка је наставила да врши своју функцију као централна банка Републике Србије што је накнадно регулисано и Законом о Народној банци Србије усвојеним 19. јула 2003. године.

б. Органи Народне банке Србије

Органи Народне банке Србије су: 1) Извршни одбор Народне банке Србије; 2) гувернер Народне банке Србије; 3) Савет гувернера Народне банке Србије.

Извршни одбор и гувернер одговорни су за остваривање циљева Народне банке Србије у оквиру законом утврђених надлежности.

Извршни одбор чине гувернер и вицегувернери Народне банке Србије. Извршни одбор утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а посебно утврђује монетарну политику, политику одобравања краткорочних кредита и политику курса динара и друге инструменте и мере монетарне и девизне политике.

Гувернер руководи пословањем Народне банке Србије и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета гувернера и доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Народне банке Србије.

Савет гувернера Народне банке Србије бира Народна скупштина, а исти нису запослени у Народној банци Србије. Савет гувернера доноси Статут, финансијски план, усваја годишње финансијске извештаје, врши надзор над системом финансијског извештавања, управљања ризицима и унутрашњих контрола и над обављањем интерне ревизије и обављањем усклађености пословања у Народној банци Србије и др.

с. Однос Народне банке Србије према Народној скупштини и Влади Републике Србије

Народна банка Србије води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, и за ове послове наплаћује накнаду. На наведена средства која су положена као депозит на рачуну, Народна банка Србије плаћа камату, у складу са уговором закљученим с депонентом.

Народна банка Србије може, на основу закона, односно уговора, а у име и за рачун Републике Србије, обављати послове фискалног агента у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези с повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду.

Народна банка Србије, најкасније до 15. децембра текуће године, доставља Народној скупштини, ради информисања, програм монетарне политике за наредну годину. Најкасније до 30. јуна наредне године банка подноси Народној скупштини годишњи извештај о монетарној политици, уз образложење свих фактора који су утицали на спровођење те политике, као и годишњи извештај о стабилности финансијског система. Најкасније до 30. септембра текуће године банка подноси Народној скупштини полугодишњи извештај о монетарној политици.

Годишњи извештај о свом пословању и резултатима рада Народна банка Србије подноси Народној скупштини, најкасније до 30. јуна наредне године.

Гувернер присуствује седницама Владе на којима се разматрају питања у вези са остваривањем циљева и функција Народне банке Србије, а Министарство финансија доставља Народној банци Србије, ради давања мишљења, нацрте закона и других прописа везаних за циљеве и функције Народне банке Србије, а посебно Нацрт меморандума о буџету, економској и фискалној политици и нацрт закона којим се уређује буџет у складу са роковима прописаним законом којим се уређује буџетски систем.

Новчана средства буџета Републике, директних и индиректних корисника средстава тог буџета, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, као и других корисника јавних средстава који су укључени у консолидовани рачун трезора Републике Србије, воде се и депонују на консолидованом рачуну трезора Републике Србије у складу са одредбама члана 9. Закона о буџетском систему⁵.

Поред наведеног Народна банка Србије обавља укупан девизни платни промет за јавни сектор.

За потребе управљања приливима по основу јавног дуга Републике Србије и отплате јавног дуга, консолидовани рачун трезора Републике има подрачуне у домаћој и иностраној валути, који се воде код Народне банке Србије у смислу члана 12. Закона о јавном дугу⁶.

Министар финансија може закључити уговор са Народном банком Србије за обављање појединих послова у вези са отплатом јавног дуга. У одређеним законима којима је уведен јавни дуг Републике Србије за администратора конкретног јавног дуга је именована Народна банка Србије.

d. Имовина и капитал Народне банке Србије

Имовину Републике Србије, коју користи Народна банка Србије за своје пословање чине динарски и девизни краткорочни и дугорочни пласмани, девизна средства, хартије од вредности, остала актива и имовинска права у поседу Народне банке Србије, покретне и непокретне ствари и новчана средства на жиро-рачуну Народне банке Србије.

Гувернер доноси акте о прибављању, управљању, коришћењу и располагању наведеном имовином осим о отуђењу непокретних ствари.

Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије.

Капитал Народне банке Србије чине основни капитал и посебне резерве. До достизања износа минималног основног капитала Народне банке Србије од 10.000.000 хиљада динара, целокупна добит Народне банке Србије распоређује се у основни капитал.

После достизања износа минималног основног капитала целокупна добит Народне банке Србије распоређује се у посебне резерве Народне банке Србије до достизања износа ових резерви од 20.000.000 хиљада динара. После достизања износа минималног основног капитала од 10.000.000 хиљада динара и посебних резерви од 20.000.000 хиљада динара, добит проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви распоређује се на следећи начин: 33,3% у основни капитал и 66,7% у посебне резерве, а добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви: 10% у основни капитал, 20% у посебне резерве и 70% у буџет Републике Србије.

Остварени губитак Народне банке Србије покрива се из посебних резерви и основног капитала изнад нивоа минималног основног капитала, а ако наведена средства нису довољна - из буџета Републике Србије или из хартија од вредности које у ту сврху, под тржишним условима, издаје Република Србија и преноси Народној банци Србије.

Ако Република Србија не покрије губитак Народне банке Србије, тај се губитак покрива из добити Народне банке Србије остварене у наредним годинама, и то пре расподеле добити.

⁵ "Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010 и 101/2010

⁶ "Сл. гласник РС", бр. 61/2005 и 107/2009

2. Финансијски извештаји:

БИЛАНС СТАЊА за годину која се завршава 31.12.2010.

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Бр. напом.	Износ 31.12.2010.	Износ 31.12.2009.
АКТИВА			
Готовина и готовински еквиваленти		71.487.967	29.068.796
Злато и други племенити метали		48.286.086	31.689.655
Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вр. дерив. и др. потраж.	3.3.1.	865.158	439.562
Дати кредити и депозити	3.3.2.	62.833.435	179.065.575
Хартије од вредности	3.3.3	869.890.449	777.715.846
Удели (учешћа)		7.739.483	6.263.963
Чланска квота у ММФ-у		57.103.312	48.925.911
Остали пласмани	3.3.4.	14.955.963	12.037.978
Нематеријална улагања		1.001.296	418.401
Основна средства и инвестиционе некретнине		17.244.519	19.289.375
Остала средства	3.3.5.	4.247.731	3.718.439
УКУПНО АКТИВА		1.155.655.399	1.108.633.501
ПАСИВА			
Трансакциони депозити	3.3.6.	135.754.654	204.187.944
Остали депозити	3.3.7.	432.694.754	352.840.903
Примљени кредити		54.911.770	158.731.647
Обавезе према ММФ-у		225.676.954	161.836.132
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	3.3.8.	87.359	104.420
Резервисања		815.003	1.125.603
Обавезе за порезе		58.469	61.639
Остале обавезе	3.3.9.	13.807.865	11.028.757
Новац у оптицају		91.802.658	95.521.662
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	3.5.	955.609.486	985.438.707
Капитал	3.5.	71.102.756	35.508.972

*Ревизија финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину
у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом*

Посебне резерве Народне банке Србије	3.5.	31.107.163	14.750.324
Ревалоризационе резерве	3.5.	14.095.218	18.405.040
Добитак	3.5.	83.740.776	54.530.458
УКУПАН КАПИТАЛ	3.5.	200.045.913	123.194.794
УКУПНО ПАСИВА		1.155.655.399	1.108.633.501
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ		1.783.227.924	1.538.430.638
Послови у име и за рачун трећих лица	3.3.11	996.370.497	821.207.694
Преузете будуће обавезе	3.3.12	5.347.528	8.302.694
Примљена јемства за обавезе		18.065.441	29.787.360
Друге ванбилансне позиције		523.991.769	520.128.626
Оптицајни и ваноптицајни новац НБС		239.452.689	159.004.264

БИЛАНС УСПЕХА
за годину која се завршава 31. децембра 2010. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Број напомене	Износ 31.12.2010.	Износ 31.12.2009.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
Приходи од камата	3.4.1.	18.845.117	22.063.720
Расходи од камата	3.4.2.	15.174.776	21.970.590
Добитак по основу камата		3.670.341	93.130
Приходи од накнада и провизија	3.4.3.	3.494.757	4.087.149
Расходи накнада и провизија		772.141	1.250.029
Добитак по основу накнада и провизија	3.4.3.	2.722.616	2.837.120
Нето добитак по основу продаје ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха	3.4.3.	1.661.663	
Нето губитак по основу продаје ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха			382.121
Нето губитак по основу продаје ХОВ које су расположиве за продају		30.089	
Нето приходи од курсних разлика	3.5.	75.279.183	50.442.962
Приходи од дивиденди и учешћа		229.195	218.032
Остали пословни приходи	3.4.3.	5.485.505	11.448.642
Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања		365.340	
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања			207.875
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи		4.110.193	3.890.846
Трошкови амортизације		1.552.718	1.086.304
Оперативни и остали пословни расходи		4.031.685	3.865.964
Приходи од промене вредности имовине и обавеза		6.123.690	1.691.205
Расходи од промене вредности имовине и обавеза		2.075.432	2.775.184
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	3.5.	83.737.416	54.522.797
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК	3.5.	83.737.416	54.522.797

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2010. године

(у хиљадама динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2010.	31.12.2009.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	47.490.257	34.063.651
Приливи од камата	26.044.476	22.608.233
Приливи од накнада	3.226.932	4.119.632
Приливи по основу осталих пословних активности	17.980.435	7.117.754
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	238.414	218.032
Одливи готовине из пословних активности	36.220.680	37.891.367
Одливи по основу камата	21.770.099	29.938.140
Одливи по основу накнада	769.925	1.257.986
Одливи по основу трошкова пословања	13.680.656	6.695.241
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	11.269.577	
Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима		3.827.716
Смањење пласмана и повећање узетих депозита	180.270.646	58.822.894
Повећање депозита и прилив по основу покрића губитка	180.270.646	58.822.894
Повећање пласмана и смањење узетих депозита	117.759.075	190.593.414
Повећање кредита и пласмана	19.589.094	9.845.901
Повећање хартија од вредности и других пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	98.169.981	180.747.513
Нето прилив готовине из пословних активности	73.781.148	
Нето одлив готовине из пословних активности		135.598.236
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	4.868	0
Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	4.868	0
Одливи готовине из активности инвестирања	2.826.123	1.000.774
Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	2.826.123	1.000.774
Нето одлив готовине из активности инвестирања	2.821.255	1.000.774

В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања		72.794.307
Нето приливи по основу узетих краткорочних кредита		72.794.307
Одливи готовине из активности финансирања	103.819.905	
Нето одливи по основу узетих краткорочних кредита	103.819.905	
Нето прилив готовине из активности финансирања		72.794.307
Нето одлив готовине из активности финансирања	103.819.905	
СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	227.765.771	165.680.852
СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	260.625.783	229.485.555
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	32.860.012	63.804.703
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	29.068.796	42.430.537
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	75.279.183	50.442.962
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	71.487.967	29.068.796

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

у периоду од 01.01. до 31.12.2010. године

у 000 динара

ОПИС	Основни капитал	Посебне резерве	Ревалоризац. резерве	Добитак	Губитак до висине капитала	Нереал. губ. по основу ХОВ располож. за продају	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2009. године	14.750.324		9.399.174	58.069.639	22.560.668	-	59.658.469
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2009. године	14.750.324		9.399.174	58.069.639	22.560.668	-	59.658.469
Укупна повећања у претходној години	20.758.648	14.750.324	9.046.822	54.530.458		-	121.646.920
Укупна смањења у претходној години			40.956	58.069.639	22.560.668	-	58.110.595
Стање на дан 31.12.2009. године	35.508.972	14.750.324	18.405.040	54.530.458		-	123.194.794
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2010. године	35.508.972	14.750.324	18.405.040	54.530.458		-	123.194.794
Укупна повећања у текућој години	35.593.784	16.356.839	627.714	83.740.776		-	136.319.113
Укупна смањења текућој години			4.937.536	54.530.458		-	59.467.994
Стање на дан 31.12.2010. године	71.102.756	31.107.163	14.095.218	83.740.776		-	200.045.913

3. Напомене уз ревизијски извештај

3.1. РАЧУНОВОДСТВЕНИ СИСТЕМ

Народна банка Србије води пословне књиге у складу са Законом о рачуноводству и ревизији, подзаконским актима донетим на основу тог закона, међународном професионалном регулативом (Међународни рачуноводствени стандарди – International Accounting Standards и Међународни стандарди финансијског извештавања – International Financial Reporting Standards – IFRS), Правилником о рачуноводству и Рачуноводственим политикама Народне банке Србије, рачуноводственим процедурама и инструкцијама за евидентирање одређених пословних промена.

3.1.1. Организација рачуноводства

Вођење рачуноводства Народне банке Србије за имовину, капитал и обавезе, расходе, приходе и резултате пословања, организовано је у самосталној организационој јединици надлежној за рачуноводство и финансије у Седишту Народне банке Србије и организационој јединици надлежној за рачуноводство и финансије у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, на начин да се омогућава свеобухватно евидентирање пословних промена.

Самостална организациона јединица за рачуноводство и финансије у Седишту Народне банке Србије надлежна је за координацију послова на доношењу законских и подзаконских прописа из области рачуноводствено-финансијских послова, праћење измена МРС/МСФИ и тумачења Одбора за међународне рачуноводствене стандарде као и сарадњу са екстерном и интерном ревизијом, државним органима, банкама и другим финансијским организацијама и представницима међународних организација и израду стручних мишљења из делокруга организационе јединице рачуноводства, као и припрему интерне рачуноводствене регулативе и израду финансијских извештаја за Народну банку Србије.

Организациона јединица надлежна за рачуноводство и финансије у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, надлежна је за праћење и примену свих прописа из области платног промета, рачуноводства и девизног пословања, реализацију обавеза и потраживања према закљученим уговорним односима, сачињавање планских и стварних калкулација цена коштања производа и структуре остварених трошкова по врстама реализације и др.

3.1.2. Пословне књиге и рачуноводствене исправе

Евиденције о стању и променама на имовини, обавезама, капиталу, приходима, расходима и ванбилансним позицијама Народне банке Србије, обезбеђују се у пословним књигама, које чине: главна књига, дневник и помоћне књиге.

Пословне књиге Народне банке Србије воде се у електронском облику, коришћењем апликативног софтвера, а по потреби се могу приказати на рачунару и одштампати.

Главна књига се води преко апликације Oracle E-Business Suite (ver. 11i) у којој се, уз модул главне књиге, води и помоћна књига потраживања од купаца (модул AR EBS), помоћна књига обавеза према добављачима (модул AP EBS) и модул за раскњижавање извода платног промета (модул CE EBS).

Главна књига је јединствена на нивоу Народне банке Србије и представља основ за састављање финансијских извештаја.

Помоћне књиге су повезане са главном књигом, при чему је начин комуникације свих апликација према главној књизи стандардизован преко посебне апликације за јединствени интерфејс. Податак о пословној промени се уноси само једном на месту њеног настанка и могу га користити и остали апликативни системи Народне банке Србије. Све помоћне књиге воде се путем апликативних решења. За пословне промене за које не постоје апликације, унос налога се врши ручно.

Књижење пословних промена на имовини, обавезама, капиталу, приходима, расходима и ванбилансним ставкама, врши се на основу рачуноводствене исправе у писаном или електронском облику. Рачуноводствена исправа у електронском облику се потписује електронским потписом и потврђује електронском поруком између пошиљаоца и примаоца.

3.1.3. Састављање финансијских извештаја

Према Закону о Народној банци Србије годишњи финансијски извештаји сачињавају се у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања, а исте са извештајем овлашћеног ревизора Савет доставља, ради информисања, Народној скупштини до 30. јуна наредне године.

Годишње финансијске извештаје Народна банка Србије објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ у року од месец дана од дана њиховог достављања Народној скупштини.

3.1.4 Систем интерних рачуноводствених контрола

Систем интерних рачуноводствених контрола је регулисан Правилником о рачуноводству Народне банке Србије Г. бр. 10891 од 23. јуна 2010. године. Систем је успостављен путем: контроле доделе и ажурирања овлашћења за рад у пословним књигама; контроле улазних података, контроле исправности унетих података, увидом у хронологију обављеног уноса и одговарајућег чувања и коришћења података; постављене контроле у апликативном софтверу (логичке и рачунске) које онемогућују слање података из помоћних књига у главну књигу преко интерфејса, пре него што су постављене контроле задовољене; обезбеђивања повратне информације у апликативном софтверу о учитаности трансакција у интерфејс односно учитаности налога за књижење у главну књигу; уграђене контроле у апликативном софтверу при генерисању налога; контролних извештаја за анализу логичности прокњижених генерисаних налога; онемогућавања брисања прокњижених пословних промена и др.

3.1.5. Рачуноводствене политике

Признавање и процењивање имовине и обавеза, прихода и расхода Народне банке Србије врши се у складу са општим актом - Рачуноводственим политикама Народне банке Србије⁷.

Битне одредбе рачуноводствених политика су следеће:

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха

Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха су финансијска средства прибављена или рекласификована у ову категорију ради трговања и остваривања добити

⁷ Пречишћен текст Рачуноводствених политика Народне банке Србије Г. бр. 611 од 18. јануара 2008. године и Измене и допуне Рачуноводствених политика Народне банке Србије Г. бр. 7277 од 24. септембра 2008. године

по основу краткорочних флукуација цена, затим деривати (осим деривата који је ефективни инструмент хедџинга), као и било које финансијско средство које се класификује у ову категорију при почетном признавању. Вреднују се по фер вредности, у складу са МРС 39 и другим релевантним стандардима.

Улагања која се држе до рока доспећа

Улагања која се држе до рока доспећа су недериватна финансијска средства с фиксним или утврђеним исплатама и с фиксним доспећем, за које банка има позитивну намеру и способност да их држи до доспећа. Вреднују се по амортизованој вредности, применом методе ефективне каматне стопе, у складу са МРС 39 и другим релевантним стандардима.

Зајмови (кредити) и потраживања

Зајмови (кредити) и потраживања су недериватна финансијска средства с фиксним или утврђеним исплатама која се не котирају на активном тржишту. Иницијално се вреднују по номиналној вредности, а касније по амортизованој вредности, применом методе ефективне каматне стопе.

Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају су недериватна финансијска средства која су назначена (одређена) као расположива за продају а нису класификована као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха, нису кредити и потраживања нити улагања која се држе до доспећа. Вреднују се по фер вредности, у складу са МРС 39 и другим релевантним стандардима.

Приходи и расходи по основу камата и накнада

Приходи и расходи по основу камата, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматносно активу, односно каматносно пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода, применом ефективне каматне стопе. Приходи и расходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија утврђују се у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени.

Прерачунавање девизних износа

Пословне промене настале у страним валутама, чији се курсеви објављују на званичној курсној листи Народне банке Србије, прерачунате су у динаре применом званичног средњег курса који важи на дан трансакције, док се за валуте, чији се курсеви не објављују на званичној курсној листи банке, прерачун врши применом одговарајућег курса Народне банке Србије који важи на дан трансакције. Средства у страниој валути на дан биланса стања, прерачуната су у динаре по званичном средњем курсу динара који је важио на тај дан (уколико се курс за страну валуту објављује на званичној курсној листи банке), односно по одговарајућем курсу банке (за стране валуте чији се курс не објављује на овој листи). Позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у страниој валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у страниој валути књижене су у корист или на терет биланса успеха, као добици или губици по основу курсних разлика.

Монетарно злато и племенити метали

Монетарно злато и племенити метали процењују се у висини њихових цена на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), слеподневни фиксинг – применом званичног средњег курса динара за USD долар који важи последњег дана у месецу.

Пласмани исказани у специјалним правима вучења

Пласмани исказани у специјалним правима вучења (СПВ) процењују се на дан састављања финансијског извештаја, по курсу специјалних права вучења који објављује Међународни монетарни фонд – применом званичног средњег курса динара за USD долар који важи

последњег дана у месецу. Трансакције у специјалним правима вучења прерачунавају се у динаре применом званичног средњег курса динара Народне банке Србије.

Пласмани са уговореном заштитом од ризика

Пласмани са уговореном заштитом од ризика процењују се онако како је уговором утврђено, а ефекти се евидентирају у корист прихода, односно на терет расхода од промене вредности.

Наплативост финансијских средстава

Наплативост финансијских средстава Народна банка Србије процењује на основу следећих критеријума:

- финансијска средства која су доспела на дан 30. новембра текуће године а нису наплаћена до 15. јануара наредне године – отписују се индиректно, у пуном износу;
- финансијска средства која су/нису доспела од дужника (банке или комитента) у поступку стечаја, односно ликвидације – отписују се индиректно, у пуном износу;
- ако има индикација да је дужник неликвидан, односно несолвентан, да с тешкоћом измирује обавезе, да је над њим покренут претходни стечајни поступак, односно ако је дужник банка у којој је уведена принудна управа – финансијска средства се отписују индиректно, у проценту који одреди гувернер или лице које он овласти.

Камата која се обрачунава на финансијско средство које је индиректно отписано суспендује се сразмерно проценту тог отписа.

Престанак признавања финансијског средства

Финансијско средство или део финансијског средства престаје да се признаје и директно се отписује кад Народна банка Србије изгуби контролу над уговорним правом које представља то средство (или део финансијског средства). Народна банка Србије губи ову контролу када реализује право да користи наведено средство, када напусти то право или када то право истекне.

Основна средства и нематеријална улагања

Основна средства и нематеријална улагања процењују се и евидентирају по моделу набавне вредности, изузев основних средстава која чине групе, као што су земљиште, грађевински објекти, нумизматичке збирке и уметничке слике, а које се накнадно вреднују по моделу ревалоризације. По моделу набавне вредности књиже се некретнине, постројења и опрема, након почетног признавања као средства, а набавна вредност се умањује за укупну евентуалну акумулирану амортизацију и губитке због умањења вредности.

По моделу ревалоризације књиже се некретнине, постројења и опрема чија се фер вредност може поуздано одмерити, након што се признају као средства, а ревалоризациони износ који представља њихову фер вредност на датум ревалоризације умањује се за накнадну акумулирану амортизацију и губитке због умањења вредности. Ревалоризација се врши сваке четврте године.

Амортизација основних средстава и нематеријалних улагања врши се методом линеарног отписа, применом амортизационих стопа које су одређене тако да се набавна вредност средстава амортизује у једнаким годишњим износима у току процењеног века употребе. Амортизација се исказује у билансу успеха.

Основна средства и нематеријална улагања престају да се изказују у билансу стања у тренутку када је вероватно да неће обезбедити даљу економску корист, након отуђивања, у случају да је средство трајно повучено из употребе и др.

Залихе

Залихе материјала, резервних делова, инвентара и робе процењују се по набавној или по нето тржишној вредности, зависно од тога која је нижа. Обрачун излаза са залиха врши се применом пондерисане просечне цене.

Залихе недовршене производње и готових производа процењују се по цени коштања или по нето продајној цени ако је она нижа. Цену коштања залиха чине сви трошкови набавке, трошкови конверзије и други настали трошкови неопходни за довођење залиха на њихово садашње место и у садашње стање.

Остала средства

Остала средства, као што су потраживања по основу продатих материјалних вредности примљених по основу наплате потраживања, потраживања од запослених, дати аванси, активна временска разграничења и томе слично вреднују се у финансијским извештајима по номиналној вредности умањеној за губитке по основу смањења вредности, односно по фер вредности уз поштовање принципа материјалности и односа користи и трошкова.

Финансијски инструменти

Кредити и потраживања

Кредити и потраживања су недеривативна финансијска имовина са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту.

Финансијска имовина расположива за продају

Учешћа у капиталу међународних финансијских институција исказана су по фер вредности, која је деноминована у страниој валути. Ефекти промена девизних курсева су укључени у билансу успеха у оквиру прихода и расхода од курсних разлика. Учешћа у капиталу правних субјеката у земљи исказана су по фер вредности ако је утврдива, или по набавној вредности умањеној за исправку вредности ако фер вредност није утврдива.

Хартије од вредности расположиве за продају за које постоји активно берзанско тржиште усклађују се са тржишном ценом на крају сваког месеца. Промене у тржишној вредности учешћа у капиталу и хартија од вредности расположивих за продају исказују су у оквиру капитала као резерва по основу хартија од вредности расположивих за продају. Добици и губици по основу продаје ових хартија од вредности евидентирају су у корист/на терет биланса успеха.

Умањења финансијске имовине

Финансијска имовина, осим имовине исказане по фер вредности кроз биланс успеха, је процењена за индикаторе умањења на сваки датум биланса стања. Финансијска имовина је умањена тамо где је доказано да, као резултат једног или више догађаја који су се десили након почетног признавања финансијске имовине, процењени будући новчани токови инвестиције су измењени.

Књиговодствена вредност финансијске имовине је умањена за губитке умањења директно за сву финансијску имовину осим за потраживања где је књиговодствена вредност умањена кроз употребу резервација за умањење вредности. Када није могуће наплатити потраживања, онда су иста отписана на терет резервације за умањење вредности. Накнадни повраћаји износа који су претходно отписани се оприходују у корист резервације за умањење вредности. Промене у књиговодственој вредности резервације за умањење вредности евидентирају се у билансу успеха.

Обезвређење

Финансијска средства се анализирају на годишњем нивоу како би се утврдило могуће обезвређење. Ако постоје индикације обезвређења, процењује се надокнадива вредност

средстава, а садашња вредност инструмената се умањује до износа надокнадиве вредности коришћењем рачуна исправки вредности.

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица

Средства по пословима у име и за рачун трећих лица, којима банка управља уз накнаду нису укључена у биланс стања Банке.

Обавезе и капитал

Политике признавања и вредновања (процењивања) обавеза и капитала обухватају обавезе по фер вредности кроз биланс успеха, обавезе по основу кредита и депозита, обавезе по основу хартија од вредности, обавезе по основу камата и накнада, обавезе по основу деривата, новац у оптицају, обавезе према Међународном монетраном фонду, обавезе по основу средстава намењених продаји, обавезе по основу средстава пословања које се обуставља, друге обавезе као и капитал и резерве.

Обавезе по фер вредности кроз биланс успеха су обавезе које је банка класификовала у ову категорију и које су креиране или стечене с намером да се њима тргује и у кратком року оствари добит. Процењују се у складу с МРС 39.

Обавезе по основу кредита, депозита, хартија од вредности и по осталим основима почетно се процењују по номиналној вредности, а накнадно вредновање се одмерава по амортизованој вредности – методом ефективне каматне стопе.

Обавезе у иностраној валути чији се курс објављује на званичној курсној листи Народне банке Србије прерачунавају се у динаре применом званичног средњег курса који важи на дан састављања финансијских извештаја. Трансакције у иностраној валути прерачунавају се у динаре применом одговарајућег курса Народне банке Србије који важи на датум трансакције, при чему се датумом трансакције сматра датум плаћања утврђен у закључници, односно у уговору.

Обавезе исказане у специјалним правима вучења процењују се по репрезентативном курсу Међународног монетарног фонда за специјална права вучења. Курсне разлике настале по основу прерачунавања трансакција и стања обавеза у динаре исказују се у оквиру биланса успеха, као позитивне или негативне курсне разлике.

Новац у оптицају (новчанице и ковани новац) исказује се по номиналној вредности.

Резервисања за обавезе признају се када постоји обавеза, као резултат прошлих догађаја, за које је могуће формирати разумну процену висине износа, а постоји вероватноћа да ће измирење те обавезе захтевати исплату (одлив ресурса). Резервисања се преиспитују на дан састављања биланса и прилагођавају тако да представљају најбољу садашњу процену.

Капитал и резерве Народне банке Србије исказују се по номиналној вредности.

Редовни приходи и расходи

Редовни приходи и расходи су приходи и расходи везани за активности које Народна банка Србије обавља у оквиру свог редовног пословања, као и с њима повезане активности које се врше ради унапређивања тог пословања, које су повезане с тим пословањем или проистичу из њега.

Приходи и расходи по основу камата, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода, применом ефективне каматне стопе. Приходи и расходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија утврђују се у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени.

Преглед значајних рачуноводствених процена

Презентација финансијских извештаја захтева од руководства банке коришћење најбољих могућих процена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентиране вредности средстава и обавеза као и обелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извештаја, као и прихода и расхода у току извештајног периода. Ове процене и претпоставке су засноване на историјским и осталим информацијама расположивим на дан састављања финансијских извештаја. Стварни износи се могу разликовати од процењених.

Процене и претпоставке се стално преиспитују. Измене књиговодствених процена признају се у периоду измене уколико се односе само на тај период, или у периоду измене и будућим периодима уколико измена утиче на текући и будуће периоде.

Исправка вредности

Банка врши процену наплативости кредита, пласмана и осталих потраживања, и према томе врши исправку вредности потраживања за које процени да су ненаплативи у одређеном износу. Процена банке је заснована на анализи пласмана у складу са интерном методологијом анализе ризика којима су потраживања банке изложена. Руководство банке верује да није потребна додатна исправка вредности, изузев резервисања већ приказаних у финансијским извештајима.

Фер вредност

Пословна политика Банке је да обелодани информације о правичној вредности активе или пасиве за коју постоје званичне тржишне информације или информације до којих се долази на основу алтернативних техника вредновања и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. По мишљењу руководства банке, износи у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је у датим околностима веродостојна и најкориснија за потребе финансијског извештавања у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

Фер вредност финансијских инструмената за које не постоји активно тржиште је одређена применом одговарајућих метода процене будућих токова готовине средстава који се дисконтују одговарајућом дисконтном стопом на њихову фер вредност. Банка приликом избора одговарајућих метода и претпоставки вредновања примењује свој професионални суд.

3.2. ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА

Статутом Народне банке Србије⁸, регулисано је да се послови интерне ревизије у Народној банци Србије обављају у организационој јединици у седишту у чијем су делокругу послови ревизије. Циљ ревизије је да се сагледа да ли су начин управљања ризицима и начин контроле пословних процеса, као и руковођења тим процесима, адекватни, односно, да ли се систем успостављених унутрашњих контрола стално унапређује и да ли функционише на одговарајући начин.

3.2.1. Организовање интерне ревизије

Послови интерне ревизија организовани су у складу са одредбама Правилника о интерној ревизији Народне банке Србије, који је донео гувернер Народне банке Србије у 2008. години на основу овлашћења из Закона о Народној банци Србије.

⁸ „Службени гласник РС“, бр. 71/2010

Према одредбама Закона о Народној банци Србије, Савет гувернера Народне банке Србије усваја годишњи план о обављању интерне ревизије у Народној банци Србије и периодично разматра извештаје о обављеној интерној ревизији. До последњих измена Закона о Народној банци Србије објављених у „Службеном гласнику РС“, бр. 44/2010 Интерна ревизија је за свој рад одговарала гувернеру.

Основни циљ да испитује, оцењује и прати адекватност и ефикасност управљања ризицима и система интерних контрола, интерна ревизија остварује кроз обављање ревизије финансијских извештаја, усклађености пословања, оперативног обављања посла, информационих система и накнадних (*follow up*) ревизија.

3.2.2. Извршене интерне ревизије у 2010. години

У периоду јануар – јун 2010. године, извршене су четири редовне ревизије у складу са Годишњим планом за 2010. годину, у различитим организационим деловима, при чему су идентификоване одређене неправилности за које су дате препоруке у циљу системских побољшања и унапређења квалитета пословања. Издато је и пет коначних извештаја који су се односили на редовне ревизије из плана за претходну годину, као и један коначан извештај за ревизију започету у претходној години урађену по налогу гувернера.

За првих шест месеци 2010. године потписано је осам коначних извештаја, три по Годишњем плану за 2010. годину и пет из плана за претходну годину (са укупно 59 усаглашених препорука).

Сагласно одредбама члана 30. Правилника о Интерној ревизији, након дате сагласности од стране гувернера на извештај о ревизији препоруке из извештаја постају мере, чију имплементацију прати Интерна ревизија. Праћење имплементације препорука – мера Интерна ревизија је вршила путем накнадних (Follow up) ревизија, и то као редован теренски Follow up – сагледавање примене изабраних препорука код којих је рок за имплементацију истекао и Follow up након ревизије – сагледавање примене изабраних препорука из коначног извештаја.

На основу захтева из IMF Safeguards Report од 4. маја 2009. године, а у складу са Годишњим планом за 2010. годину, урађена су два извештаја о усаглашености књиговодствених података и података из Извештаја о стању нето девизне aktive Народне банке Србије, са стањем на дан 31. децембра 2009. године и 31. марта 2010. године, а издат је и један извештај по истом основу из плана за претходну годину.

У периоду јули – децембар 2010. године, извршене су три редовне ревизије у складу са Годишњим планом за 2010. годину, у различитим организационим деловима, при чему је дато 27 препорука. Осим тога, једна ревизија је била у завршној фази – фази извештавања, једна у фази теренског рада и једна у фази припреме.

Праћење имплементације препорука – мера Интерна ревизија је вршила као редован теренски Follow up – један коначан извештај и један нацрт информације и Follow up након ревизије – два коначна извештаја, три нацрта информације и једна коначана информација. Осим тога, један Follow up након ревизије је био у току.

На основу захтева из IMF Safeguards Report урађена су два извештаја о усаглашености књиговодствених података и података из Извештаја о стању нето девизне aktive Народне банке Србије, са стањем на дан 30. јуна 2010. године и 30. септембра 2010. године.

У другој половини 2010. године, извршена је и ревизија услашености података из Извештаја о стању нето девизних резерви и Извештаја о извршеној ревизији финансијских извештаја за 2009. годину.

У вези са пословима интерне ревизије у Народној банци Србије, а на основу захтева Државне ревизорске институције од 6. маја 2011. године, Интерна ревизија Народне банке Србије дописом бр. IX-116/11 од 9. маја 2011. године обавестила је Државну ревизорску институцију да у 2010. години нису обављане ревизије које су везане за управљање девизним резервама, а што се тиче ревизија које се односе на управљање ризицима да је у току ревизија која се односи на поступак дефинисања степена изложености ризику и предлагања мера за њихово сузбијање у пословима међубанкарског платног промета. У допису је наведено и то да осим поменути ревизије није обављена ни једна ревизија у 2010. години са предметом везаним за управљање ризицима.

3.3. Позиције Биланса стања

Нисмо присуствовали попису готовине која се чува у Централном трезору Народне банке Србије нити било ког другог облика имовине, али смо прикупили адекватне и довољне доказе да изразимо мишљење о истинитости и објективности свих материјално значајних позиција биланса стања, укључујући и испитивања спољног ревизора, као и његово мишљење дато на финансијске извештаје Народне банке Србије за 2010. годину.

Наше уверење о истинитости и објективности позиција биланса стања засновали смо и на извршеном редовном годишњем попису имовине и обавеза Народне банке Србије за 2010. годину. Из садржаја пописног елабората уверили смо се да су пописом обухваћени целокупна имовина и обавезе Народне банке Србије и да је исти извршен од стране потребног броја образованих комисија за попис, а да су ради организовања и координације рада на попису образоване и централне пописне комисије. Попис је вршен на основу Упутства о попису имовине и обавеза у Народној банци Србије, по Плану рада пописа имовине и обавеза Народне банке Србије са стањем на дан 31. децембра (достављен је Интерној ревизији Народне банке Србије и спољном ревизору KPMG Београд), а Одлуком о усвајању Извештаја о извршеном годишњем попису имовине и обавеза у Народној банци Србије за 2010. годину – одлука гувернера, усвојен је извештај о извршеном редовном попису за 2010. годину са предлозима за књижење разлика између књиговодственог стања и стања по попису.

3.3.1. Готовина и готовински еквиваленти (рачуни групе 00 и 05)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Готовина и готовински еквиваленти	71.487.967	29.068.796
-Жиро рачун	9.915.747	1.472.293
-Девизни рачуни	42.009.913	5.185.544
-Готовина у благајни у иностраној валути	20.244.327	22.991.706
-Остало	<u>1.669</u>	<u>1.463</u>
Свега:	72.171.656	29.651.006
Исправка вредности:		
-Девизни рачуни код страних банака	(680.935)	(975)
-Девизни рачуни код домаћих банака	(1.162)	(579.816)
-Чекови	<u>(1.592)</u>	<u>(1.419)</u>
	(683.689)	(582.210)

Жиро рачун у износу од 9.915.747 хиљада динара се односи на новчана средства на рачунима преко којих промет обављају организациони делови Народне банке Србије. Од укупног стања новчаних средстава на жиро рачуну, део од 6.053.378 хиљада динара се односи на рачун Сектора за девизне послове, а преостали износ на рачуне Одељења за принудну наплату у износу од 728.736 хиљада динара, Сектора за платни систем у износу од 921.527 хиљада динара, Сектора за послове монетарног система и политике у износу од 639.032 хиљада динара и др.

Девизни рачуни у износу од 42.009.913 хиљада динара се односе на новчана средства на редовним девизним рачунима Народне банке Србије. Стање девизних рачуна се практично у целини односи на редовне диспонибилне девизне рачуне у износу од 42.008.751 хиљада динара. Девизни рачуни код домаћих банака износе 1.122 хиљаде динара.

Готовина у благајни у страниј валути у износу од 20.244.327 хиљада динара се односи на ефективни страни новац у трезорима Народне банке Србије.

Исправка вредности готовине и готовинских еквивалената у страниј валути која је извршена у износу од 683.689 хиљада динара се односи на исправку вредности девизних рачуна код банака у стечају у износу од 682.097 хиљада динара и примљених чекова у износу од 1.592 хиљада динара. Од укупно извршене исправке вредности девизних рачуна код банака у стечају, на Београдску банку IBU Nicosia Cipar се односи 680.935 хиљада динара, а на Југобанку а.д. Београд 1.162 хиљада динара. Исправка вредности примљених чекова односи се на чекове примљене од Југобанке а.д. Београд.

3.3.2. Злато и други племенити метали (рачуни групе 07)

	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
		У 000 динара
Злато и други племенити метали	48.286.086	31.689.655
-Злато	47.166.362	31.077.922
-Остали племенити метали	<u>1.162.084</u>	<u>611.733</u>
-Свега:	48.328.446	31.689.655
Корективни рачун:		
-Злато – афинажа злата	(36.613)	
-Сребро – афинажа сребра	<u>(5.747)</u>	
	42.360	

Од укупно исказане вредности злата од 47.129.749 хиљада динара, део од 38.424.671 хиљада динара се односи на стандардне златне полуге, од чега је на поставци музеја 180.698 хиљада динара. Корекција вредности злата по основу потенцијалних трошкова афинаже злата у износу од 36.613 хиљада динара се односи у целини на стандардне златне полуге, тако да је вредност овог облика злата након корекције исказана у вредности од 38.388.058 хиљада динара. Злато депоновано код страних банака износи 3.617.385 хиљада динара, а преостали износ се односи на нестандартне златне полуге у износу од 402.254 хиљада динара, ковано злато у износу од 4.717.283 хиљада динара и златнике у износу од 4.769 хиљада динара.

Поступак корекције вредности и количине злата у стандардним златним полугама у трезору Народне банке Србије по основу потенцијалних трошкова афинаже злата детаљно је објашњен у *Напомени 3.7.6.2.*

Од укупне вредности осталих племенитих метала од 1.162.084 хиљада динара, део од 865.738 хиљада динара се односи на сребро, од чега ковано сребро износи 158.735 хиљада динара и сребрни новац 707.003 хиљада динара. Корекција вредности сребра по основу потенцијалних трошкова афинаже сребра износи 5.747 хиљада динара у количини од 73.618,95 грама, тако да вредност овог племенитог метала након корекције износи 859.991 хиљада динара. Корекција вредности и количине сребра по основу потенцијалних трошкова афинаже сребра извршена је по поступку описаном за афинажу злата (*Напомена 3.7.6.2.*).

Вредност платине износи 295.125 хиљада динара, а преостали део осталих племенитих метала се односи на никл у вредности од 1.221 хиљада динара.

Детаљан поступак начина обрачуна афинаже злата, које улази у састав девизних резерви Народне банке Србије објашњен у Напомени 3.7.6.2.

3.3.3. Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене вредности деривата и друга потраживања (рачуни групе 02 и 08)

У 000 динара

	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Потраживања по основу камате, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	865.158	439.562
-Потраживања за камату	5.288	2.302
-Потраживања за накнаду	125.614	140.187
-Потраживања по основу продаје	831.443	420.232
-Друга потраживања	4	3
-Потраживања за камату у иностраној валути	75	
-Потраживања за накнаду у иностраној валути	5.065	3.809
-Потраживања по основу продаје у иностраној валути	11.566	1.632
-Друга потраживања у иностраној валути	<u>45.962</u>	<u>41.517</u>
Свега:	1.025.018	609.682
Исправка вредности:		
-Потраживања за накнаду	(40.358)	(59.701)
-Потраживања по основу продаје	(73.540)	(68.902)
-Друга потраживања у иностраној валути	<u>(45.962)</u>	<u>(41.517)</u>
	(159.860)	(170.120)

Од укупног износа од 865.158 хиљада динара потраживања по основу камате, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и других потраживања, део који се односи на потраживања у динарима износи 848.451 хиљада динара, а преостали износ од 16.707 хиљада динара је у иностраној валути.

Потраживања у динарима се односе на потраживања за накнаду у износу од 125.614 хиљада динара и потраживања по основу продаје у износу од 831.443 хиљада динара. Преостали износ потраживања у динарима се практично у целини односи на потраживања за камату која износе 5.288 хиљада динара.

Потраживања за накнаду се односе на потраживања за накнаду по основу Одлуке о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге⁹ у износу од 88.811 хиљада динара, од чега се на Министарство финансија - Управу за трезор односи 12.405 хиљада динара, а пословне банке 76.406 хиљада динара. Потраживања за накнаду по основу јединствене тарифе некадашњег Завода за обрачун и плаћања износе 31.944 хиљада динара, за која је због ненаплативости извршена исправка вредности у целини.

Потраживања по основу продаје се односе на потраживања по основу продаје готових производа и услуга Завода за израду новчаница и кованог новца Топчидер, и то личних карта – нових у износу од 295.391 хиљада динара, пасоша – нових у износу од 97.054 хиљада динара, регистарских таблица у износу од 239.576 хиљада динара и остале готове производе и услуге (пограничне потврде, визе, возачке и саобраћајне дозволе и др.).

Потраживања по основу продаје у иностраној валути у износу од 11.566 хиљада динара се односе на потраживања по основу продаје готових производа и услуга Завода за израду новчаница и кованог новца Топчидер. Од укупног износа потраживања за накнаду у иностраној валути, део од 5.038 хиљада динара се односи на потраживања за покриће провизије иностраних банака.

3.3.4. Дати кредити и депозити (рач. групе 10 и 11, рач. 157 и 1597, рач. гр. 20 и 21)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Дати кредити и депозити	62.833.435	179.065.575
-Стамбени кредити	711.057	549.830
-Остали кредити	112.011	169.109
-Остали наменски депозити	29.270	29.270
-Кредити из примарне емисије	1.860.214	1.922.629
-Остали кредити у иностраној валути	2.149.519	1.809.734
-Остали депозити у иностраној валути	<u>64.401.489</u>	<u>180.348.535</u>
Свега:	69.263.560	184.829.107
Исправке вредности:		
-Дати кредити	(86.708)	(96.018)
-Пласмани	(1.810.720)	(1.851.908)
-Дати кредити у иностраној валути	(2.149.519)	(1.809.734)
-Дати депозити у иностраној валути	<u>(2.383.178)</u>	<u>(2.005.872)</u>
	(6.430.125)	(5.763.532)

Од укупног износа датих кредита и депозита, део од 815.124 хиљада динара се односи на кредите и депозите у динарима, а преостали износ од 62.018.311 хиљада динара је у иностраној валути.

Од укупног износа *стамбених кредита*, део од 569.436 хиљада динара се односи на одобрене стамбене кредите - каматне и валутне, од чега се на запослене у Седишту односи 469.127 хиљада динара, а на Завод за израду новчаница и кованог новца Топчидер 100.309 хиљада динара. Кредити су одобрени по званичном средњем курсу Народне банке на дан

⁹“Службени гласник РС”, 122/2007, 27/2008, 35/2008, 63/2008, 118/2008, /исправка 120/2008/ и13/2009, /исправка 15/2009/, 27/2009, 45/2009, 77/2009, 94/2009, /исправка 96/2009/, 6/2010 и22/2010)

закључења уговора, са роком отплате од 30 година и годишњом каматном стопом од 0,5% годишње. Месечни анuitети се уплаћују на рачун Народне банке Србије најкасније до 15. у месецу за претходни месец, с тим да Народна банка Србије има право на ревалоризацију за насталу курсну разлику.

Преостали износ датих стамбених кредита се односи на потраживања за продате станове путем откупа са ревалоризацијом у износу од 63.317 хиљада динара, одобрене стамбене кредита са ревалоризацијом у износу од 25.337 хиљада динара, одобрене стамбене - каматне кредите у износу од 52.433 хиљада динара и утужена потраживања по основу датих стамбених кредита у износу од 533 хиљада динара. Утужена потраживања по основу стамбених кредита се односе на два кредита за која је покренут поступак пред надлежним судом за наплату дуга.

Од укупног износа *осталих кредита*, део од 94.844 хиљада динара се односи на уговоре о претварању потраживања у дугорочни кредит и пренос права власништва на трајним улозима у мешовитим банкама, и то:

а) Уговор Г број 132. од 23. фебруара 2000. године о претварању потраживања Народне банке Југославије од Савезне републике Југославије у дугорочни кредит, закључен између Народне банке Југославије и Савезне Републике Југославије, на основу Закона о претварању кредита и других потраживања Народне банке Југославије у дугорочне кредите¹⁰.

Исказано стање осталих кредита од 49.620 хиљада динара, се односи на доспела потраживања по наведеном уговору од Г број 132. Потраживање је настало у 1999. години по основу краткорочног кредита у износу 255.000 хиљада динара, пласмана у хартије од вредности у износу од 506.457 хиљада динара и обрачунате, а неплаћене камате у износу од 62.025 хиљада динара. Уговорне стране су се сагласиле да се дугорочни кредит отплаћује у десет једнаких полугодишњих рата, које за наплату доспевају 30. јуна и 31. децембра сваке године, при чему је прва рата у износу од 82.348 хиљада динара доспевала 30. јуна 2002. године. Уговорена је камата по стопи од 12% годишње, почев од 1. јануара 2000. године, која се обрачунава месечно и доспева за наплату до 8-ог у текућем месецу за претходни месец. Последња промена на рачуну у износу од 6.202 хиљаде динара евидентирана је 31. децембра 2006. године – након чега се стање исправке вредности преноси из године у годину. Како наплате доспелих потраживања по основу осталих кредита није било извршена је исправка вредности потраживања у целини – од чега се на 2004. годину и раније односи 24.810 хиљада динара, а на период након тога исто толико 24.810 хиљада динара.

б) Уговор Г број 299 од 13. јануара 2006. године о преносу Републици Србији свих права власништва Војвођанске банке а.д. Нови Сад на трајним улозима у мешовитим банкама са територије Барање, Славоније и Западног Срема и преносу Републици Србији обавеза Војвођанске банке а.д. Нови Сад, према Народној банци Србије по основу одобреног кредита за ликвидност из примарне емисије, закљученог између Војвођанске банке а.д. Нови Сад (Банка), Народне банке Србије и Републике Србије. Уговорне стране су се сагласиле да се учешће Банке, као већинског оснивача у капиталу мешовитих банака у Вуковару и Белом Манастиру са стањем на дан 30. новембра 2005. године у укупном износу од 354.172 хиљада динара пренесе Републици Србији, и да се тиме Банка ослобађа обавезе по основу коришћења средстава примарне емисије према Народној банци Србије у укупном износу од 296.736 хиљада динара, а да Република Србија у целини преузима обавезе Банке према Народној банци Србије, које су настале по основу обавезе за

¹⁰ „Службени лист СРЈ, бр.74/99

сопствене дугорочне обвезнице у износу од 196.070 хиљада динара, дугорочних кредита у износу од 15.149 хиљада динара и разграничене обавезе за обрачунату камату у износу од 85.517 хиљада динара.

По одредбама члана 3. Уговора Банка се обавезала да сву документацију у вези преноса права власништва на трајним улозима у капиталу наведених мешовитих банака преда Агенцији за осигурање депозита, као заступнику Републике Србије. У структури преузетих обавеза Републике Србије по наведеном уговору, на остале кредите се односи износ од 15.149 хиљада динара, а по основу дугорочног кредита који је преузела Република Србија. Обзиром да Република Србија није вршила отплату наведеног кредита, дана 30. новембра 2005. године извршена је исправка вредности потраживања у целини – након чега се стање преноси из године у годину.

Од преосталог износа осталих кредита на кредите за огрев, зимницу и уџбенике запосленима Народне банке Србије се односи 30.075 хиљада динара.

Остали наменски депозити у износу од 29.270 хиљада динара се односе на орочене депозите код Комерцијалне банке а.д. Београд ради наменског коришћења средстава за одобравање кредита за стамбену изградњу запосленима некадашње Службе за платни промет, односно Народне банке Југославије, Завода за обрачун и плаћања, у сразмери 1:2 у односу на износ орочених средстава.

Средства су орочена на основу следећих уговора:

- по Уговору о орочавању средстава за одређену намену ОД бр. 887/95 од 21. августа 1995. године закљученом између Службе за платни промет, Главне филијале за територију Републике Србије, Београд и Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 900 хиљада динара и Анексу бр. 1 од 13. новембра 1998. године којим је износ орочених средстава из основног уговора повећан на 976 хиљада динара. Комерцијална банка се уговором обавезала да депонована средства врати депоненту у року од 25 година за одобрене кредите за куповину стана односно изградњу породичне стамбене зграде, односно 15 година за одобрене кредите за побољшање услова становања (адаптација), односно када радници депонента врате кредите банци у целости. Комерцијална банка на износ депонованих средстава по овом уговору плаћа камату депоненту по стопи од 1% годишње, умањену за порез по одбитку. Каматна стопа на стамбене кредите радницима депонента износи 5% годишње, уз обрачун и наплату кроз једнаке месечне рате.
- по Уговору о орочавању средстава за одређену намену ОД бр. 1349/96 од 15. новембра 1996. године закљученом између Народне банке Југославије, Завода за обрачун и плаћања, Главне филијале за територију Републике Србије и Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 3.000 хиљада динара и анексима бр. 1 до 5 закључених у периоду од 13. јануара 1997. године до 15. децембра 1997. године којима је износ орочених средстава из основног уговора повећан на 3.328 хиљада динара – услови орочавања су исти као и код претходног уговора;
- по Уговору о орочавању средстава за одређену намену ОД бр. 1438/96 од 27. новембра 1996. године закљученом између Народне банке Југославије, Завода за обрачун и плаћања, Главне филијале за територију Републике Србије и Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 1.557 хиљада динара и анексима бр. 1 до 4 закључених у периоду од 29. јануара 1997. године до 10. новембра 1997. године којима је износ орочених средстава из основног уговора повећан на 1.952 хиљада динара – услови орочавања су исти као и код претходног уговора;

- по Уговору о орочавању средстава за одређену намену ОД бр. 114/98 од 9. фебруара 1998. године закљученом између Народне банке Југославије, Завода за обрачун и плаћања, Главне филијале за територију Републике Србије и Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 16.567 хиљада динара и анексима бр. 1 до 3 закључених у периоду од 20. фебруара 1998. године до 23. јуна 1998. године којима је износ орочених средстава из основног уговора повећан на 18.456 хиљада динара – услови орочавања су исти као и код претходног уговора;
- по Уговору о орочавању средстава за одређену намену 81 бр. 73/1 од 6. јануара 1998. године закљученом између Народне банке Југославије, Завода за обрачун и плаћања, Централне Београд, Београд, и Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 1.900 хиљада динара и анексом од 5. јуна 1998. године којим је износ орочених средстава из основног уговора повећан на 4.550 хиљада динара. Комерцијална банка се уговором обавезала да депонована средства врати депоненту у року од 25 година, односно и раније ако корисници стамбених кредита банци кредите врате у целости пре уговореног рока. Комерцијална банка на износ депонованих средстава по овом уговору не плаћа и не обрачунава камату. По уговору, Комерцијална банка стамбене кредите одобрава са фиксном каматном стопом од 3% годишње, без ревалоризације главнице, уз обрачун и наплату кроз једнаке месечне рате.

Укупно орочена средства на основу наведених уговора износе 29.262 хиљаде динара, што је са приписаном каматом у износу од 8 хиљада динара – стање на дан 31. октобра 2005. године, износило 29.270 хиљада динара, колико и на дан 31. децембра 2010. године.

Укупно обрачуната камата на орочене депозите код Комерцијалне банке на основу наведених уговора за период од 1. јануара до 31. децембра 2010. године износи 246 хиљада динара.

Према допису Комерцијалне банке а.д. Београд бр. 2940 од 4. августа 2011. године, достављеном Народној банци Србије, Дирекцији за рачуноводство и финансије, „стање одобрених стамбених кредита радницима Завода за обрачун и плаћања на дан 30. јуна 2011. године износи 30.337 хиљада динара“.

Уз образложени приговор на Нацрт извештаја о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, Народна банка Србије је доставила нове доказе о уплати Комерцијалне банке од 28. септембра 2011. године на име повраћаја депозита Народној банци Србије у износу од 5.234 хиљада динара, по основу стамбених кредита отплаћених у целости, уз које је приложила одговарајуће копије дописа Комерцијалне банке а.д. Београд и аналитичку картицу главне књиге Народне банке Србије.

Кредити из примарне емисије који износе 1.860.213 хиљада динара се односе на следеће:

а) Исказано стање кредита из примарне емисије у износу од 464.357 хиљада динара се односи на дугорочне кредите по основу претварања потраживања Народне банке Југославије по основу краткорочних хартија од вредности банака у дугорочне кредите, на основу Закона о претварању краткорочних потраживања из примарне емисије у дугорочне кредите¹¹, у складу са Одлуком о замени потраживања Народне банке Југославије од банака по основу кредита и других пласмана из примарне емисије краткорочним хартијама од вредности¹². Основицу за претварање краткорочних потраживања у дугорочне кредите

¹¹ „Службени лист СРЈ“, 12/1998

¹² „Службени лист СРЈ“, бр. 4/1997, 8/1997, 33/1997 и 6/1998

представљало је књиговодствено стање тих потраживања Народне банке Југославије са стањем на дан 31. децембра 1997. године. Рок враћања дугорочних кредита је 15 година, који обухвата и одложни период од 5 година. Отплата се врши у двадесет једнаких полугодишњих рата које доспевају 30. јуна и 31. децембра сваке године. Прва рата је доспела за плаћања 30. јуна 2003. године.

Од укупних кредита из примарне емисије у износу од 464.357 хиљада динара, на Инвест банку а.д. Београд се односи део од 213.696 хиљада динара, на Беобанку а.д. Београд 103.866 хиљада динара, Београдску банку а.д. Београд 37.962 хиљаде динара, Југобанку а.д. Београд 33.449 хиљада динара и др. Над поменутиим банкама је отворен поступак стечаја због чега је извршена исправка вредности кредита у целини.

б) Кредит по уговору Г број 132 у износу од 609.165 хиљада динара, се односи на део доспелог ненаплаћеног потраживања, за које је у целини извршена исправка вредности.

в) По уговору о кредиту Г број 840 од 26. септембра 1995. године, закљученом између

Народне банке Југославије и Савезне Републике Југославије, Народна банка је одобрила дугорочни кредит у износу од 156.471 хиљада динара, са роком отплате од 10 година, годишњом каматом од 6%, с тим да је прва рата доспевала 15. децембра 1998. године.

Обзиром да до сада Република Србија није заузела коначан став по питању преузимања обавеза по наведеним кредитима у целини, нити је заузет став колики се износ обавезе може алоцирати на Републику Црну Гору, за укупан износ од 89.552 хиљада динара доспелих а ненаплаћених потраживања извршена је исправка вредности.

г) Кредит по наведеном уговору Г број 299, по коме је Република Србија преузела обавезе Војвођанске банке а.д. Нови Сад по основу обавезе те банке према Народној банци Србије за сопствене дугорочне обвезнице у износу од 196.070 хиљада динара.

По Закључку Владе од 22. децембра 2005. године прихваћена је Информација о регулisaњу обавеза Војвођанске банке а.д. Нови Сад према Народној банци Србије по основу примарне емисије и дата сагласност да се Републици Србији пренесу сва права на власништву која Војвођанска банка А.Д. Нови Сад има у вези са трајним улозима у мешовитим банкама са територије Барање, Славоније и Западног Срема, као и обавезе Војвођанске банке А.Д. Нови Сад према Народној банци Србије по основу одобреног кредита за ликвидност из примарне емисије. Одредбама тачке 4. истог закључка овлашћен је директор Агенције за осигурање депозита, да у име Републике Србије, потпише уговор. Агенција за осигурање депозита је у допису од 15. маја 2010. године навела да обавеза Републике Србије према Народној банци Србије по напред наведеном уговору износи 296.736 хиљада динара и да је евидентирана у ванбилансној евиденцији те агенције. Обзиром да Република Србија није вршила отплату наведеног кредита, дана 30. новембра 2005. године у пословним књигама Народне банке Србије извршена је исправка вредности потраживања у целини – након чега се стање преноси из године у годину.

д) Одредбама члана 31. Закона о регулisaњу јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана¹³ предвиђено је да депоновану девизну штедњу коју је Народна банка Југославије исплатила у периоду од 1994. до 1999. године, у висини од 550 милиона динара, измири Савезна Република Југославија, у 12 годишњих рата, почев од 2005. године.

¹³ „Службени лист СРЈ“, бр. 36/2002

Од укупно евидентиране обавезе по наведеном основу у пословним књигама Народне банке Србије у износу од од 550.779 хиљада динара, на обавезу Републике Србије се односи 525.844 хиљада динара, а на обавезу Републике Црне Горе 24.935 хиљада динара. Република Србија и Народна банка Србије су усагласиле модел отплате наведене обавезе у 12 годишњих рата, почев од 2005. године, по стопи геометријске прогресије од 10% (без камате). На крају 2010. године потраживање од Републике Србије по наведеном основу износи укупно 336.115 хиљада динара. За укупан износ доспелих а ненаплаћених потраживања извршена је исправка вредности у целини.

Од укупног износа *осталих кредита у иностраној валути*, део од 2.140.565 хиљада динара се односи на кредит одобрен Инвест банци а.д. Београд за плаћање доспелих обавеза некадашњег Југословенског аеротранспорта Београд – ЈАТ, према иностранству по уговорима о закупу авиона. Уговор о девизном кредиту између Народне банке и Инвест банке закључен је 1995. године у износу од USD 27.000.000, на основу Одлуке Савезне владе Е.п.бр.68 од 09. марта 1995. године којом је одобрено давање овог кредита из сталних девизних резерви. За укупан износ ових кредита извршена је исправка вредности у целини, обзиром да се ради о кредитима датим банкама у стечају.

Укупан износ *осталих депозита у иностраној валути* у износу од 64.401.489 хиљада динара се односи на орочене депозите код банака у иностранству. Управљање улагањима у депозите код банака у иностранству врши се на бази Смерница за управљање девизним резервама, како је објашњено у *Напомени број 3.7*.

3.3.5. Хартије од вредности (рачуни групе 15 и 22)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Хартије од вредности	869.890.449	777.715.846
-Хартије од вредности које се држе до доспећа	15.537	15.537
-Хартије од вредности расположиве за продају из примарне емисије	708.136	10.665.124
-Хартије од вредности у иностраној валути	<u>869.890.449</u>	<u>767.763.804</u>
Свега:	870.614.122	778.444.465
Исправка вредности:		
-Хартије од вредности које се држе до доспећа	(15.537)	(15.537)
-Хартије од вредности расположиве за продају из примарне Емисије	<u>(708.136)</u>	<u>(713.082)</u>
	(723.673)	(728.619)

а) Од укупног износа хартија од вредности у иностраној валути у износу од 869.890.449 хиљада динара, део од 639.329.544 хиљада динара се односи на купонске хартије од вредности кроз биланс успеха у иностраној валути страних банака, од чега у EUR 4.209.400.000 или 444.084.123 хиљада динара и USD 1.625.000.000 или 128.830.325 хиљада динара, а преостали део је у разним страним валутама у износу од 66.415.096 хиљада динара. Позитивно одступање од номиналне вредности купонских хартија од вредности износи 18.543.118 хиљада динара, тако да је са каматом која се односи на будуће обрачунске периоде у износу од 8.691.210 хиљада динара укупна вредност купонских хартија од вредности 666.563.872 хиљада динара.

Преостали износ хартија од вредности у иностраној валути од 203.326.577 хиљада динара, се односи на дисконтне хартије од вредности кроз биланс успеха у иностраној валути од чега у EUR 1.749.500.000 или 184.569.101 хиљада динара и USD 240.000.000 или 19.027.248 хиљада динара, при чему негативно одступање од номиналне вредности дисконтних хартија од вредности износи 269.772 хиљада динара.

в) На рачунима хартија од вредности евидентирани су и хартије од вредности за које је извршена исправка вредности у целини, и то обвезнице банака у стечају у укупном износу од 15.537 хиљада динара (Ресавска банка а.д. Деспотовац 10.600 хиљада и др.) и обвезнице банака у стечају купљене из примарне емисије у укупном износу од 708.136 хиљада динара (Беобанка а.д. Београд 436.801 хиљада динара и др.).

3.3.6. Удели (учешћа) - рачуни групе 13 и 23

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Удели (учешћа)	7.739.483	6.263.963
-Удели (учешћа) у динарима	230.252	230.252
-Удели (учешћа) у иностраној валути	7.509.231	6.033.711

а) Од укупног износа удела (учешћа) у динарима, део од 229.498 хиљада динара се односи на уделе (учешћа) Народне банке Србије у капиталу Рекреатурса Београд. Удели (учешћа) у капиталу Рекреатурса Београд формирана су на основу Уговора о учешћу у изградњи и организацији заједничких одмаралишта закљученог између Заједнице за организацију одмора радника Београд и Народне банке Југославије – Главне централе из Београда од 16. децембра 1966. године. Уговорне стране су се споразумеле да ће Народна банка Југославије – Главна централа из Београда из својих средстава финансирати изградњу дела одмаралишта у Чању (8 соба са укупно 21 лежајем у павиљону Сребрно II). Уговорени рок за завршетак изградње дела центра за одмор чију изградњу је финансирала Народна банка Југославије – Главна централа из Београда био је 01. јули 1967. године.

б) Од укупног износа удела (учешћа) у иностраној валути, део од 7.508.902 хиљада динара се односи на учешћа Народне банке Србије у капиталу Bank for international settlements Basel, од чега учешћа износе XDR (специјална права вучења) 3.650.000 или 445.643 хиљада динара по курсу 122,09390 и одступање од номиналне вредности 7.063.259 хиљада динара. Учешћа се односе се на акције бивше Народне банке Југославије (2.920) са припадајућом дивидендом у Банци за међународне обрачуне (BIS) подељене на начин предвиђен у члану 9. Тачка 4) Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза по Закону о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза¹⁴.

Чланом 9. тачка 4) наведеног Споразума предвиђено је да ће акције са припадајућом дивидендом бивше Народне банке Југославије у Банци за међународне обрачуне (BIS) бити подељене у складу са кључем из члана 2. Споразума, као и да ће Народна банка Србије истог дана, а најкасније наредног дана од дана потписивања Споразума обавестити Банку за међународне обрачуне (BIS) о постигнутом Споразуму са инструкцијом да се од укупно 2.920 акција код BIS које су припале СРЈ према Споразуму о питањима сукцесије, упише на име Народне банке Србије 94,12%, а на име Централне банке Црне Горе 5,88%

¹⁴ „Службени гласник РС“, бр. 64/2006)

акција. Припадајуће дивиденде стављене су у истом проценту на располагање Народној банци Србије и Централној банци Црне Горе.

3.3.7. Чланска квота у Међународном монетарном фонду (рачуни групе 24)

Чланска квота у Међународном монетарном фонду у износу од 57.103.312 хиљада динара односи се на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду. У складу са Законом о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза, одредбаом члана 3. прописано је да Република Србија наставља чланство бивше државне заједнице Србија и Црна Гора у Међународном монетарном фонду са постојећом квотом (члански улог), која износи 467.700.000 специјалних права вучења и остварује право учешћа у Одељењу специјалних права вучења, са свим правима и обавезама које проистичу из тог чланства“.

Пласмани у иностраној валути по основу чланске квоте Републике Србије код Међународног монетарног фонда, исказани у пословним књигама Народне банке Србије у износу од 57.103.312 хиљада динара, представљају динарску противвредност за SDR 467.700.000 (специјална права вучења) по курсу 122,09390, односно динарску противвредност квоте (чланског улога).

Чланска квота код Међународног монетарног фонда која укупно износи 57.103.312 хиљада динара, уплаћена је на следећи начин:

- SDR 98.059.128 или 11.972.421 хиљада динара;
- злато изражено у SDR 16.278.302 или 1.987.481 хиљада динара, и
- 43.143.409 хиљада динара.

Уплате у SDR и у злату израженом у SDR износе 13.959.902 хиљада динара, што је 24,5% уписане чланске квоте, док преостали износ од 43.143.409 хиљада динара чини 74,5% квоте. Амандманом II из 1978. године предвиђено је да се 25% уписане квоте уплаћује у SDR или конвертибилној валути, а 75% у националној валути.

3.3.8. Остали пласмани (рачуни 158 и 1598, рачуни групе 16 и 26)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Остали пласмани	14.955.963	12.037.978
-Покривени акредитиви и друга јемства	6.622	6.622
-Пласмани по комисионим пословима	8.864	8.787
-Остали пласмани	5.555	1.373
-Остали пласмани у иностраној валути	<u>16.936.923</u>	<u>13.709.845</u>
Свега:	16.957.964	13.726.627
Исправка вредности:		
-Остали пласмани	(6.622)	(6.622)
-Исправка вредности осталих пласмана у иностраној валути	<u>(1.995.379)</u>	<u>(1.682.028)</u>
	(2.002.001)	(1.688.650)

Од укупног износа осталих пласмана од 14.955.963 хиљада динара, на пласмане у динарима се односи 14.419 хиљада динара, а преостали износ од 14.941.544 хиљада динара је у иностраној валути.

Остали пласмани у динарима се односе на следеће:

а) Покривени акредитиви и друга јемства износе 6.622 хиљада динара. Односе се на два акредитива, отворена дана 09. августа 2000. године, по налогу фирме РТЦ д.о.о. "Савезна јавна установа РТВ Југославија". Обзиром да је над "Савезном јавном установом РТВ Југославија" отворен стечајни поступак, за ова потраживања извршена је исправка вредности у целини.

б) Од укупно исказаног износа пласмана по комисионим пословима од 8.864 хиљада динара, део од 2.110 хиљада динара се односи на потраживање по основу комисионе продаје јединствених меничних бланкета од Banca Intesa а.д. Београд и 1.282 хиљаде динара од Комерцијалне банке а.д. Београд, док се преостали износ односи на остале банке. Међусобна права и обавезе у вези с комисионом продајом јединствених меничних бланкета уређена су уговором закљученим између Народне банке Србије као комитента и банке као комисионара. Банка као комисионар продаје у своје има а за рачун Народне банке Србије бланкете, по њиховој продајној цени која је одређена одлуком Народне банке Србије којом се уређује пуштање у продају, продајна цена и повлачење из продаје меничних образаца, а на укупну вредност бланкета Народна банка Србије банци одобрава провизију од 10%.

в) Остали пласмани у износу од 5.555 хиљада динара се односе на потраживања од државних органа по основу платних картица. Промет на рачуну се односи се на плаћања извршена на службеном путу у иностранству, односно на уплату динарске противвредности државних органа за откуп девиза по наведеном основу коришћењем платне картице Banca Intesa а.д. Београд на основу уговора Г број 3228 од 26. јуна 2002. године.

Остали пласмани у страниј валути се односе на следеће:

а) Резервисања на име ангажовања средстава код Међународног Монетарног Фонда у износу од 374.932 хиљада динара односе се на износ плаћених трошкова за ангажовање средстава умањен за износ повраћаја средстава по основу повлачења средстава Stand by аранжмана.

б) Средства поверена на управљање екстерном менаџеру у износу од 14.566.611 хиљада динара се односе на хартије од вредности поверене на управљање том менаџеру. Ова средства се пласирају у хартије од вредности. Управљање овим средствима се врши на бази Смерница за управљање девизним резервама, како је објашњено у **Напомени број 3.7.**

в) Пласмани по основу куповине девиза у износу од 1.838.407 хиљада динара се односе на банке у стечају - ПКБ банка а.д. Београд, Беобанка а.д. Београд и Београдска банка а.д. Београд. Потраживање по основу продатог ефективног страног новца у износу од 118.920 хиљада динара се односи на Југобанку а.д. Београд у стечају. Како се ради о банкама над којима је отворен поступак стечаја, по наведеним рачунима извршена је исправка вредности у целини.

3.3.9. Нематеријална улагања (рачуни групе 33)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Нематеријална улагања	1.001.296	418.401
-Лиценце и софтвер	1.769.922	823.978
-Лиценце и софтвер у припреми	4.557	
-Остала нематеријална улагања	<u>17.095</u>	<u>17.268</u>

Свега:	1.791.574	841.246
Исправка вредности:		
-Лиценце и софтвер	(773.183)	(405.577)
-Остала нематеријална улагања	<u>(17.095)</u>	<u>(17.268)</u>
	790.278	422.845

Укупна повећања нематеријалних улагања у току пословне године износе 1.805.491 хиљада динара, од чега се на нове набавке односи 933.064 хиљада динара, пренос са нематеријалних улагања у припреми 860.362 хиљада динара и остала повећања 12.065 хиљада динара.

Повећање нематеријалних улагања највећим делом се односи на пренос са нематеријалних улагања у припреми у износу од 699.098 хиљада динара за извршене набавке од ино-добављача у вези са формирањем система за производњу, персонализацију и издавање пасошких књижица држављана Републике, на основу уговора, **који је означен као поверљив документ**.

Укупно уговорена цена за формирање система за производњу, персонализацију и издавање 2.000.000 комада пасошких књижица држављана Републике Србије износила је EUR 29.480.000. Уговор је асигниран (преузет) од подизвођача 8. априла 2008. године, а у целости је реализован 14. маја 2008. године када је плаћен двомилионити пасош.

3.3.10. Основна средства и инвестиционе некретнине (рачуни групе 33 и 35)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Основна средства и инвестиционе некретнине	17.244.519	19.289.375
-Земљиште	20.019	20.969
-Грађевински објекти	25.290.690	31.004.066
-Опрема	6.643.261	5.917.190
-Остала основна средства	124.886	123.233
-Основна средства у припреми	560.286	33.215
-Инвестиционе некретнине	<u>772.750</u>	<u>931.339</u>
Свега:	33.411.891	38.030.012
Исправка вредности:		
-Грађевински објекти	(12.826.065)	(15.649.848)
-Опрема	(3.321.721)	(3.072.292)
-Остала основна средства	<u>(19.587)</u>	<u>(18.497)</u>
	(16.167.373)	(18.740.637)
<i>Основна средства и инвестиционе некретнине</i>	17.244.518	19.289.375

Повећање основних средстава највећим делом настало је преносом са основних средстава у припреми у износу од 137.281 хиљада динара, које се односи на набавке извршене од ино-добављача по уговору **који је означен као поверљив документ**.

Смањења основних средстава у току пословне године односе се на следеће:

а) Народна банка Србије пренела је без накнаде Агенцији за привредне регистре основна средства чија набавна вредност износи 258.552 хиљаде динара (земљиште 950, грађевински објекти 218.778 и опрема 38.824 – укупно 258.552), исправка вредности 84.620

хиљада динара (грађевински објекти 48.483 и опрема 36.137 – укупно 84.620) и неотписана књиговодствена вредност 173.932 хиљада динара (земљиште 950, грађевински објекти 170.295 и опрема 2.687 – укупно 173.932).

Пренос основних средстава извршен је по Споразуму о преузимању предмета, документације, архиве, база података и средстава за рад, као и дела информационог система и неопходне информатичко технолошке опреме које је Народна банка Србије користила за обављање послова пријема и обраде финансијских извештаја и вођења регистра података о бонитету правних лица и предузетника, закљученог између Народне банке Србије и Агенције за привредне регистре, Г бр. 3016 од 29. јануара 2010. године, и Анексу I Споразума Г бр. 11397 од 09. јула 2010. године. Пренос је извршен због обавезе прописане Законом о изменама и допунама Закона о рачуноводству и ревизији да се послови пријема и обраде финансијских извештаја и послова бонитета од 01. јануара 2010. године обављају у Агенцији за привредне регистре.

Сагласно наведеном споразуму о преузимању предмета и документације, између овлашћених представника Народне банке Србије (на предлог Општих послова за давање овлашћења бр. XVII-578/2/10 од 8. фебруара 2010. године сагласност дао гувернер) и Агенције за привредне регистре (овлашћење бр. 08-4-93/10 од 3. марта 2010. године) извршена је примопредаја опреме, средстава за рад и регистратурског материјала о чему је сачињен Записник о примопредаји 18. марта 2010. године. Записником је констатовано да су серверска опрема и електронске базе података, предате у целини у јануару 2010. године.

б) Одлуком о усвајању Извештаја о извршеном годишњем попису имовине и обавеза у Народној банци Србије за 2010. годину Г. бр. 447 од 18. фебруара 2011. године – одлука гувернера, усвојен је Извештај о извршеном редовном попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембра 2010. године у Народној банци Србије са предлозима за књижење разлика између књиговодственог стања и стања утврђеног на дан 31. децембра 2010. године годишњим пописом.

Разлика између књиговодственог стања и стања утврђеног на дан 31. децембра 2010. године годишњим пописом, приликом пописа основних средстава и инвестиционих некретнина, није било, али су основна средства предложена за расход, и то по набавној вредности у износу од укупно 209.865 хиљада динара, исправци вредности у износу од укупно 209.089 хиљада динара и неотписаној књиговодственој вредности у износу од укупно 776 хиљада динара.

Начин отуђења основних средстава предложених за расходовање регулисан је Одлуком о начину отуђења дотрајалих и неупотребљивих основних средстава, нематеријалних улагања, залиха и друге имовине, који су предложени за расходовање после извршеног пописа имовине и обавеза у Народној банци Србије Г. бр. 2789 од 24. марта 2011. године.

Од укупног смањења основних средстава по основу расходовања и мањкова по набавној вредности у износу од 284.487 хиљада динара (према Табели промена на основним средствима – Напомене уз финансијске извештаје за 2010. годину), на расходовање по редовном годишњем попису за 2010. годину се односи део од 209.865 хиљада динара.

в) У складу са Уговором о пружању услуга процене вредности материјално значајних некретнина Народне банке Србије Г. бр. 2387 од 01. марта 2011. године закљученим са PricewaterhouseCoopers Consulting до.о. Београд, који је наступио са подизвођачем Пословни центар проценитеља имовине д.о.о Београд, извршена је процена вредности материјално значајних некретнина Народне банке Србије са стањем на дан 31. децембра 2010. године. Предмет процене биле су 42 некретнине лоциране у седам градова у Србији, и то 30 грађевинских објеката и 12 инвестиционих некретнина. Наведеним уговором

PricewaterhouseCoopers Consulting д.о.о. Београд се обавезао да услуге процене материјално значајних некретнина Народне банке Србије изврши у складу са важећим прописима, Међународним рачуноводственим стандардима 16 – Некретнине, постројења и опрема и 40 – Инвестиционе некретнине, Међународним стандардима процене и међународно признатим кодексом етике за проценитеље.

На основу извештаја о процени сачињеног од стране PricewaterhouseCoopers Consulting д.о.о. Београд 21. априла 2011. године – Процена вредности материјално значајних некретнина Народне банке Србије – Поверљиво, спроведено је следеће:

- смањена је набавна вредност основних средстава за 5.511.682 хиљада динара и исправка вредности за 3.378.839 хиљада динара, односно неотписана књиговодствена вредност за 2.132.843 хиљада динара, и
- смањена је набавна вредност инвестиционих некретнина – за 158.589 хиљада динара.

Ефекти процене вредности материјално значајних некретнина Народне банке Србије исказани су смањењем ревалоризационих резерви по основу промене фер вредности основних средстава и инвестиционих некретнина за 2.291.432 хиљаде динара.

3.3.11. Остала средства (рачуни групе 03, 09, 19 и 29)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Остала средства	4.247.731	3.718.439
-Остала потраживања у динарима	170.188	45.590
-Остала потраживања у инострану валуту	738.569	461.809
-Активна временска разграничења у динарима	60.963	65.649
-Активна временска разграничења у инострану валуту	30.001	/
-Залихе	<u>3.248.009</u>	<u>3.145.391</u>
Свега:	4.247.731	3.718.439

а) Остала потраживања у динарима

-Потраживања по основу аванса датих за обртна средства	107.389	53.544
-Потраживања по основу аванса датих за трајна улагања	77.803	62.686
-Потраживања од запослених	1.425	1.722
-Остала потраживања из оперативног пословања	<u>23.584</u>	<u>26.502</u>
Свега:	210.201	144.454

Исправка вредности:

-Аванси дати за обртна средства	(36.217)	(37.518)
-Аванси дати за трајна улагања	(1.966)	(58.680)
-Потраживања од запослених	(1.020)	(1.020)
-Остала потраживања из оперативног пословања	<u>(811)</u>	<u>(1.646)</u>
	(40.013)	(98.864)

Остала потраживања по основу аванса датих за обртна средства

Од укупног износа потраживања по основу аванса датих за обртна средства, део од 34.662 хиљада динара се односи на потраживања за авансе исказане од Грађевинског предузећа Гемах д.о.о. Београд, за које је исправка вредности извршена у целини. Плаћања овог аванса извршена су на основу Уговора о комисионом послу Г. бр. 5151 од

05. децембра 2002. године закљученог између Предузећа Elex commerce (увозник опреме), Грађевинског предузећа Gemax д.о.о. Београд (корисник увоза) и Народне банке Југославије (наручилац посла). Уговором је регулисано да се предузеће Elex commerce обавезује да купи и увезе, у своје име а за рачун предузећа Gemax, елементе италијанског произвођача Тесно потребне за уградњу у нову пословну зграду Народне банке Југославије у изградњи на локацији Славија у Београду, а да робу која је предмет увоза, као репроматеријал, уграђује предузеће Gemax. Укупна предрачунска цена робе, која је била предмет увоза, износила је EUR 3.212.340.

Народна банка Југославије је преузела обавезу предузећа Gemax и ступила на место дужника у вези испуњења обавезе плаћања уговорене цене: износ од EUR 2.891.106 што представља 90% укупне предрачунске цене полагањем аванса одмах, а не касније од 15 дана од дана потписивања Уговора, по пријему предрачуна који гласи на предузеће Elex commerce и банкарске контра-гаранције, а износ у висини од 10% укупне предрачунске цене, односно EUR 321.234, након извршене последње испоруке и предаје гаранције за добро извршење посла (Performance bond). Оба уговорена износа су плаћена наведеном италијанском произвођачу ино-фирми Tesno s.p.a. Varedo Milano Italy Tesno, и то EUR 2.891.106 дана 13. децембра 2002. године и EUR 321.234 дана 25. септембра 2003. године.

Извршена плаћања италијанском произвођачу ино-фирми Tesno s.p.a. Varedo Milano Italy Tesno у износу од EUR 2.891.106 или 178.091 хиљада динара и EUR 321.234 или 21.275 хиљада динара – укупно 199.366 хиљада динара била су исказана као потраживања за авансе од Предузећа Elex commerce, али су затворена са вредношћу материјала по записницима о примопредаји материјала између представника Предузећа Elex commerce, ГП Gemax и Машинопројект Копринг у укупном износу од 197.869 хиљада динара (потраживања за авансе од Предузећа Elex commerce износе 1.497 хиљада динара).

Потраживања по основу аванса датих за обртна средства од ГП Gemax у износу од 34.662 хиљаде динара, настала су по основу вредности материјала по записницима о примопредаји материјала у износу од 197.869 хиљада динара и курсних разлика по том основу од 6.195 хиљада динара – укупно 204.064 хиљада динара, затворених са вредношћу уграђеног материјала по привременим ситуацијама ГП Gemax обрачунатих Народној банци Србије у периоду 15. март 2003 – 8. април 2004. године у укупном износу од 169.402 хиљаде динара.

На основу овлашћења гувернера Г. бр. 3438 од 03. маја 2006. године, решењем директора Одељења за одржавање објеката и опреме, образована је Комисија за израду Коначног обрачуна по наведеном Уговору Г. бр. 5151, коју чине представници наручиоца и извођача уз учешће известиоца, надзорне службе: Предузеће Машино пројект – Копринг. Задатак комисије био је да прегледа предлог коначног обрачуна од стране извођача и надзорне службе, сачини записник и преда сву потребну документацију на анализу Градском заводу за вештачење, након прибављања анализе отклони евентуалне примедбе и потпише коначни обрачун и потписани обрачун са извештајем Градског завода за вештачење преда на даљи поступак Одељењу за одржавање објеката и опреме.

Грађевинском предузећу Gemax д.о.о. Београд (допис Општинских послова број XVII-953/0/11 од 21. фебруара 2011. године), од стране Народне банке Србије враћени су предлози окончаних ситуација фактурисаних по наведеном Уговору Г. бр. 5151, и то ситуације број 740/08 и 741/08 примљене 16. октобра 2010. године и ситуација број 741/08 примљена 03. децембра 2010. године. Предлози окончаних ситуација враћени су са образложењем да нове окончане ситуације треба да садрже разлику вредности материјала из спецификације о пријему материјала и вредности материјала по свим ситуацијама, као и да се коначни обрачун фактурише са порезом на додату вредности.

Уз образложени приговор на Нацрт извештаја о Ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, Народна банка Србије је доставила нове доказе о предузетим мерама у циљу регулисања потраживања од Грађевинског предузећа Gemax д.о.о. Београд у износу од 34.662 хиљада динара.

Као доказе Народна банка Србије је приложила копију извештаја о прегледу окончане ситуације ГП „Gemax“ бр. 1228/11 од 5. септембра 2011. године који је сачинила Комисија Народне банке Србије 4. октобра 2011. године; копију извештаја о окончаној ситуацији ГП „Gemax“ који је сачинио „Машинопројект-Копринг“ - надзорни орган 5. септембра 2011. године; копију окончане ситуације ГП „Gemax“ заведене у Народној банци Србије 12. септембра 2011. године; копију извештаја о прегледу окончане ситуације ГП „Gemax“ бр. 1228/11/А од 6. октобра 2011. године; копију извештаја о испостављеној А ситуацији бр. 1228/11 извођача ГП „Gemax“ који је сачинио „Машинопројект-Копринг“ - надзорни орган; копија записника о извршеном коначном обрачуна по Уговору Г. бр. 5152 од 5. децембра 2002. године за нови пословни објекат Народне банке Србије на Славији израђеног на основу правоснажног решења општине Савски венац о одобравању извођења радова бр. 351-355/92-III-02 од 24. јуна 2002. године, потписан од чланова комисије наручиоца, извођача и надзорне службе и копију А/ Окончане ситуације бр. 1228/11 испостављене од ГП „Gemax“ 5. септембра 2011. године.

На тај начин је потраживања по основу аванса датих за обртна средства од ГП Gemax у износу од 34.662 хиљада динара регулисано.

На рачуну потраживања по основу аванса датих за обртна средства исказана су потраживања у износу од 6.216 хиљада динара по основу аванса датог по Уговору о купопродаји кутија за новац за потребе Народне банке Србије Г. бр. 6944 од 23. марта 2010. године који је закључен са Развојно производним центром Пешовић, Шимановци. Предмет уговора је набавка 6.000 кутија за новац за потребе Народне банке Србије, по понуди тог развојно производног центра од 22. фебруара 2010. године, поступком јавне набавке – ова јавна набавка објашњена је у *Напомени број 3.б*.

Од укупних осталих потраживања из оперативног пословања која износе 23.584, део од 10.722 хиљада динара се односи на рефундације од Министарства рада и социјалне политике (друга социјална давања – надокнаде, накнаде зарада – породиле) и то за запослене у Седишту Народне банке Србије. Потраживања од наведеног министарства по истом основу за запослене у Заводу за израду новчаница и кованог новца Топчидер износе 3.297 хиљада динара.

На рачуну осталих потраживања из оперативног пословања исказана су потраживања по основу мањка готовине од банака у износу од 7.511 хиљада динара, од чега се на Валса Intesa а.д. Београд односи 1.018 хиљада динара, а на КВС банку а.д. Београд 2.102 хиљада динара. Мањкови су настали приликом пријема готовог новца од стране банака, израђеног у Заводу за израду новчаница и кованог новца Топчидер. За износ утврђеног мањка Сектор за послове трезора издаје платни налог на терет рачуна банке, а у корист рачуна трезора.

б) *Остала потраживања у иностраној валути*

-Потраживања по основу аванса датих за обртна средства у иностраној валути	1.588.115	1.075.567
-Потраживања по основу аванса датих за трајна улагања у иностраној валути	614.142	351.001
-Потраживања од запослених у иностраној валути	136	216

-Остала потраживања из оперативног пословања у страниј валути	<u>917.883</u>	<u>652.735</u>
Свега:	3.120.276	2.079.519
Исправка вредности:		
-Аванси дати за обртна средства у страниј валути	(1.467.438)	(966.895)
-Потраживања од запослених у страниј валути	(17)	(14)
-Остала потраживања из оперативног пословања у страниј валути	<u>(914.252)</u>	<u>(650.801)</u>
	(2.381.707)	(1.617.710)
	738.569	461.809

Остала потраживања у страниј валути

Од укупних потраживања по основу аванса датих за обртна средства у страниј валути који износе 1.588.115 хиљада динара, део од 408.233,06 грама злата или 1.467.438 хиљада динара (по цени за грам злата у динарима од 3.594,6084 динара – цена за златне полуге на дан 31. децембра 2010. године, The London Market Association) се односи на авансе дате некадашњем РТБ Бор чији је правни следбеник РТБ Бор група - РТБ Бор д.о.о. Бор.

Због тешке финансијске ситуације РТБ – Бор, односно неизвршених испорука злата, за износ датих аванса извршена је у ранијим годинама исправка вредности у целини (дописи вицегубернеру упућени од стране Сектора за девизне послове и односе са иностранством бр. П-6/255-РП од 15. октобра 2003. године и Дирекције за рачуноводствено-финансијске послове бр. XII-2221/2003 од 23. октобра 2003. године).

Дати аванси који су се односили на некадашњи РТБ Бор усаглашени су са његовим правним следбеником РТБ Бор група - РТБ Бор д.о.о. Бор, са стањем на дан 31. октобра 2010. године (408.233,06 грама злата или 1.366.992 хиљада динара – по цени за грам злата у динарима од 3.348,5574 динара).

Уговором о уређењу међусобних односа у вези с куповином 44 полуге злата, односно око 550 килограма злата, као и у вези измирења дела дуга по основу датих аванса, Г. бр. 3503 од 05. маја 2011. године, који је закључен између Народне банке Србије и РТБ Бор – Група, Рударско-топионичарски басен Бор, д.о.о., Бор, регулисано је да та група на име аванса датих по уговорима о куповини злата Г. бр. 65 од 11. фебруара 1997. године и Г. бр. 136 од 12. марта 1999. године и уговору о купопродаји злата од 05. фебруара 1999. године, дугује Народној банци Србије 408,23306 килограма злата, а по усаглашеном књиговодственом стању на дан 31. октобра 2010.године.

Сагласно уговореном року испоруке - најкасније осам дана од дана потписивања уговора, 09. маја 2011. године извршен је пријем 44 златне полуге, укупне нето тежине 552.122,66 грама, по цени 3.297.558,18, уз умањења за трошкове дораде, односно афинаже у износу од 1.653 хиљада динара и за део аванса у износу од 159.602 хиљаде динара.

Од укупних потраживања по основу аванса датих за трајна улагања у страниј валути која износе 614.142 хиљада динара, део од 539.822 хиљада динара се односи на КВА-GIORI SA Швајцарска, а преостали износ од 74.320 хиљада динара на Muhlbauer ID Services GmbH Немачка.

Од укупних потраживања из оперативног пословања у страниј валути која износе 917.883 хиљада динара, део потраживања по основу 200.000,00 грама злата у износу од 718.922 хиљада динара се односи на Холдинг Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д. Звечан (по цени за грам злата у динарима од 3.594,6084 динара – цена за златне полуге на дан 31. децембра 2010. године, The London Market Association).

Наведена потраживања потичу из 1996. и 1997. године, када је тадашња Народна банка Југославије са РМХК Трепча закључила три уговора о набавци злата (уговор Г. бр. 593 од 16. јула 1996. године – издати бланко акцептни налози од стране РМХК Трепча; уговор од 13. децембра 1996. године – издата гаранција Југобанке а.д. Београд и уговор од 21. јануара 1997. године – издата гаранција Југобанке а.д. Београд), а приликом закључивања сваког од уговора банка је унапред исплаћивала динаре (аванс) РМХК Трепча. Због неизвршених испорука злата, за износ датих аванса извршена је у ранијим годинама исправка вредности у целини (допис Дирекцији за рачуноводствено-финансијске послове упућен од стране Сектора за девизне послове бр. II-58 од 29. маја 2006. године). Са стањем на дан 31. октобра 2010. године Народна банка Србије доставила је 13. децембра 2010. године образац за усаглашавање потраживања у износу од 200.000,00 грама злата или 669.711 хиљада динара (по цени за грам злата у динарима од 3.348,5574 динара – цена за златне полуге, The London Market Association), међутим, Холдинг РМХК Трепча Звечан је исказано стање у обрасцу оспорио – не наводећи износ који оспорава, уз напомену: „Неопходно потребно је да упоредимо ваше и наше пословне књиге и да утврдимо стварно стање између ваших и наших података, да дођемо до реалне цифре ИОС-а“. На ургенцију за усаглашавање ових потраживања са стањем на дан 31. децембра 2010. године (допис Народне банке Србије бр. XII/1-289/4/11 од 07. априла 2011. године), Холдинг РМХК Трепча Звечан је навео да не располаже валидном документацијом на основу које се могу утврдити сва потраживања Народне банке Србије, као и да је својим дописом бр. 1324 од 08. децембра 2008. године навео разлоге због којих објективно није у могућности да у потпуности потврди или оспори стање потраживања Народне банке Србије, односно да последње стање по књигама 1999. године као обавеза према Народној банци Србије износи 135.058.712,92 динара а после те године салдо се преноси са неизмењеним износом.

Уз образложени приговор на Нацрт извештаја о Ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2010. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, Народна банка Србије је доставила доказе о предузетим мерама, које су биле могуће у циљу регулисања потраживања по основу аванса за набавку 200.000,00 грама злата од Холдинга Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д. Звечан у износу од 718.922 хиљада динара.

Преостали износ *потраживања из оперативног пословања у иностраној валути* односи се на потраживања од овлашћених мењача, банака и других финансијских организација.

в) Активна временска разграничења у динарима

Активна временска разграничења у динарима се односе на разграничена потраживања за остале обрачунате приходе у износу од 23.990 хиљада динара и разграничене остале трошкове у износу од 36.973 хиљада динара.

Разграничена потраживања за остале обрачунате приходе се односе се на разграничену накнаду по основу концесионог кредита Владе Републике Италије, ЕИВ АРЕХ Global кредита и по основу финансијског уговора АРЕХ зајам за мала и средња предузећа. Разграничена потраживања за накнаду се односе на банке преко којих се реализују наведени кредити, и то Комерцијалну банку а.д. Београд 3.087 хиљада динара, Banca Intesa а.д. Београд 3.160 хиљада динара и остале банке (Unicredit bank, Привредна банка Београд и Чачанска банка). Разграничена потраживања за накнаду по основу финансијског уговора АРЕХ се односе на Erste bank Нови Сад 4.478 хиљада динара, Привредну банку Београд 3.122 хиљада динара, Reiffeisen bank 2.253 хиљада динара и др.

Разграничени остали трошкови се односе на разграничене премије осигурања објеката и опреме у износу од 28.008 хиљада динара, разграничене трошкове настале у претходним

периодима у износу од 7.984 хиљада динара и остале разграничене трошкове. Разграничена премија осигурања објеката у износу од 7.624 хиљада динара односи се на део рачуна Дунав осигурања а.д.о. Београд у износу од 13.844 хиљада динара, којим је фактурисана премија за осигурање имовине за Седиште НБС, за период осигурања од 15.08.2010. године до 15.08.2011. године. Разграничени трошкови настали у претходним периодима се односе се на трошкове осигурања пошљици готовог новца и ефективног страног новца, рачуне за електричну енергију, рачуне за транспортне услуге, трошкове телефона и др.

г) Активна временска разграничења у страниј валути

Активна временска разграничења у страниј валути се односе се на разграничена потраживања за обрачунату камату у страниј валути у износу од 2.549 хиљада динара, разграничена потраживања за остале обрачунате приходе у страниј валути у износу од 4.259 хиљада динара и остала активна временска разграничења у страниј валути у износу од 23.193 хиљада динара.

Разграничена потраживања за обрачунату камату у страниј валути се односе на разграничену активну камату по диспонибилним ороченим депозитима у страниј валути, код банака у иностранству.

Износ исказан на рачуну осталих активних временских разграничења у страниј валути од 23.193 хиљада динара се односи на затварање дуговних салда на рачунима обавеза према добављачима из иностранства, и то Arjowiggins у износу од EUR 203.400 или 21.458 хиљада динара и Radese papir у износу од EUR 16.440 или 1.734 хиљада динара. Наиме, исказани износи не представљају разграничења, нити резултат стварно извршених трансакција (плаћања са привремених девизних рачуна отворених ино-добављачима) него су резултат спроведених књижења као последица системске грешке у програмском књижењу на рачунима обавеза према добављачима. Грешка се јављала у једном периоду 2010. године, уочена је и 2011. године отклоњена.

д) Залихе

-Залихе материјала	1.375.404	1.543.929
-Залихе резервних делова	81.880	85.948
-Остале залихе	902.397	668.927
-Инвентар у употреби	141.119	153.724
-Недовршена производња	503.216	454.615
-Залихе готових производа	385.113	391.973
<i>Свега:</i>	<i>3.389.128</i>	<i>3.299.116</i>

Исправка вредности:

-Инвентар у употреби	(141.119)	(153.725)
Залихе	3.248.009	3.145.391

Од укупних *залиха*, део од 1.375.404 хиљада динара се односи на залихе материјала (основни материјал – хартије за новчанице, марке и за осталу штампу, књиговезачке сировине, ронделе, боје, метали, плоче офсет, холограми, кинеграми и др.) лоциране у Заводу за израду новчаница и кованог новца Топчидер. Укупно стање залиха материјала у Заводу износило је 1.377.424 хиљада динара, од чега је услед технолошке застарелости,

истеклог рока трајања и немогућности дање употребе приликом редовног годишњег пописа за 2010. годину расходуван материјал у износу од 2.020 хиљада динара.

Исправка вредности се односи на инвентар у употреби који се у целини отписује при стављању у употребу – опрема за руковање новцем 52.723 хиљада динара и остали инвентар.

Израда новчаница и кованог новца која се обавља у Топчидеру је у делокругу Народне банке Србије, која сагласно Закону о Народној банци Србије – члан 53. став 1, има искључиво право издавања новчаница и кованог новца у Републици Србији.

Од укупног стања *осталих залиха* које износе 902.397 хиљада динара, део од 432.482 хиљада динара се односи на предмете од злата који нису непосредно уновчиви. Преостали износ осталих залиха се односи на нестандартне сребрне полуге на претапању и износу од 89.389 хиљада динара, пригодни ковани новац у износу од 167.429 хиљада динара и др.

3.3.12. Рачуни исправке вредности

а) Стање исправке вредности

Стање на рачунима исправке вредности укупно износи 12.562.190 хиљада динара, и то по основу исправке вредности:

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
- готовине и готовинских еквивалената	683.689	582.210
- датих кредита и депозита	6.430.125	5.763.532
- хартија од вредности	723.673	728.620
- осталих средстава	4.724.700	3.729.069
од тога:		
• потраживања за накнаду, по основу продаје и других потраживања	159.860	170.120
• осталих пласмана	2.002.001	1.688.650
• осталих потраживања у динарима	40.013.	98.864
• осталих потраживања у иностраној валути	2.381.707	1.617.710
• залиха	<u>141.119</u>	<u>153.725</u>
Свега:	12.562.190	10.803.431

б) Промене исправке вредности

Промене на рачунима исправке вредности су следеће:

	<i>Готовина и готовински еквиваленти</i>	<i>Дати кредити и депозити</i>	<i>Хартије од вредности</i>	<i>Остала средства</i>	<i>Укупно</i>
Стање на почетку године	582.210	5.763.532	728.620	3.729.069	10.803.431
Нове исправке		2.336		53.160	55.496
Смањење исправке		52.224	4.926	132.234	189.384
Курсне разлике	101.479	717.092		1.081.793	1.900.364
Отписи		610	20	7.087	7.717
Стање на крају године	683.689	6.430.125	723.674	4.724.701	12.562.190

3.3.13. Трансакциони депозити (рачуни 400 и 500)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Трансакциони депозити	135.754.654	204.187.944
-Трансакциони депозити у динарима	130.355.546	197.904.187
-Трансакциони депозити у иностраној валути	<u>5.399.108</u>	<u>6.283.757</u>
Свега:	135.754.654	204.187.944

Наведени износ трансакционих депозита у динарима односи се на средства система консолидованог рачуна трезора Републике Србије који се води код Народне банке Србије и друге рачуне, као и на жиро рачуне банака са седиштем у Републици Србији које имају дозволу за рад Народне банке Србије, и то:

<u>Назив банке</u>	<u>У 000 динара</u>
АИК банка а.д. Ниш	3.106.903
Банка Поштанска штедионица	2.136.629
Пољопривредна банка Агробанка а.д. Београд	2.490.858
Комерцијална банка а.д. Београд	11.733.730
Ванса Intesa а.д. Београд	7.847.529
NLB банка а.д. Београд	2.722.813
Нуро Alpe Adria bank а.д. Београд	3.613.167
Unicredit bank Србија а.д. Београд	4.230.661
Volksbank а.д. Београд	3.245.361
Остале банке	<u>16.964.335</u>
Свега:	58.091.986

На износ средстава система консолидованог рачуна трезора Републике Србије који се води код Народне банке Србије у RTGS систему за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. обрачуната камата износи 1.383.590 хиљада динара.

3.3.14. Остали депозити (рачуни 401, 405, 504 и 505)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Остали депозити	432.694.754	352.840.903
-Опозиви депозити	11.443.000	6.960.000
-Остали депозити	18.712.472	18.402.242
-Наменски депозити у иностраној валути	353.741.360	281.922.024
-Остали депозити у иностраној валути	<u>48.797.922</u>	<u>45.556.637</u>
Свега:	432.694.754	352.840.903

а) Опозиви депозити у износу од 11.443.000 хиљада динара се односе на вишкове ликвидних средстава банака код Народне банке Србије, од чега се на Raiffeissen bank а.д. Београд односи износ од 2.680.000 хиљада динара, Piraeus bank а.д. Београд 2.230.000 хиљада динара, Societe generale bank а.д. Београд 4.100.000 хиљада динара и на друге банке преостали износ од 9.010.000 хиљада динара.

Услови и начин депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије регулисани су Одлуком о условима и начину депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије¹⁵. Сагласно Одлуци, банка може преко ноћи депоновати вишкове ликвидних средстава код Народне банке Србије, на посебан рачун Народне банке Србије за депоновање вишкова ликвидних средстава у RTGS систему.

На износ депонованих средстава Народна банка Србије плаћа камату по каматној стопи прописаној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у спровођењу монетарне политике. Камата по основу депозита вишкова ликвидних средстава банака обрачуната за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године износи 128.363 хиљада динара.

б) *Остали депозити* у износу од 18.712.472 хиљада динара се односе у целини на умањење новца у оптицају за готов новац у трезорима банака и код Управе за трезор, од чега готов новац у трезорима банака износи 17.824.077 хиљада динара, а код Управе за трезор 888.395 хиљада динара.

в) Од укупног износа *наменских депозита у иностранству*, део од 337.222.178 хиљада динара се односи на депозите по основу обавезне резерве банака, од чега се на Комерцијалну банку а.д. Београд односи износ од 43.415.232 хиљада динара, Banca Intesa а.д. Београд 43.866.588 хиљада динара, Raiffeisen bank а.д. Београд 28.113.261 хиљада динара и на друге банке преостали износ ових депозита.

Сагласно Одлуци о обавезној резерви банака код Народне банке Србије¹⁶, и Упутству за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије¹⁷, банке су дужне да обрачунавају и издвајају обавезну резерву на обавезе по динарским депозитима, кредитима и хартијама од вредности, као и на друге динарске обавезе, осим динарских депозита примљених по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица а који не прелазе износе пласмана које је банка дала из тих депозита. Исто тако, банке су дужне да обрачунавају и издвајају обавезну резерву на обавезе по девизним депозитима, кредитима и хартијама од вредности и на друге девизне обавезе, као и на депозите, кредите и друга девизна средства примљена из иностранства по пословима које банка обавља у име и за рачун трећих лица.

Основицу за обрачун обавезне резерве чини динарска и девизна основица за обрачун обавезне резерве. Обавезну резерву банке обрачунавају по стопи од 5% на динарску основицу и по стопи од 25% на девизну основицу. Обрачунату динарску обавезну резерву банке издвајају у динарима на свој жиро рачун (издвојена динарска обавезна резерва), а обрачунату девизну обавезну резерву банке издвајају у еврима на девизне рачуне Народне банке Србије (издвојена девизна обавезна резерва).

Народна банка Србије плаћа банкама камату на износ оствареног просечног дневног стања издвојене динарске обавезне резерве у обрачунском периоду који не прелази износ обрачунате динарске обавезне резерве, за све дане обрачунског периода – по каматној стопи предвиђеној одлуком којом се утврђују каматне стопе које Народна банка Србије примењује у поступку спровођења монетарне политике.

Камата која се плаћа банкама на издвојену динарску обавезну резерву за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године обрачуната је у износу од 2.273.319 хиљада динара. Камата коју плаћају банке на неостварени просек издвојене девизне

¹⁵ „Службени гласник РС“, бр. 48/2004, 60/2007, 35/2008 и 73/2008

¹⁶ „Службени гласник РС“, бр. 12/2010 и 78/2010

¹⁷ „Службени гласник РС“, бр. 17/2010, 67/2010 и 81/2010

обавезне резерве за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године обрачуната је у износу од 75 хиљада динара.

Преостали износ *наменских депозита у иностраној валути*, се односи на депозите по основу динарске противвредности купљених девиза за исплату обвезница старе девизне штедње у износу од EUR 79.000 или 8.334 хиљаде динара и два програма који се реализују преко ових наменских депозита, програм локалног економског развоја на Балкану и социјални програм за раднике Заставе.

Програм локалног економског развоја на Балкану – ЛЕДИБ се реализује на основу Финансијског споразума закљученог 27. октобра 2008. године између Владе Краљевине Данске (донатор), Републике Србије (прималац донације) и Народне банке Србије (агент). Средства ове донације у износу DKK 15.000.000 намењена су развоју Нишавског региона кроз успостављање кредитне линије у виду револвинга, за финансирање малих и средњих предузећа. Кредити ће се одобравати крајњим корисницима до краја 2016. године, у динарској противвредности до износа EUR 50.000 без валутне клаузуле. Стање овог наменског депозита у иностраној валути износи DKK 11.718.124 или 165.802 хиљада динара.

Социјални програм за раднике Заставе Крагујевац реализује се преко наменског девизног рачуна Министарства економије и регионалног развоја. Стање овог наменског депозита у иностраној валути износи EUR 733.728 или 77.407 хиљада динара.

г) Од укупног износа *осталих депозита у иностраној валути*, део од EUR 404.301.559 или 42.653.087 хиљада динара и USD 20.887.713 или 1.655.982 хиљада динара – укупно 44.309.069 хиљада динара се односи на орочене депозите Министарства финансија, Управе за трезор. Сагласно закљученим уговору (05 број 481-900/2007-3 од 28.12.2007. године), Народна банка Србије управља девизним средствима Републике у своје име, а за рачун Републике – на основу налога Републике. Република даје писмени налог Народној банци Србије да се девизна средства Републике код Народне банке Србије:

- инвестирају у стране хартије од вредности (инвестициони портфолио), или
- пласирају као депозит на одређени рок (ликвидносни портфолио).

Народна банка Србије на средства Републике плаћа камату у висини следећих каматних стопа:

- на средства која се пласирају у виду депозита у еврима (overnight база) у висини каматне стопе EONIA умањена за 25 базичних поена (0,25%);
- на друге рокове доспећа – у висини каматне стопе EURIBOR умањена за 25 базичних поена (0,25%);
- за све остале валуте каматну стопу LIBOR умањену за 25 базичних поена (0,25%).

Остали депозити у иностраној валути у износу од 1.047.838 хиљада динара се односе на девизно покриће за отварање ностро акредитива. Од укупног износа ових депозита на акредитиве отворене Техничком опитном центру Београд се односи CHF 319.044 или 26.942 хиљаде динара и USD 1.773.117 или 140.573 хиљада динара и акредитив отворен Министарству одбране, Сектору за политику одбране, EUR 8.344.438 или 880.323 хиљада динара.

Преостали износ *осталих депозита у иностраној валути* се односи на депозите по основу одузетог ефективног страног новца од стране надлежних органа у износу од 1.248.542 хиљада динара, депозите Министарства правде по основу одузетог ефективног страног новца у износу од 1.034.825 хиљада динара и др.

3.3.15. Примљени кредити (рачуни 407, 508 и 509)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Примљени кредити	54.911.770	158.731.647
-Кредити по репо трансакцијама	46.900.000	151.675.000
-Примљени кредити у иностраној валути	7.867.284	6.937.300
-Остале финансијске обавезе у иностраној валути	144.486	119.347
Свега:	54.911.770	158.731.647

а) *Кредити по репо трансакцијама* у износу од 46.900.000 хиљада динара се односе на дисконтни износ/куповну цену по основу оквирних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија закључених са банкама (укупно 19 банака), и то:

<u>Назив банке</u>	<u>У 000 динара</u>
АИК банка а.д. Ниш	4.000.000
Banca Intesa а.д. Београд	7.000.000
Војвођанска банка а.д. Нови Сад	5.000.000
Raiffaissen bank а.д. Београд	10.000.000
Euro bank EFG а.д. Београд	8.800.000
Остале банке	<u>12.100.000</u>
Свега:	46.900.000

Услови и начин задуживања Народне банке по репо трансакцијама, односно по основу оквирних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија регулисани су Одлуком о условима и начину на који Народна банка Србије спроводи операције на отвореном тржишту¹⁸ и Оперативним правилима за спровођење Одлуке о условима и начину на који Народна банка Србије спроводи операције на отвореном тржишту¹⁹.

Одредбама тачке 3. наведене одлуке прописано је да се под репо трансакцијама подразумевају куповина и продаја хартија од вредности у којој је продавац сагласан да хартије од вредности прода купцу, који је сагласан да продавцу плати куповну цену уз истовремену обавезу да ће купљене хартије од вредности на тачно утврђени датум продати продавцу, који је обавезан да за те хартије од вредности плати купцу унапред утврђену реоткупну цену.

Према подацима Народне банке Србије, Сектора за послове монетарног система – Преглед аукцијске трговине хартијама од вредности којима Народна банка Србије обавља операције на отвореном тржишту, по данима за 2010. годину, утврђено је:

- у току 2010. године, период 06. јануар – 29. децембар 2010. године, Народна банка Србије обавила је 52 аукције репо продаје и једну аукцију трајне продаје (номинални износ хартија од вредности на аукцији трајне продаје износила је 10.701.120 хиљада динара – аукција од 19. априла 2010. године);
- рочност репо трансакција 14 дана;
- врста хартија од вредности - благајнички записи Народне банке Србије;

¹⁸ „Службени гласник РС“, бр. 133/2004, 8/2005, 39/2006, 64/2006, 11672006 и 73/2008

¹⁹ „Службени гласник РС“, бр. 133/2004, 8/2005, 39/2006, 64/2006 и 11672006

- стање хартија од вредности на дан последње аукције 29. децембра 2010. године - дисконтни износ/куповна цена 46.900.000 хиљада динара, а номинални износ/реоткупна цена 47.109.746 хиљада динара.

Према Прегледу просечних пондерисних каматних стопа на хартије од вредности којима Народна банка обавља операције на отвореном тржишту - двонедељни репо у току 2010. године по месецима се кретао од 8,00% - у јуну и јулу 2010. године до 11,17% - у децембру 2010. године.

Камата за одговарајући месец и на датум реоткупа, односно последњег дана у месецу обрачуната за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године износи 8.926.791 хиљада динара.

б) *Примљени кредити у инострану валуту* се односе на кредите од иностраних банака – за износ реструктурираног дуга у износу од 7.858.090 хиљада динара и минусни салдо на девизном рачуну код банака у инострану валуту у износу од 9.195 хиљада динара.

Кредити од иностраних банака – за износ реструктурираног дуга у висини од USD 99.117.933 или 7.858.090 хиљада динара се односе на Споразум о реструктурирању дуга између Народне банке Србије и The Export-Import Bank of China – сада Export & Credit insurance corporation – SINOSURE од USD 103,8 милиона. Стање кредита пренето из 2009. године износило је USD 103.837.834 или 8.875.995.759 хиљада динара, а у току 2010. године, на основу Споразума о реструктурирању дуга, извршена је једна отплата у износу од USD 4.719.902.

Минусни салдо на девизном рачуну код банака у инострану валуту у износу од EUR 87.154 или 9.195 хиљада динара се односи на девизни рачун Југобанке а.д. у стечају.

в) *Остале финансијске обавезе у инострану валуту* се односе на обавезе по основу деблокаде дивиденди код Bank for international settlements Basel (BIS) – Република Црна Гора у износу од CHF 342.229 или 28.900 хиљада динара и обавезе за примљена средства а неизвршена плаћања у иностранству према Београдској банци а.д. Београд у стечају, у износу од USD 1.457.943 или 115.586 хиљада динара.

3.3.16. Обавезе према Међународном монетарном фонду (рачун 540)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Обавезе према Међународном монетарном фонду	225.676.954	161.836.132
-Остале краткорочне обвезнице Међународног монетарног Фонда и друге обавезе по основу чланства у том фонду	56.971.695	48.803.596
-Обавезе по основу Stand-by аранжмана	161.291.231	106.821.572
-Обавезе у специјалним правима вучења	7.051.698	6.051.432
-Разграничена обрачуната камата	<u>362.330</u>	<u>159.532</u>
Свега:	225.676.954	161.836.132

Обавезе по основу Stand-by аранжмана у износу од СПВ 1.321.042.000 или 161.291.231 хиљада динара по курсу од 122,09390 се односе на износ специјалних права вучења по stand-by аранжману који је Међународни монетарни фонд одобрио Републици Србији 16. јануара 2009. године.

У периоду од 16. до 26. марта 2009. године, у складу са програмом договореним stand-by аранжманом, обављени су разговори представника Републике Србије и мисије Фонда. Закључком Владе усвојен је Нацрт писма о намерама којим се прихватају ревидирани циљеви и мере економске политике договорени са Међународним монетарним фондом, у складу са уобичајеном процедуром Међународног монетарног фонда одређена су лица овлашћена да потпишу Нацрт писма о намерама и задужена надлежна министарства и институције Републике Србије да се старају о извршавању обавеза договорених са Међународним монетарним фондом.

Током 2010. године, обављени су разговори представника Републике Србије и мисије Фонда у оквиру трећег – шестог разматрања резултата спровођења економског програма, уз доношење одговарајућих закључака Владе о усвајању Нацрта писма о намерама.

Повучена (искоришћена) средства по основу stand-by аранжмана са Међународним монетарним фондом у 2009. години износила су СПВ 1.021.145.000, док је у 2010. години у четири транше повучено још СПВ 299.897.500, тако да са стањем на дан 31. децембра 2010. године износе СПВ 1.321.042.500.

Укупно повучена (искоришћена) средства по основу stand-by аранжмана у износу од СПВ 1.321.042.500 представљају 282,5% чланске квоте Републике Србије код Међународног монетраног фонда, која износи СПВ 467.700.000.

Одобравање специјалних права вучења Републици од стране Међународног монетарног фонда регулисано је Законом о ратификацији друге измене Статута Међународног монетарног фонда²⁰.

3.3.17. Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата (рачуни 420 и 520)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата	87.359	104.420
-Обавезе за камату и за накнаду и обавезе по основу промене вредности деривата у динарима	70.124	90.259
-Обавезе за камату и за накнаду и обавезе по основу промене вредности деривата у иностраној валути	<u>17.235</u>	<u>14.161</u>
Свега:	87.359	104.420

а) Обавезе за камату и за накнаду и обавезе по основу промене вредности деривата у динарима се у целини односе на обавезе за камату, од чега се део од 67.157 хиљада динара односи на камату на депонована средства трезора – Консолидовани рачун трезора (КРТ). Камата је обрачуната по уговору Г. бр. 377 од 19. јануара 2010. године. Уговором се уређују мађусобна права и обавезе у вези са средствима система консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему – објашњено у *Напомени број 3.3.13.*

б) Обавезе за камату и за накнаду и обавезе по основу промене вредности деривата у иностраној валути се исто тако у целини односе на обавезе за камату, од чега се део од 16.219 хиљада динара односи на обавезе по основу камата на депозите – минимална девизна резерва.

²⁰ „Службени лист СФРЈ“, бр. 14/1977

3.3.18. Резервисања (рачуни од 450 до 454)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Резервисања	815.003	1.125.603
-Резервисања за отпремнине, јубиларне награде и бонусе	655.988	1.009.614
-Остала резервисања	<u>159.016</u>	<u>115.989</u>
Свега:	815.003	1.125.603

а) Резервисања за отпремнине, јубиларне награде и бонусе се односе на резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију у износу од 294.361 хиљада динара и резервисања за јубиларне награде у износу од 361.626 хиљада динара.

Резервисања су обрачуната на основу Међународног рачуноводственог стандарда 19 Примања запослених, који регулише рачуноводствено обухватање и обелодањивање примања запослених од стране послодавца. Стандардом се захтева признавање обавезе када је запослени пружио услуге у замену за примања која ће му бити исплаћена у будућности, и расхода када се троше економске користи настале из услуга које је запослени пружио у замену за примања.

Обрачун резервисања извршен је од стране Народне банке Србије, Сектора за надзор над обављањем делатности осигурања, односно овлашћених актуара запослених у том сектору, ангажованих на захтев Народне банке Србије, Рачуноводства и финансија. Овлашћени актуари који су извршили обрачун имају овлашћење за обављање актуарских послова, Г. бр. 3483 од 5. маја 2006. године и Г. бр. 4837 од 20. маја 2009. године, издата у складу са Одлуком о условима за стицање звања овлашћеног актуара²¹.

Резервисања за отпремнине се односе на отпремнине 1537 запослених у Седишту и филијалама Народне банке Србије у износу од 213.285 хиљада динара и 622 запослена у Заводу за израду новчаница и кованог новца Топчидер у износу од 81.076 хиљада динара – укупно 294.361 хиљада динара за 2.159 запослених. Како су резервисања за отпремнине утврђена крајем претходне пословне године износила 332.594 хиљада динара, смањење резервисања из претходне године у износу од 38.233 хиљада динара исказано је у корист прихода од укидања резервисања.

Резервисања за јубиларне награде се односе на исти број запослених као и за отпремнине – укупно 361.626 хиљада динара за 2.159 запослених. Смањење резервисања за јубиларне награде из претходне године које је износило 315.393 хиљада динара је оприходовано.

б) Остала резервисања у износу од 159.016 хиљада динара се односе на резервисања за 24.928 дана неискоришћеног годишњег одмора, од чега се на Седиште и филијале Народне банке Србије односи 120.289 хиљада динара за 18.857 дана, а на Завод за израду новчаница и кованог новца Топчидер 38.727 хиљада динара за 6.071 дан. Како су резервисања за неискоришћени годишњи одмор утврђена крајем претходне пословне године износила 115.989 хиљада динара повећање износа резервисања од 43.026 хиљада динара је исказано на терет расхода резервисања.

в) У обрачуну резервисања за отпремнине и јубиларне награде, коришћен је износ просечне месечне (брuto) зараде по запосленом у Народној банци Србије за новембар 2010.

²¹ „Службени гласник РС“, бр. 104/2006

године у износу од 116.519 динара и износ просечне месечне зараде по запосленом у Републици Србији у новембру 2010. године у износу од 47.877²².

У обрачуну резервисања за неискоришћене дане годишњег одмора, коришћен је износ просечне месечне зараде по запосленом у Народној банци Србије у износу од 126.553 динара, односно просечна вредност по дану у износу од 6.379 динара.

3.3.19. Обавезе за порезе (рачуни 456 и 457)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Обавезе за порезе	58.469	61.639
-Обавезе на порез на додату вредност	57.682	49.323
-Обавезе за друге порезе и доприносе	<u>787</u>	<u>12.316</u>
Свега:	58.469	61.639

Од укупног износа обавеза за порезе, део од 57.682 хиљада динара се односи на порез на додату вредност, а преостали износ на обавезе за друге порезе и доприносе у износу од 787 хиљада динара. Обавезе за друге порезе и доприносе се односе на накнаду за коришћење грађевинског земљишта у износу од 526 хиљада динара, обавезе по уговору делу за порезе на друге приходе, доприносе за пензионо и инвалидско осигурање и здравствено осигурање на терет примаоца накнаде у укупном износу од 211 хиљада динара и др.

3.3.20. Остале обавезе (рачуни групе 43 осим 434, 44, 49, 53 и 59)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Остале обавезе	13.807.865	11.028.757
-Остале обавезе у динарима	662.379	726.249
-Пасивна временска разграничења у динарима	178.010	366.965
-Остале обавезе у иностраној валути	12.879.473	9.788.986
-Пасивна временска разграничења у иностраној валути	86.335	83.110
-Остало	<u>1.673</u>	<u>63.447</u>
Свега:	13.807.865	11.028.757

а) Од укупног износа *осталих обавеза у динарима*, део од 479.981 хиљада динара се односи на обавезе према добављачима, а преостали износ на обавезе по основу примљених аванса у износу од 47.428 хиљада динара, остале обавезе у износу од 133.567 хиљада динара и др.

Главни добављачи су Република Србија Министарство унутрашњих послова у износу од 281.303 хиљада динара и Дунав осигурање а.д.о. Београд у износу од 29.777 хиљада динара.

Од укупног износа осталих обавеза, део од 92.380 хиљада динара се односи на обавезе из пословних односа са International bank for reconstruction and development (IBRD).

б) *Пасивна временска разграничења у динарима* се односе на разграничене обавезе за обрачунату камату у износу од 163.784 хиљада динара и остала разграничења.

²² „Службени гласник РС“, бр. 99/2010

Разграничене обавезе за обрачунату камату се односе на разграничену камату на динарску обавезну резерву у износу од 63.271 хиљада динара и разграничену камату на репо продате хартије од вредности у износу од 100.513 хиљада динара.

Главни комитенти по основу разграничене камате на динарску обавезну резерву су Комерцијална банка а.д. Београд у износу од 13.128 хиљада динара, Banca Intesa а.д. Београд у износу од 8.404 хиљада динара и Нуро Алпе Адриа банк а.д. Београд у износу од 5.430 хиљада динара.

Разграничена камата на репо продате хартије од вредности се односи на Bancu Intesu а.д. Београд у износу од 14.535 хиљада динара, Војвођанску банку а.д. Нови Сад у износу од 13.736 хиљада динара, Raiffaissen банку а.д. Београд у износу од 25.236 хиљада динара и друге банке.

У оквиру *осталих обавеза у иностраној валути* износ од 69.012 хиљада динара се односи на добављаче у иностраној валути. Главни добављачи су Muhlbauer ID Services Roding Germany у износу од EUR 396.071 или 41.785 хиљада динара и КВА Giory SA Швајцарска у износу од EUR 97.005 или 10.234 хиљада динара.

Од укупног износа *осталих обавеза у иностраној валути*, део од 388.470 хиљада динара се односи на девизне обавезе према банкама у девизама на име замене ефективног страног новца у износу од 119.067 хиљада динара, привремени рачун за куповину ефективног страног новца у износу од 219.908 хиљада динара, обавезе по основу оставина у износу од 40.069 хиљада динара и др.

Девизне обавезе према банкама у девизама на име замене ефективног страног новца се односе се на Bancu Intesu а.д. Београд у износу од DKK 2.243.204 или 31.740 хиљада динара и SEK 3.532.464 или 41.589 хиљада динара и друге банке.

Привремени рачун за куповину ефективног страног новца се односи на АИК банку а.д. Ниш у износу од EUR 1.958.000 или 206.565 хиљада динара и Bancu Intesu а.д. Београд у износу од CHF 158.000 или 13.342 хиљада динара.

Обавезе по основу оставина се односе на девизе дозначене из иностранства по основу оставина физичких лица, достављене посредством амбасаде или генералног секретаријата Републике Србије. За оставине у укупном износу од 2.098 хиљада динара у току 2009. и 2010. године није било никаквих исплата са рачуна, као ни у текућој 2011. години – до дана ревизије. Оставина у износу од SEK 175.601 или 2.067 хиљада динара потиче из 2007. године – уплата извршена 1. фебруара 2007. године, на захтев Svenska handelsbanken, Stockholm, Шведска, по налогу Serbien och Montenegros konsulat Malmo, за корисника наплате Министарство спољних послова Београд. Оставина у износу од CHF 369 или 31 хиљада динара потиче из 2006. године – уплата извршена 15. марта 2006. године, на захтев Zuercher kantonbank, Zuerich, Швајцарска, по налогу Generalkonsulat von Serbien und Montenegro Zuerich, за корисника наплате Министарство спољних послова Београд.

За оставине у укупном износу од 8.036 хиљада динара пренете из 2009. године, исто тако у 2010. години као ни у текућој 2011. години – до дана ревизије, није било никаквих исплата са рачуна, и то: AUD 43.174 или 3.478 хиљада динара, GBP 4.158 или 509 хиљада динара и USD 51.074 или 4.049 хиљада динара.

г) *Пасивна временска разграничења у иностраној валути* се односе на разграничене обавезе за обрачунату камату у иностраној валути. Главни комитенти су Export credit insurance Corporation Sinosure у износу од USD 905.704 или 71.804 хиљада динара и Министарство финансија, Управа за трезор, у износу од EUR 110.353 или 11.642 хиљада динара.

3.3.21. Новац у оптицају (рачун 890)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Новац у оптицају	91.802.658	95.521.662
-Оптицајни готов новац у земљи	92.035.377	114.153.553
-Оптицајни готов новац у терзорима банака		(18.399.172)
-Оптицајни готов новац у иностранству	(232.719)	(232.719)
Свега:	91.802.658	95.521.662

Новац у оптицају се односи на оптицајни готов новац у земљи у износу од 92.035.377 хиљада динара, умањен за износ оптицајног готовог новца у иностранству од 232.719 хиљада динара.

Од укупног стања оптицајног готовог новца у иностранству од 232.719 хиљада динара, део од 2.574 хиљада динара се односи на промет готовог новца са инобанкама извршен у 2009. години, а преостали износ потиче из ранијих година. У питању је готов новац привремено изван земље који грађани износе и конвертују код банака у иностранству, по уговорима о комисионој продаја готовог новца између Народне банке Србије и страних банака.

3.3.22. Рочност обавеза

Укупне обавезе Народне банке Србије износе 955.609.485 хиљада динара, а њихова рочност је следећа:

Обавезе	До једне године	Од 1 до 5 година	Преко 5 година	Без утврђеног рока деоспећа	Укупно
Трансакциони депозити	135.754.654				135.754.654
Остали депозити	65.126.879	2	31.282	367.536.591	432.694.754
Примљени кредити	46.900.000		7.982.870	28.900	54.911.770
Обавезе према ММФ-у	362.330	161.291.231		64.023.393	225.676.954
Обавезе по основу камата	71.033		16.326		87.359
Резервисања				815.003	815.003
Обавезе за порезе	58.469				58.469
Остале обавезе	13.662.274			145.590	13.807.864
Готов новац у оптицају				91.802.658	91.802.658
Укупно	261.935.639	161.291.233	8.030.478	524.352.135	955.609.485

3.3.23. Капитал (рачуни 804 и 814 и рачуни групе 82 осим 823 и 83)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Капитал	200.045.913	123.194.794
-Капитал	71.102.756	35.508.972
-Посебне резерве Народне банке Србије	31.107.163	14.750.324
-Ревалоризационе резерве	14.095.218	18.405.040
-Добитак	83.740.776	54.530.458
Свега:	200.045.913	123.194.794

Укупна повећања капитала у 2010. години износе 136.319.113 хиљада динара, од чега се на основни капитал Народне банке Србије односи 35.593.784 хиљада динара, посебне резерве Народне банке Србије 16.356.839 хиљада динара, ревалоризационе резерве 627.714 хиљада динара и добитак текуће године 83.740.776 хиљада динара.

Основни капитал и посебне резерве повећани су расподелом исказаног вишка прихода над расходима по завршном рачуну Народне банке Србије за 2009. годину у износу од 54.522.797 хиљада динара, по одлуци Савета Народне банке Србије СНБ бр. 6 од 6. маја 2010. године. Приликом расподеле вишка прихода над расходима по завршном рачуну Народне банке Србије за 2009. годину, у Буџет Републике Србије расподељено је и уплаћено, дана 11. маја 2010. године, 2.579.834 хиљада динара.

Укупна смањења капитала у 2010. години износе 59.467.994 хиљада динара, од чега се на ревалоризационе резерве односи 4.937.536 хиљада динара и добитак ранијих година 54.530.458 хиљада динара. Извршено смањење добитка ранијих година (54.530.458 хиљада динара) је веће од расподељеног вишка прихода над расходима по завршном рачуну Народне банке Србије за 2009. годину (54.522.797 хиљада динара) за износ повећања добитка по основу укидања ревалоризационих резерви од промене вредности основних средстава и нематеријалних улагања за 7.661 хиљада динара.

Од укупног смањења ревалоризационих резерви, на купонске хартије од вредности расположиве за продају у динарима се односи 2.461.258 хиљада динара, а на ефекте промене фер вредности основних средстава по основу извршене процене 2.291.433 хиљада динара.

3.3.24. Ванбилансне позиције (рачуни групе 90 односно 95; 91 осим 911 и 916 односно 96 осим 961 и 966; 911, 916 и 932 односно 961, 966 и 982; 92 односно 97; 93 осим 932 односно 98 осим 982; 94 односно 99)

Ванбилансне позиције	31.12.2010.	У 000 динара 31.12.2009.
		1.783.227.924
-Послови у име и за рачун трећих лица	996.370.496	821.207.694
-Преузете будуће обавезе	5.347.528	8.302.694
-Примљена јемства за обавезе	18.065.441	29.787.360
-Друге ванбилансна актива	523.991.769	520.128.626
-Оптицајни и ваноптицајни новац	<u>239.452.690</u>	<u>159.004.264</u>
Свега:	1.783.227.924	1.538.430.638

Од укупно исказане ванбилансне актива Народне банке Србије у износу од 1.783.227.924 хиљада динара, послови у име и за рачун трећих лица износе **996.370.496** хиљада динара од чега:

- послови у име и за рачун трећих лица у динарима 1.328.063
- послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути 995.042.433

а) Од укупног износа послова у име и за рачун трећих лица у динарима од 1.328.063 хиљада динара, део од 588.883 хиљада динара се односи на новчана средства на рачуну хартија од вредности Републике Србије - *IBRD SECURITIES CUSTODI ACCOUNT* по основу учешћа у капиталу Међународне банке за обнову и развој, а 691.116 хиљада динара

на обрачунате курсне разлике које настају при исплати обвезница старе девизне штедње грађана.

б) Послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути у износу од 995.042.433 хиљада динара се односе на послове у име и за рачун Републике Србије, од чега се 939.619.556 хиљада динара односи на послове у вези са јавним дугом Републике, а преостали део у износу од 55.422.877 хиљада динара на остале послове.

I Послови у вези са јавним дугом Републике Србије

	31.12.2010.	У 000 динара 31.12.2009.
Послови у вези са јавним дугом Републике Србије	939.619.556	788.717.243
-Зајам за привредни развој	2.113.871	1.936.068
-Стара девизна штедња	264.099.014	263.267.631
-Главница јавног дуга и кредита	664.207.129	512.018.233
-Камата по јавном дугу и кредиту	<u>9.199.540</u>	<u>11.495.311</u>
Свега:	939.619.556	788.717.243
• Зајам за привредни развој се односи на:		
- дугорочна потраживања од Републике Србије		845.674
- авансе банкама за исплату обвезница		6.500
- прибављене материјалне обвезнице у оптицају		7.217
- депо замењених обвезница		1.253.737
- купоне обвезница		743
Укупно		2.113.871

Дугорочна потраживања од носилаца обавеза зајма за привредни развој се односе на јавни дуг Републике Србије по основу зајма за привредни развој. Стање јавног дуга Републике Србије, по основу Зајма за привредни развој, на дан 31.12.2010. године, износи EUR 8.016.007 или 845.674 хиљада динара. Висина овог јавног дуга Републике Србије утврђена је Законом о регулисању обавеза Републике Србије по основу зајма за привредни развој²³ и износила је EUR 56 милиона. Обухватала је неизмирене обавезе које су настале по основу наменске девизне штедње у износу од 40 милиона евра и издавањем обвезница које гласе на страна средства плаћања у износу од 16 милиона евра, настале по основу зајма расписаног Законом о зајму за привредни развој у СРС²⁴. Ради регулисања ових обавеза Република Србија је издала обвезнице на основу Одлуке Владе од 8. јула 2004. године.

Смањење јавног дуга по овом основу у 2010. години износи EUR 150.205,46 или 15.708 хиљада динара.

- Стара девизна штедња се односи на:

	31.12.2010.	У 000 динара 31.12.2009.
-Дугорочна потраживања од Републике Србије по члану 16. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана	5.498.352	5.586.362
-Девизни аванси банкама за исплату обвезница	97.666	118.747
-Девизна средства република чланица из дела текућег девизног прилива	8.334	5.082

²³ „Службени гласник РС“, број 43/2004

²⁴ „Службени гласник СРС“, број 25/89, 49/89, 56/89, 57/89, 9/90 и 32/90 и „Службени гласник РС“, број 5/91

-Дугорочна потраживања од Републике Србије по основу СДШ	251.777.162	251.545.530
-Обвезнице СДШ у оптицају	19.330	45.618
-Депо исплаћених обвезница СДШ	506.134	457.399
-Депо замењених обвезница	3.653.801	3.295.527
-Депо дематеријализованих обвезница СДШ	313.098	284.629
-Депо погрешно уручених обвезница	473	430
-Украдене обвезнице СДШ	2.516	2.287
-Потраживања од СРЈ по основу депоноване девизне штедње	2.222.148	1.926.018
Укупно	264.099.014	263.267.629

Дугорочна потраживања од Републике Србије по члану 16. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана износе EUR 52.117.970 или 5.498.352 хиљада динара. Односе се на обавезе Републике Србије према овлашћеним банкама у смислу члана 16. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана²⁵. Начин и услови измирења обавезе по овом јавном дугу регулисани су Одлуком о начину и условима регулисања обавеза Републике Србије према овлашћеним банкама из члана 16. Став 1. Закона о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана.²⁶ Средства за измирење обавеза у складу са наведеном одлуком обезбеђује Република Србија, а иста се измирује сваког 4. јула у периоду од 2003. до 2016. године, преносом динарске противвредности утврђеног износа обавезе по куповном курсу на посебан рачун отворен код Народне банке Србије. Смањење обавезе у 2010. години по овом основу износи EUR 6.140.749.

На дан 31. децембра 2010. године обавезе по основу девизне штедње грађана су исказане према Cреду банка а.д. Београд 15.969 хиљада динара, Alpha bank Србија а.д. Београд 4.959.258 хиљада динара, Привредној банци а.д. Београд 334.336 хиљада динара, Југобанци Југбанка а.д. Косовска Митровица 113.558 хиљада динара, Wiener stadtsche осигурање 39.407 хиљада динара и WienerRE 35.824 хиљада динара.

Дугорочна девизна потраживања од Републике Србије износе EUR 2.386.554.106 или 251.777.162 хиљаде динара. Односе се на јавни дуг Републике Србије, у укупном износу од 4,2 милијарде евра, по Закону о регулисању јавног дуга СРЈ по основу девизне штедње грађана и Закону о регулисању јавног дуга СРЈ по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код Дафимент банке а.д. Београд, у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код Банке приватне привреде Црне Горе ДД, Подгорица.

Обавезе су настале тако што је обавеза по основу девизне штедње грађана из члана 2. Закона о извршењу обавеза по основу девизне штедње грађана²⁷ претворена у орочени депозит код овлашћених банака и постала јавни дуг Савезне Републике Југославије, односно дуг Републике Србије и Црне Горе – сразмерно висини девизне штедње грађана чије је пребивалиште на територији тих република.

Јавни дуг је иницијално износио 4,2 милијарде евра и обухватио је стање девизне штедње грађана на дан 31. марта 2002. године, приписану камату и курсне разлике обрачунате за период од 1. јануара 1998. до 31. марта 2002. године као и камату за период од 1. априла 2002. године до рокова доспећа утврђених Законом о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана. Средства за измирење обавеза

²⁵ „Службени лист СРЈ“, број 36/2002

²⁶ „Службени гласник РС“, број 92/2002

²⁷ „Службени лист СРЈ“, број 59/98, 44/99 и 53/2001

по овом основу обезбеђују се у буџету Републике Србије и преносе сукцесивно на посебне рачуне отворене код Народне банке Србије.

Смањење јавног дуга по овом основу у 2010. години износи **EUR 236.750.490**.

- Главница јавног дуга и кредита

Главница дугорочног дуга и кредита износи **EUR 6.295.909.599** или 664.207.129 хиљада динара. Односи се на јавни дуг по основу одобрених кредита од следећих кредитора:

Кредитор	У 000 динара	
	31.12.2010	31.12.2009
-Париски клуб	170.554.083	141.084.003
-Лондонски клуб	79.590.184	71.774.359
-ИБРД -International Bank for Reconstruction and Development	143.342.763	118.727.377
-ИДА	53.978.495	45.131.983
-Европска заједница- ЕЗ	28.832.301	26.206.085
-Европска инвестициона банка - ЕИБ	59.980.412	49.513.922
-ЕУРОФОНД -ЦЕБ	3.006.700	2.543.737
-ЕБРД	11.451.879	8.792.721
-ЕУРОФОНД репрограм	370.720	862.999
-ММФ-Међународни монетарни фонд	47.417.724	40.627.330
-Кина - реструктурирање дуга	7.659.366	6.753.717
-Кина - Споразум о државном концесионом зајму-Nuctech	1.227.495	
-Кувајт- реструктурирање дуга	29.786.763	
-ЕУРОФИМА	720.829	
-Комерцијалне банке –финансирање буџетског дефицита	18.989.676	
Укупно	656.909.390	512.018.233

1) Париски клуб EUR 1.679.149.815 или 177.210.582 хиљада динара

Консолидовани дуг

Јавни дуг Републике Србије према Париском клубу се односи на обавезе Републике Србије по Закону о потврђивању Усаглашеног записника о консолидацији дуга Савезне Републике Југославије²⁸. Усаглашени записник о консолидацији дуга Савезне Републике Југославије потписан је 13. децембра 2001. године у Паризу након чега се приступило преговорима са државама чланицама Париског Клуба, што је резултирало потписивању споразума Савезне Републике Југославије и 17 земаља, којим су путем репрограма или рефинансирања одобрене олакшице дуга за Савезну Републику Југославију. Укупан отпис дуга износио је 66 %, при чему је прва фаза отписа у висини од 51% реализована 2002. а додатних 15% је отписано 6. фебруара 2006. године.

Јавни дуг Републике Србије према Париском клубу на дан 31. децембра 2010. године износи EUR 1.529.453 или 161.354.542 хиљада динара. Од укупно 26 кредита, највеће задужење се односи на Немачку Хермес EUR 219.713.823, Уједињено Краљевство EUR

²⁸ „Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 2/2002

217.035.350, Немачку - ОДА кредити EUR 202.271.779. Рок отплате кредита према Париском клубу је од 8 до 39 година уз грасе период од 4 до 16 година.

У 2010. години отплаћена је главница у износу EUR 34,74 милиона, а на име камате и трошкова плаћено је EUR 80,96 милиона.

Кредити Влада чланица Париског клуба

Кредит Владе Руске федерације у износу од EUR 150,3 милиона или 15.856.040 хиљада динара се односи на обавезе Републике Србије по Закону о потврђивању споразума између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о одобрењу државног кредита Републици Србији²⁹. Споразум између Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације о одобрењу државног кредита Републици Србији у износу од 200 милиона УСД потписан је 7. априла 2010. године.

Рок отплате овог кредита је 12 година, уз грасе период од 2 године и каматну стопу LIBOR за шестомесечне депозите увећану за маржу од 2,95% годишње.

У 2010. години на име камате и трошкова плаћено је EUR 1,40 милиона.

2) **Лондонски клуб** EUR 754.422.195 (USD 1.003.909.976) или 79.590.184 хиљада динара

Јавни дуг Републике Србије према Лондонском клубу се односи на обавезе Републике Србије по Закону о реструктурирању дуга по НФА и ТДФА издавањем обвезница Републике Србије³⁰. Основ задужења су неизмирене рефинансиране обавезе по Новом финансијском споразуму од 20. септембра 1988. године (НФА) и депозит по Споразуму од трговинској и депозитној олакшици од 20. септембра 1988. године (ТДФА). Реструктурирање дуга извршено је издавањем дугорочних обвезница, на основу Закона о ратификацији Меморандума о разумевању о реструктурирању дуга по НФА и ТДФА између Републике Србије и Међународног координационог комитета³¹. Дуг обухвата и обавезе према повериоцима Лондонског клуба утврђене Законом о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба³².

Главница дуга према Лондонском клубу поверилаца износи до USD 1.080.000.000, односно USD 1.075.617.755, што представља умањени износ за око 62% укупних неизмирених обавеза према Лондонском клубу поверилаца. Износ дуга је реструктуриран на 20 година, са периодом чека од пет година, издавањем дугорочних обвезница Републике Србије на иностраном финансијском тржишту.

Јавни дуг Републике Србије према Лондонском клубу поверилаца на дан 31. децембра 2010. године износи USD 1.003.909.976 или 79.590.184 хиљада динара. У 2010. години на име главнице плаћено је EUR 53,89 милиона, а на име камате и трошкова EUR 53,65 милиона.

3) **IBRD EUR 1.358.722.357 или 143.342.763 хиљада динара**

Јавни дуг Републике Србије према Међународној банци за обнову и развој (International Bank for Reconstruction and Development) се односи на обавезе Републике Србије по консолидационим зајмовима А и Б и нове зајмове.

²⁹ Службени Гласник РС – Међународни уговори“, бр. 8/2010

³⁰ „Службени гласник РС“, бр. 61/05

³¹ „Службени гласник РС“, бр. 84/04

³² „Службени лист СРЈ“, бр. 36/02 и 7/03

Обавезе Републике Србије по консолидационом зајму А у износу од EUR 394.357.188 или 41.603.973 хиљада динара и консолидационом зајму Б у износу од EUR 749.400.089 или 79.060.360 хиљада динара регулисане су Законом о потврђивању Споразума о зајму између Савезне Републике Југославије и Међународне банке за обнову и развој (Консолидациони зајам А)³³. Споразум је закључен између Савезне Републике Југославије (корисник кредита) и Међународне банке за обнову и развој на дан 17. децембра 2001. године. Рок отплате по консолидационим зајмовима А и Б је 30 година уз грасе период од три године.

У 2010. години отплаћена је главница у износу EUR 54,56 милиона, а на име камате и трошкова плаћено је EUR 28,89 милиона.

Обавезе Републике Србије према Међународној банци за обнову и развој по новим зајмовима у износу од EUR 214.965.080 или 22.678.430 хиљада динара односе се на једанаест зајмова одобрених у 2008. и 2009. години.

Од наведених зајмова највећи износи се односе на Други програмски зајам за развој приватног и финансијског сектора од EUR 70.800.000 или 7.469.272 хиљада динара по Закону о потврђивању Споразума о зајму (Други програмски зајам за развој приватног и финансијског сектора) између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој³⁴. Споразум је закључен између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој 18. новембра 2009. године у Београду.

Рок отплате по новим зајмовима је од 14 до 20 година уз грасе период од пет до осам година.

У 2010. години на име камате и трошкова плаћено је EUR 1,70 милиона.

4) Међународно удружење за развој – IDA (EUR 511.653.229 или 53.978.495 хиљада динара)

Јавни дуг Републике Србије према Међународном удружењу за развој - IDA се односи на задужење Републике Србије ради финансијске подршке развојним пројектима (укупно 20), од којих су највећи:

- Приватизација и банкарство у износу 68.100.000 специјалних права вучења што представља противвредност USD 85.000.000, по Закону о задужењу Савезне Републике Југославије код Међународног удружења за развој³⁵ - стање дуга на дан 31. децембра 2010. године је 8.314.595 хиљада динара;
- Структурно прилагођавање социјалног сектора у износу 60.400.000 специјалних права вучења што представља противвредност USD 80.000.000, по Закону о задужењу Србије и Црне Горе код Међународног удружења за развој за финансирање структурног прилагођавања социјалног сектора³⁶ - стање дуга на дан 31. децембра 2010. године је 7.374.471 хиљада динара;
- Прилагођавање приватног и финансијског сектора у износу 58,7 милиона специјалних права вучења по Закону о задужењу Србије и Црне Горе код Међународног удружења за развој (други кредит за прилагођавање приватног и финансијског сектора)³⁷ - стање дуга на дан 31. децембра 2010. године је 7.166.912 хиљада динара.

Рок отплате по овим кредитима је 20 година уз грасе период од десет година.

³³ „Службени лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 13/2001

³⁴ „Службени гласник РС – Међународни уговори“, бр. 108/09

³⁵ „Службени лист СРЈ“, бр. 36/02

³⁶ „Службени лист СЦГ“, бр. 27/03

³⁷ „Службени лист СЦГ“, бр. 27/03

У 2010. години на име камате и трошкова плаћено је EUR 3,76 милиона.

5) Јавни дуг РС према Међународном монетарном фонду EUR 449.464.768 или 47.417.724 хиљада динара

Јавни дуг Републике Србије према Међународном монетарном фонду у износу од СПВ 388.370.952 односи се на обавезе Републике Србије по Закону о регулисању обавеза Републике Србије према Међународном монетарном фонду по основу коришћења средстава алокације специјалних права вучења одобрених резолуцијама одбора гувернера бр. 64-3 и бр. 52-4³⁸.

Средства по основу алокације уплаћена су у току 2009. године на рачуне код Народне банке Србије, као фискалног агента Републике Србије у Фонду.

Коришћење средстава алокације специјалних права вучења представља дугорочну обавезу Републике Србије према Међународном монетарном фонду (члан 4. став 1. наведеног закона). Република ће средства вратити у роковима и на начин предвиђен Статутом Фонда, а на основу одлука везаних за повлачење или поништење средстава опште и посебне алокације. У моменту враћања средстава алокације специјалних права вучења, средства за измиривање обавеза обезбеђиваће се у буџету Републике Србије.

6) Кина – Споразум о државном концесионалном зајму CNY 102.450.000 (EUR 11.635.216 или 1.227.495 хиљада динара)

Јавни дуг Републике Србије у износу од EUR 11.635.216 милиона или 1.227.495 хиљада динара се односи на обавезе Републике Србије по Закону о потврђивању уговора о државном концесионалном зајму за пројекат систем Nuchtech-tm за инспекцију контејнера између Владе Републике Србије као зајмопримца и Export Import bank of China као зајмодавца³⁹.

Уговор о државном концесионалном зајму између Републике Србије и Export Import bank of China закључен је 14. јула 2010. године. По споразуму о обезбеђењу зајма између Републике Србије и Владе Народне Републике Кине од 14. јула 2010. године договорена је помоћ од 204.900 милиона јуана за потребе имплементације Пројеката систем Nuchtech-tm за инспекцију контејнера. Крајњи корисник кредита је Министарство финансија- Управа царина. Рок отплате по овом зајму је 15 година уз грасе период од три године.

У 2010. години на име камате и трошкова плаћено је EUR 0,23 милиона.

7) Јавни дуг Републике Србије према комерцијалним банкама – финансирање буџетског дефицита и рефинансирање дуга EUR 180.000.000 или 18.989.676 хиљада динара

Законом о задужењу Републике Србије код КВС банке а.д. Београд, Нове кредитне банке Марибор, Eurobank EFG а.д. Београд, Војвођанске банке а.д. Нови Сад, Нуро-Alpe-Adria Bank а.д. Београд и Erste Bank а.д. Нови Сад и код банака које су дале заједничку понуду⁴⁰, прописано је да ће се Република Србија задужити у укупном износу од 250.000.000 евра за финансирање буџетског дефицита и рефинансирање дуга, закључивањем уговора о дугорочном кредиту. По наведеном основу закључени су следећи уговори:

- Уговор о дугорочном кредиту и између Републике Србије и Erste Bank a.d. Нови Сад као зајмодавца у износу од EUR 30.000.000. Стање дуга на дан 31. децембра

³⁸ „Службени гласник РС“, бр. 88/09

³⁹ „Сл. Гласник РС-Међународни уговори“, бр. 10-2010

⁴⁰ „Службени гласник РС“, бр. 88/2010

2010. године износило је 3.164.946 хиљада динара. На име камате и трошкова исплаћено је EUR 0,03 милиона;

- Уговор о дугорочном кредиту између Републике Србије и Нове кредитне банке Марибор у износу од EUR 10.000.000. Стање на дан 31.децембра 2010. године износило је 1.054.982 хиљада динара.На име камате и трошкова исплаћено је EUR 0,02 милиона;

Законом о задужењу Републике Србије код EPSTE GCIB finance i.b.v Amsterdam са Erste Bank а.д. Нови Сад као агентом, Марфин банком а.д. Београд и Војвођанском банком а.д. Нови Сад⁴¹, прописано је да ће се Република Србије задужити у укупном износу од EUR 160.000.000 за финансирање буџетског дефицита и рефинансирање дуга, закључивањем уговора о дугорочном кредиту са зајмодавцима: Erste GCIB Finance I.B.V. Amsterdam, (Erste Bank а.д. Нови Сад – агент) у износу од EUR 40 милиона, Марфин банком а.д. Београд у износу од EUR 100 милиона и Војвођанском банком а.д. Нови Сад у износу од EUR 20 милиона. По наведеном основу закључени су следећи уговори:

- Уговор о дугорочном кредиту и између Републике Србије и Марфин банке а.д. Београд у износу од EUR 100.000.000, потписан је 20. априла 2010. године. Стање дуга на дан 31.12.2010. године износи 10.549.820 хиљада динара. На име камате и трошкова исплаћено је EUR 2,86 милиона;
- Уговор о дугорочном кредиту између Републике Србије и Ерсте GCIB finance i.b.v Амстердам, са Ерсте банк а.д Нови Сад као агентом у износу од EUR 40.000.000. Стање дуга на дан 31. децембра 2010. године износи 4.219.928 хиљада динара. На име камате и трошкова исплаћено је EUR 1,00 милиона.

Средства за измиривање обавеза по овом основу обезбеђиваће се у буџету Републике Србије.

- **Камата по јавном дугу и кредиту**

Камата по јавном дугу и кредиту се односи на капитализовану камату у износу од EUR 87.200.928 или 9.199.541 хиљада динара. У складу са Споразумом о репрограму дуга према Париском клубу, у периоду од марта 2002. до децембра 2005. године, капитализована је редовна камата у износу од 60%, за коју је планирана отплата у периоду од 2007. до 2014. године.

II Остали послови у име и за рачун Републике Србије

	<u>У 000 динара</u>	
	31.12.2010	31.12.2009
1. Фонд револвинг кредита	1.991.415	1.795.816
2. Концесиони кредит Италије	3.543.307	3.220.903
3. ЕИВ Апекс Глобални кредити	28.322.977	7.591.287
4. ХоВ примљене на управљање	12.347.549	8.373.937
5. Члански улог у Развојној банци Савета Европе-СЕВ	639.319	581.086
6. Учешће у капиталу Међународне агенције за гарантовање инвестиција (МИГА)	61.324	51.615
7. Учешће у капиталу Међународне банке за обнову и развој(ИБРД)	595.576	501.284

⁴¹ Службени гласник РС “, бр. 18/2010

8. Потраживања од банака по кредитима за изградњу гасоводне мреже к-7	2.260.556	1.902.663
9. Потраживања од Руске федерације	3.071.928	4.921.871
10. Учешће у капиталу ЕБРД	2.588.926	2.353.111
11. Споразум са владом Републике Кине	-	58.962
12. Учешће у капиталу Међународне агенције за гарантовање инвестиција - динарске уплате (МИГА)	1.354	1.354
13. Учешће у капиталу Међународне банке за обнову и развој - хартије од вредности (ИБРД)	588.883	522.796
14. Учешће у капиталу Међународне банке за обнову и развој – динарске уплате (ИБРД)	92.380	49.080
15. Учешће у капиталу код Међународног удружења за развој - хартије од вредности (ИДА)	704	704
16. Учешће у капиталу код Међународног удружења за развој – динарске уплате (ИДА)	11.156	11.156
Свега:	56.117.354	31.929.325

Укупно стање Фонда револвинг кредита на дан 31. децембра 2010. године износи EUR 18.876.289 или 1.991.414 хиљада динара. Односи се на расположива средства Фонда револвинг кредита у износу од EUR 181.267 или 19.123 хиљада динара и потраживања од посредничких банака за главницу у износу од EUR 18.695.022 или 1.972.291 хиљада динара.

Потраживања од посредничких банака за главницу у износу од 1.972.291 хиљада динара или 18.695.022 ЕУР, односе се на потраживања од следећих банака:

	<u>EUR</u>	<u>У 000 динара</u>
Комерцијална банка а.д. Београд	44.000	4.642
Raiffeisen банка а.д. Београд	389.474	41.088
Привредна банка а.д. Београд	7.587.321	800.449
Чачанка банка а.д. Чачак	10.664.815	1.125.119
Erste bank ад. Нови Сад	9.412	993
Свега:	18.695.022	1.972.291

Влада Републике Србије (закључак 05 број 481-3635/2005 од 17. јуна 2005. године и Информација у прилогу закључка) је, на основу Уговора о обезбеђењу кредитне линије за финансирање развоја малих и средњих предузећа, потписаног 14. јуна 2001. године са Европском агенцијом за реконструкцију, примила донацију у износу од EUR 5.000.000. На основу члана 1. Уговора, Влада Републике Србије је поверила Народној банци Југославије (која је такође потписник Уговора) оснивање Фонда револвинг кредита као и Одељења за управљање рачуном Фонда револвинг кредита Републике Србије које ће бити одговорно за управљање, администрирање и надзор наменског коришћења средстава.

На основу потписаних споразума између Европске агенције за реконструкцију, Владе Републике Србије и Народне банке Југославије о финансирању у циљу обезбеђења додатних средстава по кредитној линији за развој малих и средњих предузећа током 2001. и 2002. године пренето је додатних EUR 10.000.000.

Средства пренета Фонду револвинг кредита у укупном износу EUR 15.000.000 су у потпуности реализована кроз кредите малим и средњим предузећима. Отплатом главнице и камате од стране малих и средњих предузећа формиран је Фонд револвинг кредита, из кога се од 15. јула 2003. године користе средства за исте намене и под истим условима.

Чланом 5. Анекса А Споразума о финансирању у циљу обезбеђења додатних средстава по кредитној линији за развој малих и средњих предузећа од 26. септембра 2002. године предвиђено је да се власништво Европске агенције за реконструкцију над средствима донације (Фондом револвинг кредита) трајно пренесе на Републику Србију, путем посебног уговора уз обавезу да се средства Фонда и даље користе под истим условима и за исте намене (до 2015. године).

Фондом револвинг кредита управља Народна банка Србије – као агент Владе Републике Србије. Народна банка Србије управља Фондом револвинг кредита, тако што средства Фонда пласира крајњим корисницима на захтев посредничких банака и контролише наменско коришћење средстава.

Према Прегледу реализације Фонда револвинг кредита Републике Србије, сачињеном од стране Народне банке Србије, Сектора за међународну сарадњу, Одељења за управљање рачуном Фонда револвинг кредита, укупно реализована средства преко Фонда револвинг кредита у периоду јун 2001. године – 31. децембар 2010. године износила су EUR 58.301.053.

1) Кредит Владе Републике Италије

Концесиони кредит владе Републике Италије односи се на Пројекат развоја приватног сектора – подршка малим и средњим предузећима кроз систем домаћих банака.

Укупно стање кредита на дан 31.децембра 2010. године износи EUR 33.585.821 или 3.543.243 хиљада динара. Односи се на расположива средства кредита у износу од EUR 5.921.962 или 624.756 хиљада динара и потраживања за главницу од посредничких банака (Комерцијална банка а.д. Београд, Banca Intesa а.д. Београд, Unicredit bank Србија а.д. Београд, Привредна банка а.д. Београд и Чачанска банка а.д. Чачак) у износу од EUR 27.663.859 или 2.918.487 хиљада динара. Потраживања за камату од посредничких банака износе EUR 610 или 63 хиљада динара.

Кредити су дати из средстава зајма Владе Републике Италије по Закону о ратификацији Споразума између Савета министара Србије и Црне Горе и Владе Републике Италије о зајму са циљем реализације програма развоја приватног сектора као подршке малим и средњим предузећима кроз систем домаћих банака⁴².

Услови кредита по Споразуму су: рок отплате кредита: 17 година; период чека: 5 година; отплата главнице: у периоду од 12 година, у 24 полугодишње рате; каматна стопа: 1% годишње, плаћа се у полугодишњим ратама.

Споразумом је такође дефинисано да се појединачни кредити одобравају са роком од највише 8 година, укључујући период чека од највише две године. Отплата се врши у 16 полугодишњих рата укључујући камате. Каматна стопа коју домаће банке примењују у односу на крајње кориснике (мала и средња предузећа) је следећа: кредит одобрен у еврима – максимум 6,5% годишње;

У 2010. години плаћања на име отплате главног дуга није било, док је на име камате плаћено EUR 332.500.

2) ЕИБ “Apex global Loan”

Односи се на кредите одобрене од стране Европске инвестиционе банке за финансирање малих и средњих предузећа. Стање дуга на дан 31. децембра 2010. године износи EUR 268.468.812 или 28.322.976 хиљада динара.

⁴² „Сл.лист СЦГ – Међународни уговори“, бр. 1/2005

Кредит Апекс Глобал Лоан 1 (2002) у износу EUR 1.163.055 или 122.700 хиљада динара односи се на задужење по Закону о задужењу Савезне Републике Југославије код Европске инвестиционе банке за финансирање пројеката малих и средњих предузећа и инфраструктурних пројеката на општинском и градском нивоу⁴³ и Закону о потврђивању финансијског уговора између Савезне Републике Југославије и Европске инвестиционе банке (Апекс глобални кредити)⁴⁴.

Кредит Апекс Глобал Лоан 2 (2004) у износу EUR 36.812.725 или 3.883.676 хиљада динара односи се на задужење по Закону о задужењу Србије и Црне Горе код Европске инвестиционе банке (Апекс глобални кредит II – Србија и Црна Гора)⁴⁵ и Закону о ратификацији финансијског уговора (Апекс глобални кредит II – Србија и Црна Гора) између Србије и Црне Горе и Европске инвестиционе банке⁴⁶.

Апекс Глобал Лоан 3 (2009) у износу EUR 230.493.031 или 24.316.600 хиљада динара односи се на задужење по Закону о потврђивању финансијског уговора између Републике Србије и Европске инвестиционе банке и Народне банке Србије “Апекс зајам за мала и средња предузећа”⁴⁷.

У 2010. години на име главнице отплаћено је EUR 3,15 милиона а на име камате и трошкова EUR 2,53 ЕУР милиона.

3) Члански улог у капиталу и резервама Развојне банке Савета Европе (СЕВ)

Обавеза уплате чланског улога у капиталу и резервама Развојне банке Савета Европе, прописана је Законом о измиривању обавеза Србије и Црне Горе на име чланског улога у капиталу и резервама Развојне банке Савета Европе⁴⁸. Исти се састоји од уплатног дела који износи EUR 1.712.000 што је 11,04% чланског улога и дела по позиву који износи EUR 13.799.000, што је 88,96% чланског улога. Државе чланице Србије и Црне Горе обезбеђују у својим годишњим буџетима средства за уредно измиривање обавеза по основу уплатног дела чланског улога.

Укупна вредност учешћа Србије и Црне Горе у резервама Развојне банке Савета Европе износи EUR 4.348.000 што је 0,48% резерви те банке. Државе чланице Србије и Црне Горе обезбеђују у својим годишњим буџетима средства за уредно измиривање обавеза на име учешћа у резервама Развојне банке Савета Европе.

Стање на рачуну чланског улога у Развојној банци Савета Европе на дан 31. децембра 2010. године у износу од EUR 6.060.000 или 639.319 хиљада динара представља динарску противвредност за EUR 1.712.000 или 180.613 хиљаде динара – уплатни део чланског улога и EUR 4.348.000 или 458.706 хиљаде динара – учешће у резервама.

4) Потраживања Републике Србије од Руске федерације

Потраживања од Руске федерације исказана су на основу Споразума о регулисању обавеза бившег СССР по обрачунима везаним за робни промет између бившег СССР и бивше СФРЈ, потписаног 27. априла 2007. године од стране Владе Републике Србије и Владе Руске Федерације и Банкарског аранжмана између Народне банке Србије и Vnesheconombank. Споразумом је, између осталог, предвиђено да се део износа који се регулише у висини USD 100.511.390 пребацује на ликвидациони рачун бр. 2 на датум

⁴³ „Сл. лист СРЈ“, 63/2002

⁴⁴ „Сл.лист СРЈ – Међународни уговори“, бр. 8/2002

⁴⁵ „Сл.лист СЦГ – Међународни уговори“, бр. 31/2004

⁴⁶ „Сл.лист СЦГ – Међународни уговори“, бр. 17/2004

⁴⁷ „Сл.гласник РС – Међународни уговори“, бр. 73/2009

⁴⁸ „Службени лист СЦГ“, број14/04

потписивања споразума и измирује у року од 6 година од датума потписивања споразума путем испорука робе и услуга из Руске федерације у Републику Србију (на основу појединачних извозно-увозних уговора, које закључују руски испоручиоци и српски купци).

Стање на рачуну потраживања од Руске федерације на дан 31. децембра 2010. године у износу од USD 36.027.187 или 2.856.242 хиљада динара представља преостали износ на ликвидационом рачуну бр. 2 отвореном код Народне банке Србије и Вњешеконобанке. Наведени износ потраживања увећан за камату у износу од 215.685 хиљада динара износи укупно 3.071.927 хиљада динара.

Преузете будуће обавезе (група рачуна 91, осим 911 и 916, одн. 96 осим 961 и 966)

Од укупног износа преузетих будућих обавеза од 5.347.528 хиљада динара, део од 5.324.734 хиљада динара се односи на обавезе у иностраној валути од чега закључнице о спот продаји девиза банкама на састанку међубанкарског девизног тржишта износе 4.219.928 хиљада динара, отворени акредитиви за плаћање обавеза у иностраној валути 1.062.942 хиљада динара и остале преузете неопозиве обавезе у иностраној валути 41.864 хиљада динара.

На основу Одлуке о јединственој тарифи по којој НБС наплаћује накнаду за извршене услуге, Народна банка Србије наплаћује накнаду за послове организовања састанка на Међубанкарском девизном тржишту, у висини од 0.10 % одсто динарске противвредности обрачунате применом курса из закључнице.

Примљена јемства за обавезе (рачуни 911,916, 932, односно 961, 966 и 982)

Од укупног износа примљених јемства за обавезе од 18.065.441 хиљада динара, на краткорочне хартије од вредности по основу ломбардних кредита односи се се 16.769.000 хиљада динара (Raiffeisen банка а.д. Београд, 10.000.000 хиљада динара и хартије од вредности Републике Србије 6.769.000 хиљада динара) и дугорочне хартије од вредности Републике Србије примљене у залогу 475.090 хиљада динара.

Краткорочне хартије од вредности и друга средства примљена у залогу односе се на благajничке записе Народне банке Србије примљене у залогу по основу кредита одобрених Raiffeisen banci a.d. Beograd у износу од 10.000.000 хиљада динара, а преостали износ краткорочних хартија од вредности примљених у залог од 6.769.000 хиљада динара, чине краткорочне хартије од вредности Републике Србије примљене у залогу по основу кредита одобрених пословним банкама.

Преостали износ примљених јемства за обавезе се односи на примљене хипотеке за обезбеђење стамбених кредита датих запосленима у износу од 110.913 хиљада динара и на примљене гаранције из оперативног пословања у износу од 710.435 хиљада динара.

Наплаћена редовна камата по основу ломбардних кредита од банака износи од 10.633 хиљада динара.

Друге ванбилансне позиције (група рачуна 93, осим 932, односно 98, осим 982)

Друге ванбилансне позиције Народне банке Србије износе **523.991.769** хиљада динара.

Односе се на:

- потраживања по суспендованој камати 4.087.271

- другу ванбилансну активу	<u>519.904.498</u>
Укупно	523.991.769

Од укупног износа других ванбилансних позиција **потраживања по суспендованој камати** износе 4.087.271 хиљада динара. Односе се на потраживања за суспендовану обрачунату камату (обушављен припис камате на активу одређеног степена наплативости) на кредите и пласмане за које је извршено индиректно смањење вредности, у складу са усвојеном рачуноводственом политиком Народне банке Србије, а за коју су умањени приходи од камата.

Од укупно исказаног износа на потраживања по суспендованој камати на банке у стечају односи се 816.003 хиљада динара, износ од 1.512.932 хиљада динара односи се на обрачунату камату по кредиту датом Инвест банци за плаћање доспелих обавеза ЈАТ-а и по кредитима по другим уговорима како је ближе објашњено у *Напомени* 3.3.4.

Благајнички записи намењени репо продаји

Од укупног износа друге ванбилансне активе, део од 500.000.000 хиљада динара се односи на благајничке записе намењене репо продаји, од чега стаје благајничких записа на власничком рачуну Народне банке Србије који се води у Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности износи 453.100.000 хиљада динара и репо продати благајнички записи пословним банкама на бази закључених репо уговора 46.900.000 хиљада динара.

Продају хартија од вредности кроз трајне и репо трансакције Народна банка Србије спроводи операцијама на отвореном тржишту, у складу са Одлуком о условима и начину на који Народна банка Србије спроводи операције на отвореном тржишту⁴⁹, односно Оперативним правилима за спровођење Одлуке о условима и начину на који Народна банка Србије спроводи операције на отвореном тржишту⁵⁰.

Дана 9. априла 2010. године, Народна банка Србије је ради регулисања ликвидности банака, емитовала прву емисију благајничких записа укупне номиналне вредности 500.000.000 хиљада динара, појединачне номиналне вредности 100 хиљада динара, намењене репо продаји у складу са Одлуком вицегувернера о првој емисију благајничких записа Народне банке Србије у 2010. години Г. бр. 8288 од 8. априла 2010. године.

Трансакције куповине и продаје хартија од вредности на аукцијама обављају се разменом електронских порука сопственог формата по SWIFT стандарду између Народне банке Србије и банке, кроз посебну апликацију Real Time Gross Settlement система Народне банке Србије (у даљем тексту: RTGS систем) – Система за електронско трговање Народне банке Србије.

Целокупан приход - камата коју купљене хартије од вредности носе, а која доспева за наплату док траје репо трансакција, тј. од момента куповине хартија од вредности до момента реоткупа тих истих хартија од вредности припада продавцу. Уплату прихода банке су дужне да врше у корист рачуна Народне банке Србије "Примарна емисија по основу операција на отвореном тржишту". Дуговни промет на рачуну примарне емисије по основу операција на отвореном тржишту износи **2.522.150.943** хиљада динара.

⁴⁹ („Службени Гласник РС“, број 133/2004, 8/2005, 39/2006, 64/2006 и 116/2006)

⁵⁰ („Службени Гласник РС“, број 116/2006 и 125/2007).

Примљене оставе

Оставе се чувају у централном трезору Народне банке Србије, који је смештен у Сектору за послове трезора који означава специјалну просторију за пријем, чување и издавање готовог новца, ефективног страног новца, остава и других вредности у складу са Упутством о чувању вредности у централном трезору, трезору и каси и о руковању вредностима. Оставе се чувају спаковане у аманете у складу са Упутством о паковању вредности.

Примљене оставе Народне банке Србије износе 1.702.349 хиљада динара, а примљене су од државних органа и организација, од банака и од организационих јединица и делова Народне банке Србије.

Вредност примљених остава од државних органа и организација у износу од 105.183 хиљаде динара се највећим делом односи на страни новац – валуте у касама затим на предмете од злата, сребра, ефективни страни новац, ХоВ, документа и друге вредности. Преостале оставе примљене од државних органа и организација се односе на аманете који се воде комадно односно по додељеној вредности - 1 аманет једнако 1 динар, а примљене су од царинарница, Министарства унутрашњих послова, Министарства правде и од осталих државних органа и организација.

Примљене оставе од банака износе 1.249 хиљада динара, а односе се на примљене оставе за златни ковани новац (294 хиљада динара) и за друге вредности (955 хиљада динара).

Примљене оставе од организационих јединица и делова Народне банке Србије износе 1.595.917 хиљада динара, а односе се највећим делом на фалсификовани ефективни страни новац, фалсификоване чекове, резервне кључеве, документа и друге вредности.

Оптицајни и ваноптицајни новац Народне банке Србије (група рачуна 94, одн. 99)

Оптицајни и ваноптицајни новац Народне банке Србије у укупном износу од 239.452.690 хиљада динара односи се на:

-Готов новац у оптицају	110.515.133
-Залихе новчаница	127.193.236
-Залихе кованог новца	379.141
-Остало	1.365.180

Готов новац у оптицају односи се на оптицајни и ваноптицајни новац у земљи и иностранству у износу од 110.515.133 хиљада динара.

Залихе новчаница Народне банке Србије укупно износе 127.193.236 хиљада динара. Односе се на залихе оптицајних новчаница у износу од 127.162.496 хиљада динара и ваноптицајних новчаница у износу од 30.740 хиљада динара које се чувају у трезорима и централним благајнама Народне банке Србије.

3.4. Позиције Биланса успеха

3.4.1. Приходи од камата (група рачуна 70)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Приходи од камата	18.845.117	22.063.720
-Приходи од камата по основу кредита	281.577	253.167
-Приходи од камата по основу депозита	13.405	111.990

-Приходи од камата по основу хартија од вредности	279.377	918.786
-Приходи од камата по основу осталих пласмана	133	353.451
-Приходи од камата по основу депозита у иностраној валути	292.705	364.432
-Приходи од камата по основу ХоВ у иностраној валути	17.960.189	20.043.812
-Приходи од камата по основу осталих пласмана у иностраној валути	17.730	18.082
Свега:	18.845.117	22.063.720

Од укупно исказаног износа *прихода од камата по основу кредита* од 281.577 хиљада динара, највећи део се односи на приходе од камата по основу своп куповине девиза у износу од 246.369 хиљада динара, у смислу Одлуке о условима и начину обављања своп куповине и своп продаје девиза између Народне банке Србије и банака⁵¹.

Одлуком о условима и начину обављања своп куповине и своп продаје девиза између Народне банке Србије и банака, између осталог, регулисано је под своп трансакцијом, у смислу Одлуке, подразумева се истовремено уговарање спот куповине/продаје девиза за динаре (спот трансакција) и терминске продаје/куповине тих девиза за динаре (терминска трансакција) између Народне банке Србије и банке.

Од *прихода од камата по основу депозита у иностраној валути* у износу од 292.705 хиљада динара, највећи део од 281.795 хиљада динара се односи на камату по основу орочених депозита у иностранству. На рачуну су исказане камате на диспонибилне депозите које иду на текући рачун, камате на депозите код којих је урађено разграничење а иду на текући рачуни и разграничене камате на депозите у текућем обрачунском периоду.

Приходи од камата по основу хартија од вредности у иностраној валути у износу од 17.960.189 хиљада динара се односе на камату на хартије од вредности које се држе ради трговања, и то купонске иностране хартије од вредности које се држе ради трговања - купонске иностране хартије од вредности.

На рачуну су исказане разграничене камате по купонима иностраних хартија од вредности у износу од 17.808.913 хиљада динара и разграничене камате по купонима иностраних хартија од вредности Агенције за осигурање депозита у износу од 151.276 хиљада динара.

3.4.2. Расходи камата (група рачуна 60)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Расходи камата	15.174.776	21.970.590
-Расходи камата по основу кредита	172.926	-
-Расходи камата по основу депозита	12.716.207	20.186.164
-Расходи камата по основу хартија од вредности		690.808
-Расходи камата по основу осталих обавеза	325	1.193
-Расходи камата по основу кредита у иностраној валути	266.371	180.102
-Расходи камата по основу депозита у иностраној валути	152.952	282.451
-Расходи камата по основу осталих обавеза у иностраној валути	<u>1.865.995</u>	<u>629.872</u>
Свега:	15.174.776	21.970.590

Расходи камата по основу кредита у износу од 172.936 хиљада динара се односе на камату по основу своп продаје девиза. На рачуну су исказани расходи камате утврђени по

⁵¹ „Службени гласник РС“, бр. 34/2009

месечним обрачунима спот поена и при доспећу терминских трансакција своп продаје девиза, у смислу Одлуке о условима и начину обављања своп куповине и своп продаје девиза између Народне банке Србије и банака.

Од укупних *расхода камата по основу депозита* у износу од 12.716.207 хиљада динара, део од 8.926.791 хиљада динара се односи на камату по основу репо трансакција, износ од 2.273.319 хиљада динара на камату по основу издвојене динарске обавезне резерве и др.

Од укупних *расхода камата по основу кредита у иностраној валути* у износу од 266.371 хиљада динара, део од 150.999 хиљада динара се односи на камату по основу кредита Export Import Bank of China. На рачуну су исказане обрачунате редовне камате по кредиту одобреном од стране наведеног ино-кредитора Export Import Bank of China.

Од укупних *расхода камата по основу депозита у иностраној валути* у износу од 152.952 хиљаде динара, део од 127.881 хиљада динара се односи на камату по основу депозита јавног сектора у иностраној валути. На рачуну су исказане камате на орочена средства Трезора Републике Србије, разграничене камате на депозите у текућем обрачунском периоду, разграничене камате на орочена девизна средства Агенције за осигурање депозита и др.

Расходи камата по основу осталих обавеза у иностраној валути у износу од 1.865.995 хиљада динара се односе на камату по основу обавеза према Међународном монетарном фонду. Обавезе према том фонду објашњене су у *Напомени број 3.3.16*.

3.4.3. Приходи од накнада и провизија (група рачуна 71)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Приходи од накнада и провизија	3.494.757	4.087.149
-Приходи од накнада и провизија	2.546.164	2.788.628
-Приходи од накнада у иностраној валути	<u>948.592</u>	<u>1.298.524</u>
Свега:	3.494.757	4.087.149

а) Од укупних *прихода од накнада и провизија* у износу од 2.546.164 хиљада динара, део од 254.820 хиљада динара се односи на годишњу накнаду за вршење надзора над пословањем друштава за осигурање, износ од 409.374 хиљада динара на накнаду за обрачун камате по основу налога за принудну наплату, износ од 234.398 хиљада динара на накнаду за извршење налога за принудну наплату и др.

Надзор над обављањем делатности осигурања врши Народна банка Србије, на основу одредаба члана 142. став 1. Закона о осигурању⁵². Накнаду за услуге надзора над обављањем делатности Народна банка Србије, Сектор за послове надзора над обављањем делатности осигурања, наплаћује по Одлуци о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге⁵³ у оквиру тарифе по тарифном броју 5: Послови надзора над обављањем делатности осигурања.

Принудна наплата с рачуна клијента врши се у смислу члана 47. Закона о платном промету⁵⁴ са свих рачуна клијента код банака на којима он има средства на рачуну, на основу извршних решења пореских, царинских и других надлежних органа, извршних

⁵² „Службени гласник РС“, бр. 55/04 и 70/04, 61/05, 61/05, 85/05 – др. закон, 101/07 и 63/2009 – одлука УС)

⁵³ „Службени гласник РС“, бр. 122/2007, 27/2007, 35/2008, 63/2008, 118/2008, /исправка 120/2008/ и 13/2009, /исправка 15/2009/, 27/2009, 45/2009, 77/2009, /исправка 96/2009/, 6/2010 и 22/2010)

⁵⁴ „Службени лист СРЈ, бр. 3/2002, 5/2003, „Службени гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006

судских решења, других извршних наслова и законских овлашћења и налога поверилаца – према времену пријема.

До оснивања организације за принудну наплату, принудну наплату основа и налога за ту наплату с рачуна клијента врши Народна банка Србије (члан 57. Став 1. Закона о платном промету).

Спровођење принудне наплате регулисано је Одлуком о начину спровођења принудне наплате с рачуна клијента⁵⁵. Према тачки 2. Одлуке, основи за принудну наплату из члана 47. став 1. тач. 1. и 2. Закона о платном промету морају да садрже утврђене податке за извршење, између осталог, износ на који се и за који обрачунава камата (од ког и до ког датума тече рок за обрачун камате) и по којој се каматној стопи и којом методом врши обрачун камате.

Накнаду за обрачун камате по основу налога за принудну наплату Народна банка Србије наплаћује по Одлуци о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге⁵⁶ у оквиру тарифе по тарифном броју 12: Послови принудне наплате.

б) Од укупних *прихода од накнада у иностраној валути* у износу од 948.592 хиљада динара, део од 215.937 хиљада динара се односи на разлику између продајног и средњег курса стране валуте, а износ од 388.984 хиљада динара на разлику средњег и куповног курса стране валуте.

3.4.4. Расходи накнада и провизија (група рачуна 61)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Расходи накнада и провизија	772.141	1.250.029
-Расходи накнада и провизија	18.981	16.642
-Расходи накнада и провизија у иностраној валути	<u>753.160</u>	<u>1.233.387</u>
Свега:	772.141	1.250.029

а) Од укупних *расхода накнада и провизија* у износу од 18.981 хиљада динара, део од 18.283 хиљада динара се односи на провизију по основу продаје меничних бланкета. Преостали износ се односи на накнаде за услуге Централног регистра и клиринга хартија од вредности у износу од 352 хиљаде динара, накнаде за услуге Београдске берзе у износу од 142 хиљаде динара и др.

б) Од укупних *расхода накнада и провизија у иностраној валути* у износу од 753.160 хиљада динара, део од 429.523 хиљада динара се односи на разлику између продајног и средњег курса стране валуте, износ од 176.319 хиљада динара на провизију по основу stand-by аранжмана са Међународним монетарним фондом, износ од 41.528 хиљада динара на накнаду за вођење девизних рачуна и др.

⁵⁵ „Службени гласник РС“, бр. 122/2007, 27/2007, 35/2008, 63/2008, 118/2008, /исправка 120/2008/ и 13/2009, /исправка 15/2009/, 27/2009, 45/2009, 77/2009, /исправка 96/2009/, 6/2010 и 22/2010)

3.4.5. Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха (720 минус 620)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Нето добитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	1.661.663	/
-Добици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	3.556.200	/
-Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха	(1.894.537)	/
Свега:	1.661.663	

а) Од укупних добитака по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 3.556.200 хиљада динара, део од 2.991.832 хиљада динара се односи на добитке по основу продаје или наплате хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути, при чему добитци од хартија од вредности у EUR износе 2.637.846 хиљада динара. Преостали износ од 564.367 хиљада динара се односи на добитке екстерног менаџера, односно трговину хартијама од вредности поверене на управљање том менаџеру. Средства поверена на управљање екстерном менаџеру објашњена су у *Напомени број 3.7.*

б) Губици по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 1.894.537 хиљада динара се односе на губитке по основу продаје или наплате купонских иностраних хартија од вредности у иностраној валути, при чему губици од хартија од вредности у EUR износе 1.252.192 хиљада динара.

3.4.6. Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају (621 минус 721)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Нето губитак по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	30.089	/
Губици по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају	30.089	/

Губици по основу продаје хартија од вредности које су расположиве за продају у износу од 30.089 хиљада динара се односе на губитке по основу продаје купонских хартија од вредности у динарима.

3.4.7. Нето приходи од курсних разлика (група рачуна 78)

Нето приходи од курсних разлика у износу од 75.279.183 хиљада динара се односе на позитивне курсне разлике настале у периоду од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године у укупном износу од 260.256.223 хиљада динара, умањене за укупан износ негативних курсних разлика насталих у том периоду у укупном износу од 184.977.040 хиљада динара.

3.4.8. Приходи од дивиденди и учешћа (рачун 766)

Приходи од дивиденди и учешћа у износу од 229.195 хиљада динара се односе на приходе по основу учешћа Народне банке Србије у капиталу Bank for international settlements Basel, односно акција бивше Народне банке Југославије (2.920). Акције су подељене на начин предвиђен Споразумом између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза – Учешћа Народне банке Србије у капиталу Bank for international settlements Basel објашњена су у *Напомени број 3.3.6.*

3.4.9. Остали пословни приходи (група рачуна 74, 76 осим 766 и 769)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Остали пословни приходи	5.485.505	11.448.642
-Остали приходи оперативног пословања	5.127.166	4.662.514
-Повећање вредности залиха	67.844	390.200
-Приходи од наплаћених отписаних потраживања	100	
-Добици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	4.868	1.954
-Приходи од смањења обавеза	117.702	4.648.739
-Вишкови	766	94
-Остали приходи	<u>167.059</u>	<u>1.745.141</u>
Свега:	5.485.505	11.448.642

а) Од укупних осталих пословних прихода, део од 5.127.166 хиљада динара се односи на производе Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер. Преостали износ се односи на повећање вредности залиха у износу од 67.844 хиљада динара, приходе од смањења обавеза у износу од 117.702 хиљаде динара и др.

Остали приходи оперативног пословања по основу производа Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, се односе:

<u>Основ стицања прихода</u>	<u>У 000 динара</u>
Менични бланкети	182.900
Регистарска таблица за моторна возила – ТИП 1	200.151
Контролна акцизна маркица за цигарете	604.123
Извод из матичних књига	156.313
Лични пасош	2.343.272
Образац личне карте	872.645
Остало	<u>767.762</u>
Свега:	5.127.166

- Контролна акцизна маркица за цигарете

Остали приходи оперативног пословања по основу израде контролне акцизних маркица за цигарете у износу од 604.123 хиљада динара, се односе на штампање маркица на основу одредби члана 18. став 4. Закона о акцизама⁵⁷, у складу са одредбама члана 6. Уредбе о

⁵⁷ „Сл. гласник РС“, бр. 22/2001, 73/2001, 80/2002, 43/2003, 72/2003, 43/2004, 55/2004, 135/2004, 46/2005, 61/2007 и 5/2009

изгледу и начину издавања, вођења евиденције и обележавања контролних акцизних маркица цигарета и алкохолних пића.

- Извод из матичних књига

Остали приходи оперативног пословања по основу израде извода из матичних књига у износу од 156.313 хиљада динара, се односе на штампање извода на основу Закона о матичним књигама⁵⁸. Одредбама члана 80. став 2. овог закона је прописано да обрасце извода из матичних књига технички израђује и штампа Народна банка Србије – Завод за израду новчаница.

- Лични пасош

Остали приходи оперативног пословања по основу израде личног пасоша у износу од 2.343.272 хиљада динара, се односе на фактуре испостављене Министарству унутрашњих послова на име техничке израде и штампања путних исправа из члана 7. став 1. Закона о путним исправама⁵⁹, односно обрасца: пасош, дипломатски пасош и службени пасош. Наведене обрасце путних исправа технички израђује и штампа Народна банка Србије – Завод за израду новчаница и кованог новца, у складу са одредбама члана 26. став 4. Закона о путним исправама.

Фактурисање по основу техничке израде и штампања обрасца пасош, дипломатски пасош и службени пасош је вршено, у складу са одредбама члана 2. став 1. Уредбе о цени обрасца путних исправа и визе и трошковима достављања пасоша преко дипломатског или конзуларног представништва Републике Србије⁶⁰ којима је прописано да цена обрасца пасоша, дипломатског пасоша и службеног пасоша износи 1.695,00 динара у нето износу.

- Образац личне карте

Остали приходи оперативног пословања по основу израде личне карте у износу 872.645 хиљада динара, се односе на фактуре испостављене Министарству унутрашњих послова на име накнаде за издавање личне карте која према одредбама члана 24. став 1. Закона о личној карти⁶¹ обухвата цену обрасца личне карте и трошкове техничке израде.

Фактурисање по основу накнаде за издавање личне карте је вршено у складу са одредбама члана 2. став 1. Правилника о цени обрасца и трошкова техничке израде личне карте⁶².

Новчани износ по основу накнаде за издавање личне карте од 774,00 динара, у нето износу, плаћа се приликом подношења захтева за издавање личне карте на рачун Народне банке Србије – Завода за израду новчаница и кованог новца, а трошкови техничке израде од 226,00 динара, у нето износу на рачун Министарства унутрашњих послова (члан 3. ст. 1. и 2. наведеног Правилника).

3.4.10. Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања (75 минус 65)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	365.340	/

-Приходи од укидања индиректних отписа пласмана билансних

⁵⁸ „Сл. гласник РС“, бр. 20/2009

⁵⁹ „Сл. гласник РС“, бр. 90/07, 116/08, 104/09 и 76/2010

⁶⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 8/08 и 3/09

⁶¹ „Сл. гласник РС“, бр. 62/06

⁶² „Сл. гласник РС“, бр. 9/08

позиција	141.654
-Приходи од укидања неискоришћених осталих резервисања	353.626
-Приходи од наплаћене суспендоване камате	<u>200</u>
	495.480
-Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција	87.114
-Расходи осталих резервисања	<u>43.026</u>
	130.140
Свега:	365.340

а) Приходи од укидања индиректних отписа пласмана билансних позиција у износу од 141.654 хиљаде динара се односе на Седиште Народне банке Србије у износу од 87.394 хиљаде динара и Завод за израду новчаница и кованог новца, Топчидер у износу од 54.260 хиљаде динара. Укидање индиректних отписа пласмана билансних позиција у Седишту извршено је по основу уплата Агенције за приватизацију и других правних лица за ненаплаћене пласмане који су раније отписани путем исправке вредности. У Заводу за израду новчаница и кованог новца, Топчидер приходи се односе на извршене уплате правних лица по основу ненаплаћених фактура за извршене услуге Завода које су у ранијим годинама отписане.

Приходи од укидања неискоришћених осталих резервисања у износу од 353.626 хиљада динара се односе на резервисања за отпремнине у износу од 38.233 хиљада динара и резервисања за јубиларне награде у износу од 315.393 хиљада динара – Резервисања су објашњена у **Напомени број 3.3.18.**

б) Расходи индиректних отписа пласмана билансних позиција у износу од 87.114 хиљада динара се односе на Седиште Народне банке Србије у износу од 35.300 хиљада динара и Завод за израду новчаница и кованог новца, Топчидер у износу од 51.814 хиљада динара. Расходи индиректних отписа се односе на евидентирање исправке вредности пласмана и потраживања у складу са рачуноводственим политикама Народне банке Србије.

Расходи осталих резервисања у износу од 43.026 хиљада динара се односе на повећање износа резервисања за неискоришћени годишњи одмор.

3.4.11. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 63)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	4.110.193	3.890.846
-Трошкови зарада	2.121.190	1.927.789
-Трошкови накнада зарада	309.455	321.781
-Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	382.069	354.773
-Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1.157.194	1.100.405
-Трошкови накнада по основу закљученог уговора	34.036	43.627
-Остали лични расходи	<u>106.249</u>	<u>142.582</u>
Свега:	4.110.193	3.890.846

Сагласно Статуту Народне банке Србије, на права, обавезе и одговорности из радног односа запослених примењује се Закон о раду⁶³, ако Законом о Народној банци Србије није друкчије одређено.

а) Од укупних трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, део од 2.121.190 хиљада динара се односи на трошкове нето зарада које се обрачунавају у складу са Правилником о зарадама запослених у Народној банци Србије – пречишћен текст, Г. бр. 6493 од 8. августа 2008. године, последња измена Г. бр.14959 од 22. децембра 2010. године.

Основ стицања зараде је следећи:

<u>Основ стицања зараде</u>	<u>У 000 динара</u>
Редован рад	1.557.346
Рад дужи од радног времена	12.720
Награде	4.130
Регрес	191.125
Трошкови исхране	144.016
Остале основе (теренски додатак, додатак за одвојен живот, неискоришћени годишњи одмор, добровољни пензиони фонд и др.)	105.904
Стимулативне отпремнине	101.610
Службени аутомобил зас лично коришћење	<u>4.339</u>
Свега:	2.121.190

б) Од укупних трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, део од 309.455 хиљада динара се односи на трошкове накнада зарада које се обрачунавају у складу са Правилником о накнадама трошкова и другим примањима запослених у Народној банци Србије – пречишћен текст, Г. бр. 1739 од 22. фебруара 2008. године, последња измена Г. бр.10989 од 30. јуна 2010. године.

Основ исплате накнада је следећи:

<u>Основ исплате накнада</u>	<u>У 000 динара</u>
Боловање до 30 дана	49.851
Државни и верски празници	42.191
Годишњи одмор	190.526
Плаћено одсуство	24.784
Друге нето накнаде	<u>2.102</u>
Свега:	309.454

в) Од укупних трошкова накнада по основу закљученог уговора у износу од 34.036 хиљада динара, део од 28.283 хиљада динара се односи на уговоре о привременом и повременом послу закључене у смислу одредби члана 197. и 198. Закона о раду. Преостали износ се односи на уговоре са лицем које је члан омладинске или студентске задруге у износу од 270 хиљада динара, уговоре о делу у износу од 4.909 хиљада динара и уговоре о ауторском хонорару у износу од 574 хиљада динара.

г) Од укупних осталих личних расхода у износу од 106.249 хиљада динара, део од 54.238 хиљада динара се односи на јубиларне награде исплаћене у смислу одредби члана 66.

⁶³ „Службени гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009

Правилника о накнадама трошкова и другим примањима запослених у Народној банци Србије.

Преостали износ се односи на солидарну помоћ у износу од 21.763 хиљада динара, отпремнине у износу од 14.957 хиљада динара и др.

Право на исплату солидарне помоћи запослени остварују на основу одредби чл. 66-70. Правилника о накнадама трошкова и другим примањима запослених у Народној банци Србије – помоћ се исплаћује у случају рођења детета, у случају болести, у случају смрти као и за друге видове помоћи.

Од укупно исплаћених отпремнина у износу од 14.957 хиљада динара, део од 4.156 хиљада динара се односи на отпремнине због одласка у пензију које се исплаћују у смислу одредби члана 54. Правилника о накнадама трошкова и другим примањима запослених у Народној банци Србије, а преостали износ од 10.801 хиљада динара су отпремнине исплаћене у смислу Одлуке о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у процесу рационализације, реструктурирања и припреме за приватизацију⁶⁴.

Трошкови накнада запослених

Трошкови накнада за привремене и повремене послове и трошкови накнада по основу уговора о делу и ауторских хонорара Народне банке Србије износе 34.036 хиљада динара (у 2009. години износили су 43.427 хиљада динара).

Привремени и повремени послови Одредбама чл. 197. и 198. Закона о раду, прописано је да послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години, да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време - до пуног радног времена, корисником старосне пензије и са лицем које је члан омладинске или студентске задруге и које није старије од 30 година.

Народна банка као послодавац је закључивала уговоре о обављању привремених и повремених послова у складу са одредбама Закона о раду, односно уговоре који не трају дуже од 120 радних дана у календарској години. Извештаји о обављеним пословима подношени су од стране одговорног лица на начин и у роковима дефинисаним уговором. Обрачун трошкова накнаде и припадајућих пореза и доприноса (из накнаде и доприноса на терет послодавца) за лица ангажована по Уговорима о обављању привремених и повремених послова, вршен је према стопама прописаним Законом о порезу на доходак грађана и Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање.

У 2010. години уговори о обављању привремених и повремених послова закључени су за обављање послова текућег одржавања основних средстава и ситног инвентара у Одмаралишту Лептерија Сокобања, послова администрације у вези успостављања централизованог места за контакт са страним инвеститорима и др.

Уговори о делу Одредбама члана 199. Закона о раду, прописано је да послодавац може са одређеним лицем да закључи уговор о делу, ради обављања послова који су ван делатности послодавца, а који имају за предмет самосталну израду или оправку одређене ствари, самостално извршење одређеног физичког или интелектуалног посла.

Уговор о делу може да се закључи и са лицем које обавља уметничку или другу делатност у области културе у складу са законом, при чему овај уговор мора да буде у сагласности са посебним колективним уговором за лица која самостално обављају делатност у области уметности и културе, ако је такав колективни уговор закључен. Уговор се закључује у

⁶⁴ „Службени гласник РС“, бр. 64/2005, 89/2006, 85/2008, 90/2008, 15/2009, 21/2010, 46/2010 и 9/2011

писаном облику, а саставља се у складу са одредбама чл. 600. до 629. Закона о облигационим односима. Уговор о делу се закључује искључиво за обављање послова који су ван делатности послодавца.

У 2010. години уговори о делу закључени су за дефинисање и спровођење стратегије развоја DinaCard система, пружање саветодавних услуга у домену платних и картичних система и стратегије за праћење међународних картичних система, израду економских анализа и истраживања ради израде пројекта анализе и пројекције кретања пољопривредне производње у Републици Србији, анализе оптималног степена евризације српске привреде и др.

Уговори о ауторству Према одредбама Закона о ауторским и сродним правима⁶⁵, ауторско дело је оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намену, величину, садржину и начин испољавања, као и допуштеност јавног саопштавања његове садржине. Ауторским делом сматрају се, поред осталог, писана дела, драмска, драмско-музичка и друга дела и др.

По уговорима о ауторском делу у току 2010. године укупно је исплаћено 574 хиљада динара и односе се на два лица ангажована по наведеном основу, и то за израду позоришног комада у пет чинова о историјату Народне банке Србије од оснивања до савременог доба, сценарија и синопсиса поводом јубилеја Народне банке Србије, идејни пројекат комуникационих активности и две верзије синопсиса централне прославе јубилеја Народне банке Србије и др.

3.4.12. Трошкови амортизације (рачун 642)

Од укупних трошкова амортизације у износу од 1.552.718 хиљада динара, на нематеријална улагања се односи 370.960 хиљада динара, грађевинске објекте 607.545 хиљада динара, опрему 573.102 хиљада динара и остала основна средства 1.111 хиљада динара.

3.4.13. Оперативни и остали пословни расходи (група рач. 64 осим 642 и 66 осим 669)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Оперативни и остали пословни расходи	4.031.685	3.865.964
-Трошкови материјала	2.055.997	2.185.779
-Трошкови производних услуга	615.962	674.820
-Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	551.202	518.560
-Трошкови пореза	180.765	185.162
-Трошкови доприноса	4.370	4.655
-Остали трошкови	<u>46.228</u>	<u>71.605</u>
<i>Расходи оперативног пословања</i>	<i>3.454.524</i>	<i>3.640.581</i>
-Расходи по основу отписа ненаплативих потраживања	216	1.003
-Губици од продаје основних средстава и нематеријалних улагања	3.536	1.977
-Губици по основу расходовања и отписа основних средстава и		

⁶⁵ "Службени гласник РС", бр. 104/09

нематеријалних улагања	859	1.070
-Мањкови и штете	2.036	1.145
-Остали расходи	<u>570.510</u>	<u>220.186</u>
<i>Остали расходи</i>	<i>577.157</i>	<i>225.381</i>
Свега:	4.031.685	3.865.964

3.4.14. Приходи од промене вредности имовине и обавеза (група рачуна 77)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2010.</u>	<u>31.12.2009.</u>
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	6.123.690	1.691.205
-Приходи од промене вредности пласмана и потраживања	36.515	55.615
-Приходи од промене вредности хартија од вредности	6.087.175	1.635.590

Од укупних прихода од промене вредности хартија од вредности, део од 3.210.336 хиљада динара се односи на купонске хартије од вредности расположиве за продају, а преостали износ на купонске хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути 2.118.383 хиљада динара, дисконтне хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути 49.707 хиљада динара и девизна средства поверена на управљање екстерном менаџеру 708.799 хиљада динара.

3.4.15. Расходи од промене вредности имовине и обавеза (група рачуна 67)

Од укупних износа расхода од промене вредности имовине и обавеза у износу од 2.075.432 хиљада динара на расходе од промене вредности купонских хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути се односи 1.867.989 хиљада динара, а преостали износ на девизна средства поверена на управљање екстерном менаџеру 207.443 хиљада динара.

3.5. РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА

Ревизијом је обухваћена расподела добити Народне банке Србије за 2010. годину из биланса успеха која је износила 83.737.416 хиљада динара, увећана за износ добити из ревалоризационих резерви по основу искњижења основних средстава у износу од 3.360 хиљада динара - укупно добит за расподелу 83.740.776 хиљада динара, по Одлуци о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2010. годину СГ НБС бр 3 од 23. маја 2011. године.

Одлука о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2010. годину са годишњим финансијским извештајима и извештајем ревизора о обављеној ревизији тих извештаја, у складу са одредбама члана 79. став 2. Закона о Народној банци Србије, достављени су Народној скупштини дописом ДСГ бр. 59/1/11 од 24. маја 2011. године.

Наведена одлука о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2010. годину и прилози, у складу са одредбама члана 31. Закона о рачуноводству и ревизији, достављени су Агенцији за привредне регистре – Регистру финансијских извештаја и бонитета дописом бр. XXI-638/44/11/DI од 2. јуна 2011. године.

Добит Народне банке Србије у износу од 83.740.776 хиљада динара која је предмет расподеле се састоји од добити проистекле из курсних разлика и ревалоризационих резерви Народне банке Србије у износу од 77.743.800 хиљада динара и добити која није

проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви Народне банке Србије у износу од 5.996.976 хиљада динара.

Добит проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви Народне банке Србије у износу од 77.743.800 хиљада динара се састоји од:

- добити из курсних разлика 75.279.183 хиљада динара;
- добити из ревалоризационих резерви по основу искњижења основних средстава 3.360 хиљада динара, и
- добити из ревалоризационих резерви по основу продаје обвезница Републике Србије 2.461.257 хиљада динара

Добит Народне банке Србије која је проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви у износу од 77.743.800 хиљада динара, у смислу одредби члана 77. Став 5. Закона о Народној банци Србије, распоређена је:

- 33,3% у основни капитал 25.888.685 хиљада динара, и
- 66,7% у посебне резерве Народне банке Србије 51.855.115 хиљада динара

Добит Народне банке Србије која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви, у смислу одредби члана 77. став 6. Закона о Народној банци Србије, распоређена је:

- 70% у корист буџета Републике Србије у износу од 4.197.883 хиљада динара;
- 10% у основни капитал у износу од 599.698 хиљада динара, и
- 20% у посебне резерве Народне банке Србије у износу од 1.199.395 хиљада динара.

Део добити који се преноси буџету Републике Србије у износу од 4.197.883 хиљада динара уплаћен је у прописаном року из члана 77. Став 7. Закона о Народној банци Србије, дана 24. маја 2011. године на рачун прихода по завршном рачуну Народне банке Србије број 840000074121284375.

3.6. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

У складу са одредбама члана 80. Закона о Народној банци Србије, достављен је Финансијски план Народне банке Србије за 2010. годину Народној скупштини, који је на предлог гувернера донео Савет Народне банке Србије.

Према Финансијском плану Народне банке Србије за 2010. годину и Плану набавке Народне банке Србије за 2010. годину средства за нематеријална улагања планирана су у износу од 770.218 хиљада динара, а за позицију – Опрема 1.283.021 хиљада динара и позицију Инвестициони радови 258.885 хиљада динара – укупно 1.541.906 хиљада динара, тако да планиране набавке укупно износе 2.312.126 хиљада динара.

Нове набавке нематеријалних улагања извршене у 2010. години износе укупно 943.638 хиљада динара и за 173.420 хиљада динара су веће од наведеног износа у Финансијском плану и Плану набавке Народне банке Србије за 2010. годину, а исти је обезбеђен прерасподелом неутрошених средстава планираних за поверљиве набавке у току 2010. године.

3.6.1. Поступци јавних набавки

Уговорена вредност јавних набавки, без пореза на додату вредност, за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године, износи укупно 533.098 хиљада динара, од чега се на Седиште односи 266.318 хиљада динара, а на Завод за израду новчаница и кованог

новца 266.780 хиљада динара. Уговорена вредност ових набавки са порезом на додату вредност износи укупно 618.184 хиљада динара, од чега се на Седиште односи 307.343 хиљада динара, а Завод за израду новчаница и кованог новца 310.841 хиљада динара.

а) Јавне набавке

Ревизијом је утврђено да су поступци јавних набавки у 2010. години спроведени на прописани начин.

Што се тиче поступка јавне набавке кутија за новац за потребе трезора Народне банке Србије утврђено је следеће:

На основу јавног позива за достављање понуда⁶⁶ у отвореном поступку у смислу члана 23. Закона о јавним набавкама⁶⁷ између Народне банке Србије и Развојно производног центра Пешовић Шимановци (приватни предузетник) закључен је Уговор о купопродаји кутија за новац за потребе Народне банке Србије 23. марта 2010. године – 6.000 кутија, по ком основу је 8. априла 2010. године плаћен аванс у износу од 6.216 хиљада динара (50% уговореног износа, без пореза на додату вредност).

РПЦ Пешовић није испунио уговорени рок, јер у року од 89 дана од дана закључења уговора није доставио узорак кутије који испуњава све техничке карактеристике и атест-е/извештај-е акредитоване организације о извршеном атестирању узорка кутије.

Уговор није раскинут јер је 28. јуна 2010. године РПЦ Пешовић обавестио Народну банку Србије да ће имати кашњење у испоруци и затражио је „формално померање уговореног рока“ – за 60 дана, како је и поступљено. У складу са Анексом уговора, меница примљена на име обезбеђења у износу од од 6.216 хиљада динара (50% уговореног износа) је враћена, а издата је нова на исти износ с новим роком доспећа. На исти начин као и у претходном случају, уз одређено образложење, а пре истека рока важења меница примљена на име обезбеђења потраживања је враћена док је закључењем анекса издавана нова на исти износ с новим роком доспећа, и то: у септембру и децембру 2010. године и у фебруару и мају 2011. године.

У поступку ревизије, дана 1. јула 2011. године, од стране Развојно производног центра Пешовић Шимановци отпочела је испорука кутија за новац за потребе Народне банке Србије, тако што је у периоду од 1. јула до 5. јула 2011. године испоручено укупно 2.470 кутија, а према допису генералног директора Сектора за послове са готовином од 5. јула 2011. године испоруке ће се наставити све док се све кутије не испоруче.

б) Јавне набавке мале вредности

Уговорена вредност јавних набавки мале вредности, за период од 1. јануара 2010. године до 31. децембра 2010. године, без пореза на додату вредност, износи укупно 230.100 хиљада динара, и то Седиште 144.130 хиљада динара, а Завод за израду новчаница и кованог новца 85.970 хиљада динара. Уговорена вредност јавних набавки мале вредности са порезом на додату вредност износи укупно 268.376 хиљада динара, од чега се на Седиште односи 166.930 хиљада динара, а Завод за израду новчаница и кованог новца 101.446 хиљада динара.

Вредност појединачних уговорених поступака јавне набавке мале вредности у Народној банци у 2010. године нижа је од вредности одређене у закону којим се уређује годишњи буџет Републике Србије, сагласно одредбама члана 26. Закона о јавним набавкама и

⁶⁶ „Службени гласник РС“, бр. 109/2009

⁶⁷ „Службени гласник РС“, бр. 116/2008

одредбама члана 30. став 2. Закона о буџету Републике Србије за 2010. годину⁶⁸, којим је прописано да се набавком мале вредности сматра набавка чија је процењена вредност од 290 хиљада динара до 2.900 хиљада динара.

с) Поверљиве набавке

Поверљиве набавке у Народној банци Србије регулисане су Правилником о поверљивим набавкама – пречишћен текст, који је донео Гувернер на основу овлашћења из Закона о Народној банци Србије.

Чланом 2. Правилника регулисано је, између осталог, следеће:

- поверљивом набавком у смислу овог правилника, сматра се прибављање добара и услуга или уступање извођења радова које Народна банка Србије врши у складу са тим правилником;
- поверљива набавка није јавна набавка у смислу закона којим се уређују јавне набавке.

Одредбама члана 7. став 1. тачка 4) Закона о јавним набавкама, прописано је да се одредбе овог закона не односе на набавке за које је посебним прописом одређено да могу бити проглашене поверљивим и које је надлежни орган својом одлуком, заснованим на овлашћењима из посебног прописа одредио као поверљиве, због тога што би сазнање неовлашћених лица да се такве набавке спроводе, или сазнање да предмети набавке имају одређене спецификације или да се врше од одређеног понуђача, угрозило безбедност државе или грађана.

Законом о Народној банци Србије прописано је да се као тајни подаци настали у пословању Народне банке Србије могу законом или унутрашњим општим актом одредити подаци чијим би откривањем неовлашћеним лицима могла наступити штета по остваривање циљева и обављање функција Народне банке Србије.

У поступку поверљивих набавки, извршене су набавке:

- Система за аутоматску прераду новца BPS 1040 BS и уређаја DAG II. Активирање средстава је извршено по записницима о стављању средстава у употребу, односно квантитативном пријему од 4. октобра 2010. године;
- Система за контролу и евиденцију радног времена на објекту НБС Славија. Активирање је извршено по записнику о квалитативном и квантитативном пријему средстава бр. 1369 од 15. марта 2010. године.
- Додатне опреме за проширење хардверске платформе на којој се налази виртуална инфраструктура Народне банке Србије. Пријем опреме извршен је 16. септембра 2010. године

У складу са одредбама Закона о јавним набавкама, Народна банка Србије достаља Управи за јавне набавке, прописане податке.

3.7. ДЕВИЗНЕ РЕЗЕРВЕ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

3.7.1. Појам девизних резерви Народне банке Србије

Према одредбама члана 49 Закона о Народној банци Србије девизне резерве Народне банке Србије чине:

⁶⁸ „Службени гласник РС“, бр. 107/2009 и 91/2010

- 1) Потраживања Народне банке Србије у девизама на рачунима у иностранству;
- 2) хартије од вредност које гласе на стране новчане јединице којима располаже Народна банка Србије;
- 3) специјална права вучења и резервна позиција код Међународног монетарног фонда;
- 4) злато и други племенити метали;
- 5) ефективни страни новац.

Управљање девизним резервама Народне банке Србије се врши у складу са монетарном политиком, коју утврђује Монетарни одбор, односно Извршни одбор (по измењеном Закону) кога чине гувернер и вице гувернери Народне банке Србије. У овире монетарне политике се посебно утврђује начин управљања девизним резервама (тачка 5).

За сваку годину Извршни одбор Народне банке Србије усваја Смернице у којима утврђује начин управљања девизним резервама за ту годину.

3.7.2. Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије у 2010. години

На основу одредби члана 14 Закона о Народној банци Србије, Монетарни одбор Народне банке Србије је на почетку 2010. године донео је Одлуку о утврђивању Смерница за управљање девизним резервама Народне банке Србије у 2010. години. Смернице представљају строго поверљив докуменат највишег нивоа тајности – „Државна тајна“, којима се дефинишу намена девизних резерви и циљеви инвестирања.

Управљање девизним резервама треба да омогући остварење циљева НБС као што су одржавање стабилности домаће валуте и финансијске стабилности, као и извршавање обавеза НБС и државних органа и организација.

Смерницама је дефинисан циљ инвестирања средстава девизних резерви тако да се уз поштовање принципа сигурности и ликвидности пласмана, оствари принос виши од приноса утврђеног у смерницама уз равномерну и опрезну диверсификацију тржишног, ликвидносног и кредитног ризика.

Поред циља инвестирања овим смерницама је дефинисан Стратегијски бенчмарк који представља комбинацију индекса са којима ће се поредити остварени приноси портфолија НБС. Смерницама се такође утврђује Инвестициони универзум који обухвата инструменте у које је дозвољено инвестирати, валутну структуру, диверсификацију ризика по различитим основима као и таргетирану дурацију портфолија којом се бира прихватљиви ниво изложености тржишном ризику.

Смернице се посебно баве Кредитним ризиком у циљу спречавања губитака услед повећаног кредитног ризика банака и инструмената у које НБС пласира девизне резерве. Приликом дефинисања изложености кредитном ризику као и мерама заштите од кредитног ризика полази се од општеприхваћених метода и модела. Смернице дефинишу минималне кредитне рејтинге за хартије у портфолију, као и за банке код којих се пласирају депозити.

На основу анализе финансијских података, кредитног рејтинга банке и искуства у раду са тим банкама формирају се индивидуални кредитни лимити за сваку банку који се континуирано ажурирају Оперативним смерницама на кварталном нивоу, а по потреби и раније.

3.7.3. Оперативне смернице за управљање девизним резервама за 2010. годину

На основу Смерница за управљање девизним резервама за 2010. годину, Монетарни одбор је донео Оперативне (тактичке) смернице на кварталном нивоу. Ове смернице припрема Инвестициони комитет и имају за циљ детаљније планирање кључних параметара у управљању девизним резервама као и прилагођавање управљања девизним резервама краткорочним шансама и опасностима на тржишту кроз одређивање тактичког бенчмарка и структуре портфолија.

Валутна структура портфолија и тактички бенчмарк, су одређени на бази извршене оптимизације приноса и ризика и узимају у обзир актуелна и очекивана дешавања на светском тржишту у сваком кварталу 2010. године. Тактички бенчмарк је дат је као комбинација одређених индекса и има за циљ да портфолио менаџерима пружи ближа упутства у процесу управљања девизним резервама.

Овим смерницама се дефинишу дозвољени издавачи хартија у које је могуће инвестирати девизне резерве НБС, као и банке код којих је дозвољено пласирање депозита заједно са индивидуалним лимитима за пласирање.

3.7.4. Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије

3.7.4.1. Дневно извештавање

Оперативно извештавање о стању и променама девизних резерви врши се свакодневно, у форми прегледа по свим параметрима који се прате према Оперативним смерницама.

Сектор за девизне послове, Одељење за управљање и контролу ризика, свакодневно даје извештај о стању портфолија Народне банке Србије у погледу рочности, валутне структуре, врсте активе и осталих параметара, о усклађености инвестирања са прописаним лимитима, као и о стању девизних средстава на рачунима у иностранству.

3.7.4.2. Месечни извештаји о девизним резервама Народне банке Србије

Пословником о раду Инвестиционог комитета, дефинисано је да Инвестициони комитет, кога чине представници три сектора у Народној банци Србије (Сектора за девизне послове, Сектора за послове монетарног система и политике и Сектора за економске анализе и истраживања), прати остварења општих и оперативних смерница о управљању девизним резервама на основу извештаја које припрема Сектор за девизне послове, Одељење за управљање девизним резервама и Одељење за управљање и контролу ризика и то:

1. Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије
2. Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије

Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије садржи информације о управљању овим резервама по категоријама активе, структури тих резерви, као и о финансијским резултатима оствареним у предходном периоду као и образложења и коментаре .

Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије садржи информације о усклађености инвестирања са прописаним лимитима (у погледу рочности валутне структуре и врсте активе), о приносу портфолија и оствареним резултатима у односу на усвојени референтни принос (benchmark), о изложености тржишним ризицима (валутни ризик, ризик промене каматних стопа, декомпозицији ризика, мерење тржишног ризика и

др.) као и о изложености кредитном ризику портфолија Народне банке Србије и начину мерења тог ризика.

3.7.4.2.1. Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије

Месечне извештаје о изложености ризику портфолија Народне банке Србије саставља Сектор за девизне послове, Одељење за управљање и контролу ризика, и са потписом председника Инвестиционог комитета, који је по функцији директор Сектора за девизне послове, а исти се доставља Губернеру и вицегубернерима. Од маја 2010. године месечне извештаје о изложености ризику портфолија Народне банке Србије, Одељење за управљање и контролу ризика директно доставља Губернеру и вицегубернерима, чиме се остварује већи степен независности у извештавању.

Ови месечни извештаји поред осталог посебно садрже податке о:

1. Контроли ризика портфолија Народне банке Србије (контрола лимита и преглед реализованих перформанси са образложењем извршења по сваком портфолију)
2. Тржишном ризику портфолија Народне банке Србије (валутни ризик, ризик промене каматних стопа, мерење тржишног ризика)
2. Кредитни ризик портфолија Народне банке Србије
3. Екстерни менаџер

У поступку ревизије прегледани су сви месечни извештаји о изложености ризику портфолија Народне банке Србије, при чему је утврђено да су лимити утврђени годишњим и оперативним смерницама испоштовани, како у погледу валутне структуре, врсте активе (врсте инструмената), рочности, тако и у погледу реализованих **перформанси** (подаци о реализованим приносима по сваком појединачном портфолију у односу на принос бенчмарка).

Утврђено је такође да се контрола ризика портфолија Народне банке Србије врши континуирано, а да је управљање тржишним ризиком портфолија Народне банке Србије, који обухвата валутни ризик, ризик промене каматних стопа, а у вези са таргетираном дурацијом, и мерење тржишног ризика, вршено у целој години у складу са годишњим и оперативним смерницама.

Управљање кредитним ризиком портфолија Народне банке Србије који је по дефиницији ризик губитка услед немогућности уговорне стране да испуни своју обавезу, се врши на тај начин што је Народна банка Србије постављајући високе стандарде када су у питању кредитни рејтинзи уговорних страна смањила вероватноћу губитка на минимум.

Народна банка Србије инвестира у средства која имају мали кредитни ризик: државне обвезнице (или обвезница за које гарантује држава) највишег кредитног рејтинга, депозите са колатералом (геро) и краткорочне депозите код банака са високим кредитним рејтингом.

С обзиром на то да Народна банка Србије инвестира у обвезнице које имају кредитни рејтинг ААА, вероватноћа неизвршења обавезе издаваоца (default rating) је минимална.

Највиши степен кредитног ризика испољава се код пласмана средстава у депозите без колатерала. Приликом пласмана ових средстава води се рачуна да уговорне стране буду само банке са високим кредитним рејтингом: централне банке и банке са композитним рејтингом (Moody`s и S&P) од ААА до АА. Да би се избегла концентрација средстава у поједине банке, примењују се индивидуални лимити за банке дефинисане у Оперативним смерницама.

Увидом у све месечне извештаје о контроли ризика портфолија Народне банке Србије утврђено је такође да је пласирање девизних резерви Народне банке Србије у депозите код иностраних банака било у складу са критеријумима и лимитима из Оперативних смерница.

3.7.4.2.2. Извештаји о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Месечне извештаје о управљању девизним резервама Народне банке Србије Инвестициони комитет, доставља Монетарном одбору, односно Извршном одбору. Ове месечне извештаје припрема Сектор за девизне послове, Одељење за управљање девизним резервама.

Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије садржи информације о управљању девизним резервама по категоријама активе и структури исте, о финансијским резултатима оствареним у извештајном периоду као и образложења и коментаре.

Ревизијом су обухваћени сви месечни извештаји о управљању девизним резервама Народне банке Србије, при чему се напомиње да месечни извештај за децембар месец садржи одређене податке а нарочито о оствареним финансијским резултатима по основу управљања девизним резервама Народне банке Србије, који су дати кумулативно за предходни период, тако да се ови подаци у извештају за децембар месец односе на целу 2010. годину.

Ревизијом података из наведених извештаја утврђено је да је управљање девизним резервама Народне банке Србије обављано у складу са принципима сигурности, ликвидности и профитабилности, да су инвестирања била у складу са усвојеним оперативним и годишњим смерницама за управљање девизним резервама у 2010. Години, као и да је инвестирање, по износу и врсти активе, било условљено дешавањима на финансијском тржишту.

Према Извештају о управљању девизним резервама Народне банке Србије за децембар месец 2010. године, који се по својој суштини и појединим елементима односи на целу годину, а приказујући само податке који се јавно објављују или имају општи карактер, утврђено је следеће:

Укупне девизне резерве Народне банке Србије на дан 31. децембра 2010. године износиле су EUR 10.001,8 млн.

Структура девизних резерви

31/12/2010	Млн EUR	%
Хартије од вредности	8.390.8	83.89 %
Рачуни у иностранству	970.1	9.70 %
Ефективни страни новац	191.6	1.92 %
Злато	447.1	4.47%
ММФ – специјална права вучења	2.2	0.02%
УКУПНО	10.001.8	100%

Валутна структура девизних резерви на дан 31. децембра 2010. године износи: EUR 73%, USD 21.1%, GBP3.4%, CAD 2.0% и остале валуте 0.2%.

3.7.4.2.2.1. СТРУКТУРА ДЕВИЗНИХ РЕЗЕРВИ НБС НА ДАН 31.12.2010. ГОДИНЕ

1) Краткорочни пласмани девизних резерви

Краткорочне хартије од вредности

У оквиру **краткорочних ХоВ** средства су пласирана у класе активе: државне дисконтне ХоВ, рока доспећа до 1 године (Т. bills) и купонске државне ХоВ рока доспећа до 1 године, затим ХоВ издате од стране агенција са гаранцијом државе (*Supranational Agencies*) и ХоВ које за колатерал имају зајмове јавном сектору (*Pfandbriefe*).

На дан 31.12.2010. године укупна тржишна вредност краткорочних хартија од вредности износила је **EUR 3.076,3 млн**, при чему у овом портфолију највеће учешће имају краткорочне ХоВ деноминоване у еврима.

Рачуни у иностранству

Део девизних резерви од EUR 970,1 млн, односно 9.70 % пласиран је на **рачунима у иностранству** (у виду орочених депозита, текућих и „ call“ рачуна) код централних банака и међународних финансијских институција и код првокласних иностраних комерцијалних банака композитног кредитног рејтинга минимално AA, уз истовремену краћу рочност депозита, која се примењује од почетка светске економске кризе.

2) Дугорочни пласмани девизних резерви

Дугорочне пласмане у износу од **EUR 5.169,2 млн**. чине ХоВ рока доспећа преко 1 године, чија је структура класе активе на дан 31.12.2010. године : 77.6% у државне ХоВ, и 22.4 % ХоВ рејтинга AAA издате од стране агенција са гаранцијом државе (*Supranational Agencies*).

Укупна тржишна вредност инвестиционих средстава у обвезницама рока доспећа преко једне године, на дан 31.12.2010.године износи **EUR 5.169,2 млн**.

3) Екстерни менаџер

Вредност ХоВ којима управља екстерни менаџер на дан 31. децембра 2010. године износи USD 193.2 млн. (**EUR 145,3 млн**), што у структури укупних девизних резерви Народне банке Србије износи 1.45 %.

4) Ефективни страни новац

На дан 31. децембра 2010. године вредност укупног ефективног страног новца износила је **EUR 191.6млн**.

5) Злато

Народна банка Србије је на дан 31.12.2010.године располагала са 13.1 тоном злата вредности **EUR 447,1 млн (USD 594,9 млн)**, које се налази у трезору Народне банке Србије и у иностранству. Вредност злата последњег дана децембра у односу на предходни месец је повећана за EUR 1,9 млн, услед раста цене злата на светском тржишту.

Цена злата на светском финансијском тржишту последњег радног дана децембра износила је 1.410,25 долара по финој унци, према “The London Bullion Market Association - LBMA” (на крају новембра 2010. године цена је била 1.383,50 USD/Oz).

3.7.4.2.2. УПРАВЉАЊЕ ДЕВИЗНИМ РЕЗЕРВАМА

Управљање девизним резервама је вршено тако што је, уважавајући пре свега принцип сигурности и ликвидности, највећи део девизних резерви инвестиран у краткорочне и дугорочне хартије од вредност (ХоВ) (у овину четири портфолиа обвезница EUR, USD , GBP и CAD), у укупном износу од EUR 8.245,6 млн. што чини 82,4% девизних резерви.

У извештају је дата детаљна анализа и коментари за сва четири портфолија (*EUR портфолио, USD портфолио, GBP портфолио и CAD портфолио*) у погледу остварених приноса, постигнутих перформанси у односу на бенчмарк.

Динамика инвестирања нових средстава, по питању износа као и врсте активе, уважавајући принцип сигурности и ликвидности било је у знатној мери детерминисано и дешавањем на светском финансијском тржишту.

3.7.4.2.3. ОСТВАРЕНИ ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ У 2010. ГОДИНИ

Од почетка 2010. године по основу инвестирања у иностране хартије од вредности остварен је позитиван финансијски нето ефекат у износу од **EUR 272,8 млн**, док је ефекат пословања на тржишту новца изражен у укупно оствареној камати од **EUR 0,22 млн**.

Ефекат пословања са иностраним ХоВ у 2010. години јануар 2010.г – децембар 2010.г

Опис	Износу EUR
Ефекат продаје ХоВ	77.794.422,9
Приходи по купонима ХоВ	179.975.582,0
Ревалоризација	-7.420.072,5
Разлика између продатих и купљених камата садржаних у ХоВ	22.439.994,8
Нето ефекат	272.789.927,2

Ефекат пословања - Money Market јануар 2010.г - децембар 2010.г

Опис	Износ у EUR
Камате на депозите	103.171,1
Камата CALL ACC	3.046,3
Камата на средства по виђењу	12.232,4
Камате на О/Н депозите код централних банака	100.734,5
Укупно камате	219.184,3

3.7.5. Надлежности у вези управљања девизним резервама Народне банке Србије, реализацији, евидентирању и извештавању

Функција Народна банка Србије по одредбама члана 4. Закона о Народној банци Србије, поред осталих, је да спроводи монетарну и девизну политику и управља девизним резервама.

У члану 14. истог закона дефинисано је да Извршни одбор утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, при чему поред осталог утврђује стратегију и политику управљања девизним резервама, као и смернице за управљање тим резервама и др.

У одредбама члан 50. закона се наводи да Народна банка Србије управља девизним резервама у складу с начелима ликвидности и сигурности. Даље се наводи да Народна банка Србије одлучује о формирању и коришћењу девизних резерви, као и о управљању и располагању тим резервама, у складу с монетарном и девизном политиком и смерницама за управљање девизним резервама, на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству.

На основу одредби члана 14. Закона, Извршни одбор Народне банке Србије на почетку сваке године утврђује Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије за ту годину.

Смерницама за управљање девизним резервама Народне банке Србије, дефинише се начин управљања девизним резервама тако да су девизне резерве, којима управља Народна банка Србије, расположиве за одржавање стабилности националне валуте, финансијске стабилности, као и за извршавање плаћања по обавезама НБС и државних органа и организација, а које се означавају као строго поверљив документат - „**Државна тајна**“.

На основу Смерница за управљање девизним резервама за сваку годину, Извршни одбор доноси Оперативне смернице за сваки квартал у току године. Овим оперативним смерницама се одређује тактичка рочност и структура портфолија Народне банке Србије, а у складу са усвојеним годишњим Смерницама за управљање девизним резервама Народне банке Србије за ту годину.

Инвестициони комитет, припрема смернице за управљање девизних резерви и прати остварења општих и оперативних смерница на основу извештаја које припрема Сектор за девизне послове (Одељење за управљање девизним резервама и Одељење за управљање и контролу ризика) а у складу са одредбама Пословника о раду Инвестиционог комитета и то: 1) Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије и 2) Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије.

Месечни Извештаји о управљању девизним резервама и Извештаји о изложености ризику портфолија Народне банке Србије садрже информације прописане Пословником о раду Инвестиционог комитета, што је детаљно објашњено у одељку 4.2. *Месечни извештаји о девизним резервама Народне банке Србије.*

Према одредбама Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије, закључно са изменама садржаним у Правилнику о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Народне банке Србије Г. бр. 11479 од 13. јула 2010. године делокруг Сектора за девизне послове између осталог је и израда информација, анализа и других материјала који су у вези са управљањем девизним резервама и давањем налога који се односе на заштиту од ризика, те израда других информација, организовање и координација послова из области платног промета са иностранством.

У оквиру Сектора, поред осталих, организовани су посебни организациони делови који обављају послове у вези управљања девизним резервама, управљања ризицима и извештавањем у вези девизних резерви Народне банке Србије, и то:

Одељење за управљање девизним резервама, чија је надлежност поред осталог управљање девизним резервама у складу са општим и кварталним смерницама, праћење пласирања девизних резерви, инвестирања у ХоВ, усклађивања рочности пласмана у циљу одржавања

ликвидности и лимитирања пласираних средстава по субјекту, контрола управљања портфолиом Народне банке Србије у складу са таргетираном дурацијом, израда анализа и извештаја и спровођење мера за отклањање ризика у вези са управљањем девизним резервама.

Одељење за управљање и контролу ризика, поред осталог нарочито обавља послове прединвестиционе анализе, одређивања оптималног нивоа дурације портфолија Народне банке Србије, утврђивање предлога оптималне структуре тог портфолија, праћење и анализа кредитног ризика портфолија, мерење перформанси и израчунавање дурације портфолија, праћење, контрола и извештавање у вези лимита портфолија, праћење укупног ризика и приноса портфолија и извештавање о томе.

Одељење за текућу ликвидност и девизну позицију, поред осталог обавља и диспонирање средствима на девизним рачунима Народне банке Србије у иностранству, прати текућу ликвидност и израђује пројекције девизних прилива и одлива, врши ауторизацију свих девизних плаћања, саставља дневне извештаја о нивоу, променама и структури девизних резерви, о тржишним ефекатима-цене злата, иностраних ХОВ, о међувалутним односима и др.

Одељење за подршку финансијским трансакцијама са иностранством (BACK OFFICE): поред осталог обавља и реализацију свих уговорених девизних трансакција у вези с пласирањем девизних резерви у иностранству, изношења/уношења ефективног страног новца у иностранство, врши режимску контролу налога за плаћање, и обраду динарског и девизног покрића, као и евидентирање насталих пословних промена и усклађивање стварног и књиговодственог стања по тим пословима.

Према истом правилнику, Сектор за економске анализе и истраживања, поред осталог кординира израду публикација Годишњег извештаја Народне банке Србије и Статистичког билтена Народне банке Србије, који се објављује на сајту Народне банке Србије, а у оквиру истог се објављују подаци о стању девизних резерви.

3.7.6. Стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31.12.2010. године

3.7.6.1. Стање девизних резерви према подацима Сектора за девизне послове

Према евиденцији која се води у Сектору за девизне послове, стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2010. године износи **EUR 10,001.98** млн.

ДЕВИЗНЕ РЕЗЕРВЕ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ на дан 31.12.2010. године

СТРУКТУРА	у млн EUR		
	СТАЊЕ 31.12.2010.	СТАЊЕ 31.12.2009.	ПРОМЕНА
	1	2	(1-2)
УКУПНО	10,001.98	10,601.93	-599.95
1 Злато	447.13	324.11	123.02
2 Ефективни страни новац	191.63	239.21	-47.58
3 Рачуни у иностранству	970.06	1,893.08	-923.02
4 ММФ – специјална права вучења	2.22	13.42	-11.20
5 Иностране хартије од вредности	8,390.94	8,132.11	258.83

Исказано стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31.12.2010. године, према публикованим подацима је мање за EUR 599.95 млн у односу на 31.12.2009. године.

Екстерни менаџер

У Смерницама за управљање девизним резервама Народне банке Србије у 2010. години наведено је да се могу користити услуге екстерних менаџера примарно у оним областима где Народна банка Србије не поседује интерну експертизу и ресурсе.

Стање портфолиа екстерног менаџера на крају 2010. године износило је EUR 145,39 млн, што представља 1.45% укупних девизних резерви.

Портфолио екстерног менаџера се прати континуирано, у погледу уговорених услова управљања, инвестирања, реализације и реинвестирања средстава које је Народна банка Србије поверила екстерном менаџеру, а подаци о стању, приносима и укупним ефектима у овом портфолиу се исказују посебно у месечним извештајима, који се достављају Монетарном одбору (Извршном одбору).

3.7.6.2. Стање девизних резерви према књиговодственој евиденцији

Стање девизних резерви на дан 31.12.2010. године према књиговодственој евиденцији се даје у наставку:

СТАЊЕ ДЕВИЗНИХ РЕЗЕРВИ НБС НА ДАН 31.12.2010. ГОДИНЕ

1 EUR= RSD

105.4982

НАЗИВ	Конто	Износ у 000 EUR	Износ у 000 РСД
-ЕФЕКТИВНИ СТРАНИ НОВАЦ-укупно	05 (осим mmf)	581,413.49	61,338,076.80
Девизни рачуни	050	395,986.35	41,775,847.37
Готовина у благајни	051	185,427.14	19,562,229.43
-ПОТРАЖИВАЊА НБС НА РАЧУНИМА У ИНОСТРАНСТВУ –укупно		587,861.32	62,018,311.22
Остали дати депозити у страном валути	021	587,861.32	62,018,311.22
-ЗЛАТО И ДРУГИ ПЛЕМЕНИТИ МЕТАЛИ- Укупно		457,695.83	48,286,085.84
Злато	070	446,735.10	47,129,749.43
Остали племенити метали	071	10,960.72	1,156,336.41
-ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ-ИНОСТРАНЕ- Укупно		8,383,622.29	884,457,060.69
Хартије од вредности по фер вредности	220	8,245,547.79	869,890,449.42
Пласмани поверени екстерном менаџеру	268500	138,074.50	14,566,611.27
-ММФ - СПЕЦИЈАЛНА ПРАВА ВУЧЕЊА- Укупно		2,218.67	234,065.36
Девизни диспонибилни рачун у (XDR)	050000- 100153626	2,218.67	234,065.36
СВЕГА ДЕВИЗНЕ РЕЗЕРВЕ НБС		10,012,811.59	1,056,333,599.91
Девизне резерве без осталих племенитих метала		10,001,850.87	1,055,177,263.50

Ако се изузме податак о стању осталих племенитих метала, који по Закону о Народној банци Србије улазе у састав девизних резерви, али се стање истих не прати у Сектору за девизне послове (у складу са методологијом ММФ), упоредном анализом података о стању девизних резерви на дан 31.12.2010. године, у евиденцијама Сектора за девизне послове и података у књиговодственим евиденцијама и финансијским извештајима Народне банке Србије, утврђене су разлике које се односе на количину и вредност злата у трезору Народне банке Србије.

Наиме, према књиговодственој евиденцији и по финансијским извештајима стање злата у трезору Народне банке, које чине девизне резерве мање су исказане у количини од 11,654.73 грама злата, у вредности од 41,894,10 хиљада динара, односно 397,107.26 ЕУР, у односу на податке из евиденције девизног сектора.

Стање злата на дан 31.12.10. г у трезору Народне банке Србије, по евиденцијама Сектора за девизне послове и по књиговодственим евиденцијама и финансијским извештајима Народне банке Србије

Подаци	Количина у гр	Вредност РСД	Вредност EUR *
Књиговодствена евиденција	12,104,897.15	43,512,364,97	412,446,515.45
Подаци Сектора за девизне послове	12,116,551.88	43,554,259,07	412,843,622.72
Разлика	11,654.73	41,894,10	397,107.26

*Напомена: 1 EUR = 105.4982 РСД

Разлика количине и вредности злата у трезору по евиденцијама Сектора за девизне послове и података у књиговодственој евиденцији и финансијским извештајима

Опис	Количина у гр.	Вредност РСД	Вредност EUR
Злато враћено са топљења	1,469.30	5,281,558.12	50,063.02
Корекција - афинажа злата	10,185.43	36,612,632.24	347,045.09
Укупна разлика	11,654.73	41,894,190.36	397,108.11

Дописом бр. XII- 4790/10/ХП од 15. децембра 2010. године Рачуноводство и финансије се обратило Сектору за девизне послове са захтевом да достави процену трошкова афинаже полука злата и сребра у циљу утврђивања процене фер вредности злата и сребра у трезору Народне банке Србије.

У вези наведеног дописа, Сектор за девизне послове је својим дописом бр. II- 56/1/11 од 20. јануара 2011. године доставио Рачуноводству и финансијама процену трошкова афинаже полука злата и сребра из Трезора Народне банке Србије ради добијања „LGD“ стандарда, у коме се наводи да би трошкови афинаже износили око 534.313,26 USD, од чега 72.499,94 USD за сребро, а 461.813,32 USD/Oz за злато.

Процену трошкова афинаже Сектор за девизне послове је извршио за количине злата и сребра по подацима Сектора за послове трезора (СПТ) од 10,64 тоне злата (стандардне полуке по класификацији СПТ) и 9,02 тоне сребра (стандардне полуке 3,82 тоне и нестандартне 5,20 тона) које би могле бити предмет процеса дораде (афинаже) у циљу добијања “London Good Delivery” standard (LGDS).

У допису се наводи да је овај сектор на почетку 2010. године обавио консултације са „Bullion”банкама, чланицама “London Bullion Market Association” те да је само једна „Bullion”банка спремна да пружи услуге поменуте афинаже, по принципу “Vault –to Vault” (Трезор НБС – рафинерија у иностранству – трезор НБС) уз урачунате трошкове: амбалаже, обезбеђења пошилке, осигурања, превоза и саме дораде. С тим у вези трошак афинаже сребра износио би 0,25 USD/Oz, а трошак афинаже злата износио би 1,35 USD/Oz, при чему у ову цену није урачунат трошак обезбеђења адекватног колатерала, док се лотови злата налазе ван трезора Народне банке Србије, на доради.

Даље се у допису такође наводи да након контактирања „Bullion”банка (UBS, HSBC, Deutsche Bank, Barclays, JP Morgan), није добијена информација колико би износили трошкови услуге афинаже полуга злата и сребра из трезора Народне банке Србије на крају 2010. године, односно у јануару месецу 2011. године, када је допис написан.

На основу наведеног а према податку о цени злата на дан 31.12.2010. године на “The London Bullion Market Association” и курсу USD извршен је обрачун трошкова афинаже злата у износу од 36.613 хиљада РСД. Истовремено је трошак афинаже изражен износу од 10.185,43 грама злата, на тај начин што су укупно процењени трошкови афинаже од 461.813,32 USD/Oz подељени са ценом злата од 45,3406 USD по граму злата.

По налогу за књижење број 10056147 од 31.12.2010. године књижена је исправка- смањење вредности злата за процењене трошкове афинаже у износу од 36.613 хиљада динара, преко Корективног рачуна вредности злата – афинажа злата (конта 070900) а на терет осталих расхода (конто 688), при чему је поред смањења динарске вредности злата за наведени износ, извршено и смањење количине грама злата за 10.185,43 грама, које је у књиговодственој евиденцији означено као смањење валуте XAU.

Суштински, вредности злата у стандардним полугама у трезору НБС, исказаној по тржишној вредности према подацима са “The London Bullion Market Association” и курсу USD на дан 31.12.2010. године у вредности од 38.243.973 хиљада динара за количину злата по стању на дан 31.12.2010. године од 10.639.259,92 грама, наведеном корекцијом (исправком вредности) за процењене трошкове афинаже, извршено је смањење наведене тржишне вредности злата за 36.613 хиљада динара и наведене количине злата за 10.185,43 грама.

Према Рачуноводственим политикама Народне банке Србије монетарно злато и племенити метали процењују се у висини њихових цена на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), послеподневни фиксинг – применом званичног средњег курса динара за САД долар који важи последњег дана у месецу.

Сагласно наведеним усвојеним рачуноводственим политикама Народне банке Србије усклађивање вредности злата се врши месечно, на крају сваког месеца по ценама на Лондонској берзи метала (London Bullion Market Association), послеподневни фиксинг – применом званичног средњег курса динара за САД долар који важи последњег дана у месецу, тако што се коригује вредност злата на терет и у корист курсних разлика. Усклађивање вредности злата на наведени начин извршено је и 31. децембра 2010. године. Након усклађивања вредности злата на наведени начин, извршена је корекција вредности злата по основу процењених предпостављених трошкова афинаже, а која није спроведена у 2010. години.

Посебно се напомиње да у Правилнику о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за Народну банку Србије⁶⁹ није ни предвиђен посебан конто (рачун) исправке вредности злата.

Разлика од 1.469,30 грама злата у вредности од 5.282 хиљада динара односи се на нестандартне златне полуге враћене са претапања, које се у књиговодственој евиденцији не воде на рачунима у оквиру групе 07 - Злато и остали племенити метали, који улазе у састав девизних резерви, већ је исказано на конту 303401- Нестандардне златне полуге са претапања, односно на рачуну 303, на коме се исказује вредност осталих залиха којима Народна банка Србије располаже. Према Правилнику о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за Народну банку Србије, стање залиха на овом рачуну не улази у састав девизних резерви Народне банке Србије.

Према попису стања вредности у Трезору на дан 31.12.2010. године утврђено је стање стандардних златних полуга од 848 комада финоће 999/9, нето грама од 10.639.259,92 по цени од 3.594,6084 динара по граму (45,3406 УСД/гр), у укупној вредности од 38.243.973 хиљада динара. Произилази да је у књиговодственим евиденцијама вредност злата у стандардним златним полугама на залихама у трезору Народне банке Србије исказана у количини мањој за 10,185.43 грама у вредности мањој за 36.613 хиљада динара у односу на пописано стање, због укалкулисаних потенцијалних трошкова афинаже, што је супротно одредбама члана 18. Закона о рачуноводства и ревизији.

У књиговодственој евиденцији и финансијским извештајима, је након књижења афинаже злата којом је извршено обезвређивање ове имовине и смањење количине исте, јасно произилази да је стварно стање вредности и количине злата утврђено пописом веће од књиговодственог стања, и је стога требало књиговодствено стање свести на стање утврђено пописом (књижити вишак у корист прихода), а у складу са одредбама члана 18. **Закона о рачуноводства и ревизији.**

Наиме, након књижења исправке вредности и умањења вредности злата за укалкулисане потенцијалне трошкове афинаже, независно од тога што разлика по попису није било, књиговодствено стање злата је сведено на вредност мању од његовог стварног стања. На тај начин, књиговодствено стање злата је неусклађено са његовим стварним стање, јер је практично створен вишак злата за 36.613 хиљада динара, односно количински за 10,185.43 грама.

У наставку се даје преглед разлике вредности и количине злата у стандардним златним полугама на залихама у трезору Народне банке Србије по попису и по књиговодственој евиденцији, односно по подацима у финансијским извештајима.

Стање стандардних златних полуга на дан 31.12.10.г у трезору Народне банке Србије, по попису и по књиговодственим евиденцијама и финансијским извештајима

Подаци	Количина у гр	000 РСД	Вредност EUR *
Књиговодствена евиденција	10,629,074.49	38,207,360	362,161,254.37
Попис	10,639,259.92	38,243,973	362,508,299.46
Разлика	10,185.43	36,613	347,045.09

*Напомена: 1 ЕУР=105.4982 РСД

⁶⁹ ("Сл. гласник РС", бр. 117/2007, 57/2008 и 3/2009)

У допису Међународног монетарног фонда, Сектора за Европу, од 23. новембра 2011. Године, који је накнадно достављен Државној ревизорској институцији је наведено:

- да, према схватању ММФ, злато које Народна банка Србије купује на домаћем тржишту захтева даљу афинажу како би њиме могло да се тргује на међународном тржишту, да се у пословним књигама то злато води по међународној цени злата на Лондонској берзи умањеној за процењени трошак афинађе у складу са LGD стандардима, као и за све друге трошкове везане за продају злата на међународном тржишту, да то злато може да се води као монетарно злато, а самим тим, као резервна актива коју држе монетарне власти;

- да, када се ради о вредновању, иако монетарно злато није финансијско средство према Међународним стандардима финансијског извештавања, централне банке које су усвојиле те стандарде вреднују монетарно злато по тржишној цени или по набавној вредности, да је тржишно вредновање у складу са основама вредновања које предвиђа стандард ММФ-а о специјалном достављању података и дијагностичком проценом ММФ-а (Safeguards Assessment) чији је циљ да пружи разумне гаранције ММФ-у и међународној заједници да су системи контроле, рачуноводства, извештавања и ревизије одређене централне банке одговарајући и да обезбеђују интегритет њеног пословања и података, и

- да ММФ, на основу расположивих информација, нема разлога да се не сложи са методологијом вредновања злата која је примењена у Народној банци Србије.

На основу наведеног утврђено је следеће:

Вредност злата у стандардним полугама у трезору Народне банке Србије, исказана по тржишној вредности према подацима са “The London Bullion Market Association” и курсу USD на дан 31.12.2010. године у вредности од 38.243.973 динара за количину злата по стању на дан 31.12.2010. године од 10.639.259,92 грама, коригована је – смањена за износ процењених трошкова афинаже злата од 36.613 хиљада динара, и смањена количина злата за 10.185,43 грама.

Овом исправком вредности злата за износ процењених потенцијалних трошкова афинаже од 36.613 хиљада динара, који би настали у случају да се златне полуге из трезора Народне банке Србије шаљу на афинажу у овлашћену банку и топионицу злата у иностранству, са циљем добијања међународног сертификата, суштински је смањена вредност злата у стандардним полугама у трезору Народне банке Србије у односу на вредност која је била исказана према подацима о цени златних полуга на Лондонској берзи “The London Bullion Market Association”, која је на дан 31.12.2010. године износила 1.410.25 USD/Oz (45.3406 USD/граму), прерачунато у динаре по званичном курсу 31.12.2010. године (1 USD = 79.2802 РСД) у износу од 38.243.973 хиљада динара за количину злата у стандардним полугама у трезору од 10.639.259,92 грама

Вредност злата у стандардним златним полугама на залихама у трезору Народне банке Србије је у књиговодственим евиденцијама, након књижења исправке вредности и количине истих за потенцијалне трошкове афинаже на напред наведени начин, исказана у мањем износу за 36.613 хиљада динара и у мањој количина за 10,185.43 грама од вредности и количине утврђене пописом трезора Народне банке Србије на дан 31.12.2010. године. што је супротно одредбама члана 18. Закона о рачуноводства

и ревизији. Тиме је је вредност и количина злата у књиговодственој евиденцији и финансијским извештајима исказана у мањој вредности од стварне вредности и количине злата утврђене пописом за наведени износ.

3.7.7. Публиковање података о стању девизних резерви

Подаци о стању девизних резерви Народне банке Србије објављују се месечно на сајту Народне банке Србије у оквиру Статистичког билтена Народне банке Србије, који припрема Сектор за економске анализе и истраживања, Одељење статистике и платног биланса.

У 2011. години Народна банка Србије објављује Извештај званичних девизних резерви и девизне ликвидности по новој Методологији извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности, која је усклађена са Приручником за платни биланс, пето издање (1993) и смерницама за израду извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности (2001) Међународног монетарног фонда.

У новој методологији су дате основне карактеристике извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности, дефиниције основних категорија које садржи извештај, институционална покривеност, временски обухват, периодичност извештавања и извори података.

Извештаји о званичним девизним резервама и девизне ликвидности, усклађени по садржају и структури са стандардима дисеминације података (СДДС) Међународног монетарног фонда представљају важан макроекономски показатељ и обавезан докуменат за земље које извештавају у складу са тим стандардима.

3.8. ЈАВНИ ДУГ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Стање дуга на дан 31.12.2010. године

Правни основ за задуживање државе је Закон о јавном дугу⁷⁰, којим је утврђено да је јавни дуг: 1) дуг Републике који настаје по основу уговора који закључи Република, 2) дуг Републике по основу хартија од вредности, 3) дуг Републике по основу уговора, односно споразума којим су репрограмиране обавезе које је Република преузела по раније закљученим уговорима, као и емитованим хартијама од вредности по посебним законима, 4) дуг Републике који настаје по основу дате гаранције Републике, или по основу непосредног преузимања обавезе у својству дужника за исплату дуга по основу дате гаранције, 5) дуг локалне власти, као и правних лица за које је Република дала гаранцију.

Министар финансија управља јавним дугом и припрема стратегију за управљање јавним дугом, коју усваја Влада у оквиру Меморандума о буџету, економској и фискалној политици за буџетску годину и наредне две фискалне године.

Изменама Закона о буџетском систему⁷¹ установљен је Фискални савет, који независно оцењује кредибилитет фискалне политике са аспекта поштовања утврђених фискалних правила и на тај начин обезбеђује јавност и одговорност у њеном вођењу. Законом је између осталог прописан горњи лимит за јавни дуг у износу од 45% БДП-а. У случају прекорачења лимита за јавни дуг, Закон налаже обавезу Влади да Народној скупштини,

⁷⁰ ("Службени гласник РС", бр. 61/2005 и 107/2009)

⁷¹ ("Службени гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010 и 101/2010)

заједно са буџетом за наредну годину, поднесе програм за смањење дуга у односу на БДП.

У рачуноводственој евиденцији и финансијским извештајима Народне банке Србије послови у вези јавног дуга Републике Србије према иностранству исказани су у ванбилансној евиденцији, осим обавеза према Међународном монетарном фонду по основу Stand by аранжмана, која је евидентирана у оквиру обавеза Народне банке Србије.

У оквиру Сектора за међународну сарадњу обављају се послови и воде одговарајуће евиденције о укупном јавном дугу по кредитним обавезама према иностранству по свим основама, а у оквиру Сектора за послове монетарног система, обављају се послови и воде одређене евиденције о јавном дугу Републике Србије по основу старе девизне штедње и по основу зајма за привредни развој.

Укупан спољни дуг јавног сектора на дан 31.12.2010. године износи 9.088,1 милиона EUR или 958.774,19 милиона динара (од чега спољни дуг државе и Народне банке Србије односи 8.397,1 милиона EUR или 885.874,02 милиона динара, а државно гарантовани спољни дуг 691 милион EUR или 72.900,17 милиона динара).

Од укупног спољног дуга јавног сектора, на спољни дуг Републике Србије по кредитима по којима је Народна банка Србије агент односи се 5.983,33 милиона EUR или 631.230,41 милиона динара, а јавни дуг по кредитима по којима је Народна банка Србије дужник или агент и кредитима који се сервисирају преко пословних банка односи се 3.104,73 милиона EUR или 327.543,78 милиона динара, прерачунато по средњем курсу Народне банке Србије, на дан 31.12.2010. године.

Напомиње се да је у спољни дуг јавног сектора урачуната и обавеза Републике Србије према Међународном монетарном фонду у износу од 449,5 милиона EUR или 47.417,72 милиона РСД, како је *Објашњено у Напомени број 3.3.24*, за разлику од прошле године када то није био случај, што је и констатовано у Извештају о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2009. годину.

Укупан унутрашњи јавни дуг према евиденцијама којима располаже Народна банка Србије - Сектор за послове монетарног система и политике износи 2.449,9 милиона EUR или 258.457,3 милиона динара. У овај износ урачунате су обавезе Републике Србије по основу старе девизне штедње (према грађанима, банкама и НБС) од 2.441,9 милиона EUR или 257.611,63 милиона динара и по основу зајма за привредни развој у износу од 8,02 милиона EUR или 845,67 милиона динара.

Укупан јавни дуг Републике Србије - унутрашњи и спољни на дан 31.12.2010. године према евиденцијама Народне банке Србије износи 11.537,9 милиона EUR или 1.217.231,49 милиона динара.

У наставку се даје преглед укупног јавног дуга Републике Србије по стању на дан 31.12.2010. године према евиденцијама Народне банке Србије:

УКУПАН ЈАВНИ ДУГ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

на дан 31.12.2010. године

РСД/ EUR

105.4982

Сектор / Кредитор	УКУПНО мил. ЕУР	УКУПНО мил. РСД
ЈАВНИ СЕКТОР	11,537.9	1,217,231.49
1. СПОЉНИ ДУГ	9,088.1	958,774.19
1.1. Средњорочни и дугорочни дуг	9,088.1	958,774.19
1.1.1. Сектор монетарних власти – НБС	1,603.3	169,149.32
ММФ- Stand by аранжман	1,528.9	161,291.23
Кина-реструктурирање финансиј. кредита од 100 млн. УСД	74.5	7,858.09
1.1.2. Државни сектор	6,793.7	716,724.70
Међународне финансијске организације	3,522.9	371,656.01
СПВ - алокација ММФ	449.5	47,417.72
ИБРД - консолидовани дуг	1,143.8	120,664.33
ИБРД – нови зајамови	215.0	22,678.43
ИДА	511.7	53,978.49
Европска заједница	273.3	28,832.30
ЕИБ	773.1	81,556.28
ЕИБ - стари регулисани дуг	7.0	733.72
ЕУРОФОНД – ЦЕБ-нови зајамови	28.5	3,006.70
ЕБРД	121.2	12,788.04
Владе - Париски клуб укупно	1,813.7	191,339.37
Консолидовани дуг ¹⁾	1,616.7	170,554.08
- од чега: капитализована камата ²⁾	87.2	9,199.64
Владе - чланице Париског клуба	197.0	20,785.29
Остале Владе	433.1	45,690.57
Кредити закључени пре 20.12.2000. - Либија	40.4	4,264.47
Остале Владе – Кредити закључени после 20.12.2000. године	392.7	41,426.10
Пољска	26.1	2,752.48
Кина - реструктурирање робног кредита од 200 млн. УСД	72.6	7,659.37
Кувајт - реструктурирање дуга	282.3	29,786.76
Кина-Споразум о државном концесионал. зајму-NUSTECH-tm	11.6	1,227.49
Лондонски клуб - регулисани дуг³⁾	754.4	79,590.18
Остали кредитори *	246.6	26,010.86
Клиринг - Дуг у неконвертибилној валути	23.1	2,437.70
1.1.3. Државно гарантовани сектор	691.0	72,900.17
Међународне финансијске организације	555.5	58,609.07
ЕУРОФИМА	110.5	11,656.56
ЕУРОФОНД - ЦЕБ - стари регулисани дуг	3.0	319.66
ЕБРД	357.2	37,683.99
ЕИБ	84.8	8,948.86

Владе - Париски клуб укупно	49.7	5,248.40
Остали кредитори- Комерцијалне банке дуг са државном гаранцијом	85.7	9,042.70
2. УНУТРАШЊИ ДУГ	2,449.9	258,457.30
2.1. Стара девизна штедња	2,441.9	257,611.63
Јавни дуг по основу старе девизне штедње грађана ⁴⁾	2,386.5	251,777.16
Јавни дуг по члану 16. Закона ⁵⁾	52.2	5,498.35
Јавни дуг по члану 31. Закона ⁶⁾	3.2	336.12
2.2. Јавни дуг по основу Зајма за привредни развој⁷⁾	8.0	845.67
УКУПАН ЈАВНИ ДУГ(1+2)	11,537.9	1,217,231.49

Напомена: Од септембра 2010. промењена је методологија статистике спољног дуга тако да се у спољни дуг јавног сектора укључују обавезе по основу алокације СПВ ММФ (449,5 млн евра) , искоришћене у децембру 2009. као и капитализована камата према Париском клубу поверилаца (87,2 млн евра).

¹⁾ Дуг према Париском клубу поверилаца консолидован је 2001. године када је утврђено да укупни отпис дуга износи 66%, при чему је 51% отписано 2002. године, док је додатних 15% отписано 6.2.2006. године.

²⁾ У складу са споразумом о репрограму дуга према Париском клубу, у периоду од марта 2002. до децембра 2005. године капитализована је редовна камата у износу од 60%, за коју је планирана отплата у периоду од 2007. до 2014. године.

³⁾ Споразумом о репрограму дуга Републике Србије са Лондонским клубом поверилаца потписаним јула 2004. године, утврђен је отпис дуга од око 62%.

⁴⁾ Јавни дуг Републике Србије, по основу старе девизне штедње и депозита утврђен је Законом 1 у износу од 4,2 млрд. евра.

⁵⁾ Обавеза РС по члану 16. Закона према банкама, регулисана је Одлуком Владе и евидентира се у еврима у укупном износу од 88,2 млн. евра. Обавеза доспева сваког 4.јула у периоду од 2003. до 2016. године.

⁶⁾ Обавеза РС према НБС утврђена чланом 31. Закона, износи 525,8 млн.динара, измирује се почев од 2005. до 2016. године, уплатом из Буџета у динарима на рачун НБС 880-112-29 -Примарна емисија по основу старе девизне штедње с позивом на број 6-157040-000000000.

⁷⁾ Законом о зајму утврђена је обавеза РС у износу од 56,0 млн.евра, односно, Република Србија емитовала је обвезнице у том износу, са роковима доспећа 31. август у периоду 2004 - 2007. године.

* Односе се на комерцијалне банке 110 mil EUR, остале стране кредиторе 70 mil. EUR и комерцијалне банке за део дуга владиних агенција и локалне самоуправе без гаранције државе-66,55 mil. EUR.

Отплате јавног дуга у 2010.години

Према подацима Народне банке Србије, Сектора за међународну сарадњу, отплате спољног дуга Републике Србије који сервисира Народна банка Србије, извршене су у 2010. години у укупном износу од 412,54 милиона EUR, од чега су отплате по основу главнице износиле 201,19 милиона EUR, а отплате камате 211,35 милиона EUR. Од укупне отплате спољног дуга на државни сектор се односи 394,5 милиона EUR, а на државни гарантовани сектор 18,1 милиона EUR.

Отплате спољног дуга Републике Србије у 2010. години по кредитима по којима је Народна банка дужник или агент и по кредитима који се сервисирају преко пословних банака, извршене су у укупном износу од 127,63 милиона EUR, од чега се на Народну банку Србије и државни сектор односи 56,47 милиона EUR, а на државни гарантовани сектор 71,16 милиона EUR.

Ако се укупној отплати спољног дуга дода и отплата унутрашњег дуга, који сервисира Народна банка Србије (стара девизна штедња и зајам за привредни развој) у износу од 243,04 милиона EUR, укупна отплата јавног дуга Републике Србије у 2010. години износи 655,58 милиона EUR, прерачунато по курсу на дан 31.12.2010. године.

Укупно извршена отплата спољног и унутрашњег јавног дуга у 2010. години, према подацима Народне банке Србије износи 783,21 милиона EUR, од чега се на отплате јавног дуга који сервисира Народна банка односи 655,58 милиона EUR а на отплату дуга по којима је Народна банка дужник или агент и по кредитима јавног сектора које сервисирају пословне банке односи 127,63 милиона EUR.

ИЗВРШЕНЕ ОТПЛАТЕ ЈАВНОГ ДУГА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
у 2010. години

у мил. EUR

Сектор / назив дуга	Сервисирање дуга преко		Укупно
	НБС као агента	Пословних банка и НБС као дужника	
1. ЈАВНИ СЕКТОР - СПОЉНИ ДУГ	412,54	127,63	540,17
1.1. Средњорочни и дугорочни дуг	412,54	126,11	538,65
1.1.1. Сектор монетарних власти- НБС	-	24,64	-
1.1.2. Државни сектор	394,5	30,31	-
1.1.3. Државно гарантовани сектор	18,1	71,16	-
Краткорочни дуг	-	1,52	1,52
2. УНУТРАШЊИ ДУГ	243,04	-	243,04
УКУПНО (1+2)	655,58	127,63	783,21

3.9. СУДСКИ СПОРОВИ

За годину која се завршава на дан 31. децембра 2010. године Народна банка Србије није вршила резервисања по основу судских спорова, јер се на основу расположивих информација не очекују негативни исходи који би могли имати материјално значајне ефекте на финансијске извештаје.

Народна банка Србије води 346 судских спорова, у којима је банка тужена страна. Предмет спора су накнаде штете по разним основима, исплате оставине и девизних средстава, повраћај депозита, радни спорови и др. За све спорове у којима је Народна банка Србије тужена од стране банке дата је процена исхода, и то да ли се очекује да исход буде позитиван или негативан или је исход неизвестан. Број судских спорова са позитивним исходом је приближан броју спорова код којих је исход неизвестан, а негативан исход се очекује само у једном мањем броју случајева.